

KAP.430.020.2016
Nr ewid. 4/2017/P/16/005/KAP

Informacja o wynikach kontroli

**REALIZACJA
SZWAJCARSKO-POLSKIEGO PROGRAMU WSPÓŁPRACY
W OBSZARZE ŚRODOWISKA I INFRASTRUKTURY**

DEPARTAMENT
ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

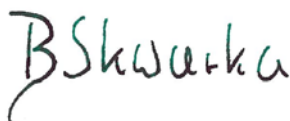
MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

WIZJA

Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

Dyrektor Departamentu Administracji Publicznej:
Bogdan Skwarka

Akceptuję:

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Ewa Polkowska

Zatwierdzam:

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Krzysztof Kwiatkowski

Warszawa, dnia 5. 04. 2017r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

1. ZAŁOŻENIA KONTROLI	6
2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI.....	8
2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności	8
2.2. Synteza wyników kontroli.....	8
2.3. Uwagi i wnioski.....	11
3. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI	12
3.1. Ustanowienie systemu zarządzania i wdrażania SPPW w obszarze środowiska i infrastruktury	12
3.2. Promocja projektów.....	15
3.3. Rzeczowa realizacja projektów	16
3.4. Finansowa realizacja projektów	24
3.5. Dokonywanie zmian w realizowanych projektach	30
3.6. Monitorowanie i nadzór nad wdrażaniem SPPW w obszarze środowiska i infrastruktury oraz sprawozdawczość z realizacji projektów.....	32
3.7. Wykrywanie nieprawidłowości w projektach.....	38
3.8. Archiwizacja dokumentacji projektów.....	41
4. INFORMACJE DODATKOWE	42
4.1. Przygotowanie kontroli	42
4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli	42
4.3. Finansowe rezultaty kontroli	42
5. ZAŁĄCZNIKI.....	43

Wykaz stosowanych skrótów, skrótowców i pojęć

Kontrola bezpośrednia	Kontrola przeprowadzona przez NIK w 10 wybranych Instytucjach Realizujących.
Matryca logiczna	Dokument określający wskaźniki do realizacji w ramach projektu, stanowiący załącznik do umowy w sprawie realizacji projektu.
Podręcznik procedur	Podręcznik procedur i ścieżek audytu dla Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju pełniącego funkcję Krajowej Instytucji Koordynującej obejmujący procesy związane z wdrażaniem Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.
Podręcznik ścieżek audytu	Podręcznik ścieżek audytu, zarządzania finansowego i kontroli SPPW (wersja z dnia 10 lutego 2012 r. opracowana przez IP oraz przyjęta przez KIK, wraz ze zmianami z dnia 14 marca 2014 r., 6 czerwca 2014 r., 2 marca 2016 r. oraz 2 czerwca 2016 r.).
Porozumienie	Porozumienie z dnia 24 października 2008 r. zawarte pomiędzy Ministrem Rozwoju Regionalnego ¹ (KIK), Władzą Wdrażającą Programy Europejskie ² (IP) oraz Ministrem Finansów (IP i IA) w sprawie zakresu i trybu współpracy w ramach wykorzystywania środków finansowych Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy w obszarach tematycznych: „Inicjatywy na rzecz rozwoju regionalnego regionów peryferyjnych i słabo rozwiniętych”, „Środki ochrony granic”, „Odbudowa, remont, przebudowa i rozbudowa podstawowej infrastruktury oraz poprawa stanu środowiska”, „Bioróżnorodność i ochrona ekosystemów oraz wsparcie transgranicznych inicjatyw środowiskowych”, „Projekty zaproponowane przez stronę szwajcarską” oraz w ramach Funduszu na Przygotowanie Projektów w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy. <i>(w brzmieniu wprowadzonym aneksem nr 1 do Porozumienia z dnia 13 maja 2012 r.).</i>
Rozporządzenie w sprawie klasyfikacji	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1053 ze zm.).
System zarządzania i wdrażania	Dokument pn. Szwajcarsko-Polski Program Współpracy – system zarządzania i wdrażania w Polsce.
Umowa ramowa	Umowa z 20 grudnia 2007 r. zawarta między Szwajcarską Radą Federalną a Rządem Polski o wdrażaniu Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy w celu zmniejszenia różnic społeczno-gospodarczych w obrębie rozszerzonej Unii Europejskiej.
Ustawa o NIK	Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2017 r. poz. 524).

¹ Ministerstwo Rozwoju Regionalnego na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju oraz zniesienia Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej (Dz. U. poz. 1390) zostało przekształcone w Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, a następnie na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2015 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Rozwoju oraz zniesienia Ministerstwa Gospodarki (Dz. U. poz. 2076) przekształcone w Ministerstwo Rozwoju.

² Na podstawie Zarządzenia nr 7 Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 17 marca 2015 r. w sprawie zmiany nazwy Władzy Wdrażającej Programy Europejskie na Centrum Projektów Polska Cyfrowa oraz nadania statutu Centrum Projektów Polska Cyfrowa (Dz. Urz. Min. Adm. i Cyf., poz. 10), z dniem 3 kwietnia 2015 r. Władza Wdrażająca Programy Europejskie została przekształcona w Centrum Projektów Polska Cyfrowa.

Ustawa Pzp	Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164 ze zm.).
Wytyczne dla beneficjentów	Realizacja projektów w ramach SPPW – Wytyczne dla beneficjentów Priorytetu nr 1 oraz nr 2.
Wytyczne w sprawie kwalifikowalności wydatków	Wytyczne w sprawie kwalifikowalności wydatków w ramach obszaru tematycznego: Odbudowa, remont, przebudowa i rozbudowa podstawowej infrastruktury oraz Poprawa stanu środowiska.
Wytyczne w zakresie udzielania zamówień	Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie udzielania zamówień w ramach SPPW, do których nie ma zastosowania ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych.

CPPC	Centrum Projektów Polska Cyfrowa
IA	Instytucja Audytowa (Ministerstwo Finansów)
IP	Instytucja Pośrednicząca (dla projektów objętych przedmiotową kontrolą Centrum Projektów Polska Cyfrowa)
IPł	Instytucja Płatnicza (Ministerstwo Finansów)
IR	Instytucja Realizująca (instytucja realizująca projekt, w przypadku projektów realizowanych w partnerstwie również instytucja wiodąca)
j.s.t.	Jednostka / jednostki samorządu terytorialnego
KIK	Krajowa Instytucja Koordynująca (Ministerstwo Rozwoju)
SPPW	Szwajcarsko-Polski Program Współpracy

Temat i numer kontroli

Realizacja Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy w obszarze środowiska i infrastruktury (P/16/005).

Uzasadnienie podjęcia kontroli

Kontrola została podjęta z własnej inicjatywy NIK, jako kontrola planowa.

Szwajcarsko-Polski Programu Współpracy jest formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Program ten przewiduje skierowanie do Polski pomocy finansowej w wysokości 489 milionów franków szwajcarskich. SPPW zakłada dwa cele:

- 1) przyczynienie się do zmniejszenia różnic społeczno-gospodarczych pomiędzy Polską a bardziej rozwiniętymi państwami rozszerzonej Unii Europejskiej,
- 2) przyczynienie się do zmniejszenia różnic społeczno-gospodarczych na obszarze Polski pomiędzy dynamicznymi ośrodkami miejskimi a peryferyjnymi regionami słabo rozwiniętymi pod względem strukturalnym.

Największa alokacja finansowa została przeznaczona na realizację obszaru dotyczącego odbudowy, przebudowy i rozbudowy infrastruktury środowiskowej oraz poprawy stanu środowiska – 198 726 913 CHF. Program ten nie był dotąd kontrolowany przez NIK, chociaż jego wdrażanie jest już na końcowym etapie – jego realizacja potrwa do połowy 2017 r. Stwierdzenie ewentualnych nieprawidłowości na tym etapie wdrażania SPPW mogło przyczynić się do ich wyeliminowania i uniknięcia konieczności zwrotu przyznanego dofinansowania. Przewiduje się, że kontrola przyczyni się do poprawy zarządzania pomocą międzynarodową.

Cel kontroli

Celem kontroli była ocena czy administracja publiczna skutecznie, rzetelnie i z zachowaniem formalnych wymagań realizuje Szwajcarsko-Polski Program Współpracy.

Organizacja i zakres kontroli

Kontrolę przeprowadzono w Ministerstwie Rozwoju pełniącym funkcję Krajowej Instytucji Koordynującej SPPW, w Centrum Projektów Polska Cyfrowa pełniącym funkcję Instytucji Pośredniczącej w obszarze środowiska i infrastruktury SPPW oraz w 10 instytucjach realizujących projekty³. Wykaz jednostek objętych kontrolą stanowi załącznik nr 3 do Informacji.

Kontrola w Ministerstwie Rozwoju oraz w Centrum Projektów Polska Cyfrowa została przeprowadzona pod względem legalności, rzetelności, celowości i gospodarności (art. 2 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 ustawy o NIK). Kontrola w pozostałych dziesięciu jednostkach została przeprowadzona pod względem legalności, rzetelności i gospodarności (art. 2 ust. 2 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy o NIK).

Kontrola dotyczyła dwóch obszarów, tj. zarządzania SPPW przez właściwe instytucje oraz realizacji wybranych projektów.

Badaniami kontrolnymi objęto:

- ♦ podejmowanie, na etapie programowania, działań mających na celu uniknięcie sytuacji powielania i pokrywania się projektów w ramach SPPW z innymi projektami finansowanymi ze środków funduszy strukturalnych i/lub Funduszu Spójności, jak również z innych źródeł finansowania;

³ Zasady wyboru jednostek do kontroli opisano w pkt 4.1. Informacji.

- ♦ sprawowanie przez KIK nadzoru nad IP;
- ♦ realizację 10 wybranych projektów, w tym m.in. osiągnięcie zakładanych wskaźników, promocję projektów, wywiązywanie się z obowiązków sprawozdawczych oraz archiwizację dokumentacji projektowej;
- ♦ finansowe rozliczanie projektów;
- ♦ dokonywanie zmian w realizowanych projektach;
- ♦ monitorowanie przez KIK i IP wdrażania SPPW w obszarze środowisko i infrastruktura, w tym monitorowanie osiągania wskaźników produktu i rezultatu (na poziomie całego obszaru oraz na poziomie poszczególnych projektów objętych kontrolą);
- ♦ sprawowanie przez KIK i IP nadzoru nad realizacją projektów, w tym kontrola projektów;
- ♦ raportowanie o nieprawidłowościach oraz odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2008 r. do zakończenia czynności kontrolnych w jednostkach. Czynności kontrolne przeprowadzone zostały w okresie od 12 września do 28 grudnia 2016 r. (data wysłania ostatniego wystąpienia pokontrolnego).

Kontrola została przeprowadzona przez Departament Administracji Publicznej, który również był koordynatorem kontroli oraz przez Delegatury NIK w: Gdańsku, Kielcach, Krakowie i Lublinie.

Kontrolą objęto 10 projektów realizowanych w ramach obszaru środowiska i infrastruktury SPPW, na łączną kwotę 142 231,4 tys. CHF, w tym dofinansowanie z SPPW w wysokości 113 097,0 tys. CHF, co stanowiło 57,0% środków przewidzianych dla tego obszaru. Wykaz kontrolowanych projektów zamieszczono w załączniku nr 4 do Informacji.

2.1 Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁴ działania podejmowane przez administrację publiczną w celu realizacji SPPW w obszarze środowiska i infrastruktury. Krajowa Instytucja Koordynująca oraz Instytucja Pośrednicząca rzetelnie, skutecznie oraz z zachowaniem formalnych wymagań wdrażały i zarządzały SPPW w kontrolowanym obszarze. Skontrolowane Instytucje Realizujące realizowały projekty rzetelnie, skutecznie oraz z zachowaniem zasad określonych w procedurach oraz w umowach w sprawie realizacji projektów. Na pozytywną ocenę zasługują także działania podejmowane przez administrację publiczną w celu wykorzystania dodatkowych środków SPPW, które zostały wygospodarowane w poszczególnych projektach w związku ze wzrostem kursu franka szwajcarskiego.

Stwierdzone nieprawidłowości miały charakter incydentalny i nie miały, w ocenie NIK, istotnego wpływu na prawidłowość wdrażania SPPW oraz na realizację poszczególnych projektów. Dotyczyły one przede wszystkim:

- ♦ niedochowywania przez IP, określonych w procedurach, terminów na wykonywanie niektórych działań związanych głównie z rozliczaniem projektów,
- ♦ niewłaściwego ujmowania w księgach rachunkowych wydatków ponoszonych na realizację projektów⁵,
- ♦ niedochowywania przez IR terminów na sporządzanie i przekazywanie do IP raportów okresowych z realizacji projektów⁶.

2.2 Synteza wyników kontroli

1. KIK oraz IP utworzyły spójny system zarządzania SPPW w obszarze środowiska i infrastruktury, w tym także mechanizmy mające na celu wykrycie i zapobieżenie podwójnemu finansowaniu projektów przyjętych do realizacji. Przyjęta i stosowana metodyka weryfikacji wniosków o dofinansowanie oraz wniosków o płatność skutecznie zapobiegała możliwości zgłoszenia do finansowania zadań/wydatków sfinansowanych już z innych źródeł. [str. 12–13]

2. KIK rzetelnie sprawowała nadzór nad Centrum Projektów Polska Cyfrowa pełniącym funkcję IP dla obszaru środowiska i infrastruktury SPPW, któremu na podstawie *Porozumienia* powierzyła część swoich uprawnień zarządczych. W każdym roku objętym kontrolą przeprowadzała w IP kontrole systemowe⁷ oraz monitorowała realizację sformułowanych zaleceń pokontrolnych. Sprawowała także bieżący nadzór nad IP, weryfikując otrzymywaną z tej instytucji dokumentację, taką jak: wnioski o płatność wraz z raportami okresowymi z realizacji projektów, wnioski IR o dokonywanie zmian w projektach, raporty o nieprawidłowościach. W przypadku stwierdzenia opóźnień w działaniach IP, KIK podejmowała działania zaradcze. [str. 13–15 i 29]

3. Kontrolowane IR rzetelnie wywiązywały się z obowiązków w zakresie promocji projektów. Zakres działań promocyjnych był ustalany już na etapie przygotowywania projektu (wniosku o dofinansowanie) i znajdował odzwierciedlenie we wskaźnikach produktu i rezultatu dla każdego

⁴ NIK stosuje następujące oceny: pozytywną; pozytywną, mimo stwierdzenia nieprawidłowości i negatywną. Oceny sformułowane dla poszczególnych kontrolowanych jednostek zamieszczono w załączniku nr 3 do Informacji.

⁵ Dotyczy Urzędu Miasta Legionowo i Urzędu Miasta i Gminy Busko-Zdrój.

⁶ Dotyczy Urzędu Miasta Legionowo, Urzędu Miasta i Gminy Niepołomice.

⁷ Kontrole sprawdzające prawidłowość funkcjonowania ustanowionego w IP systemu zarządzania i kontroli. Patrz również przypis nr 19.

projektu⁸ (określonych w *matrycy logicznej*). Większość wskaźników dotyczących promocji została już osiągnięta, pomimo że projekty są jeszcze realizowane. Głównymi instrumentami promocji były materiały informacyjne i promocyjne (ulotki, gadżety), konferencje, informacje medialne. Ponadto realizowane inwestycje zostały prawidłowo oznakowane tablicami informacyjnymi zawierającymi odpowiednie dane odnośnie wsparcia uzyskanego z SPPW. [str. 15–16]

4. Objęte kontrolą bezpośrednią NIK projekty (10) realizowane były zgodnie z umowami w sprawie projektu, umowami w sprawie realizacji projektu i aneksami do tych umów oraz z procedurami/wytycznymi. W związku z dużymi oszczędnościami w budżetach projektów, powstałymi w związku ze wzrostem kursu CHF w stosunku do PLN, we wszystkich kontrolowanych projektach rozszerzony został zakres rzeczowy (a w konsekwencji wydłużony termin na ich realizację), co pozwoliło uniknąć konieczności zwrotu niezagospodarowanych środków wyrażonych w PLN. Wszystkie zmiany zarówno zakresu rzeczowego, jak i terminów zakończenia realizacji projektów zostały zaakceptowane przez stronę szwajcarską. [str. 16–17]

5. Określone dla poszczególnych projektów wskaźniki produktu zostały osiągnięte na poziomie proporcjonalnym do stopnia zaawansowania rzeczowej realizacji poszczególnych projektów. W przypadku wskaźników rezultatu, w większości przypadków będą one podlegały mierzeniu po zakończeniu realizacji projektów, w dłuższej perspektywie czasowej⁹. [str. 17–23]

6. Proces finansowego rozliczania projektów przebiegał zgodnie z obowiązującymi procedurami:
a) badanie próby wynoszącej 61,7% wartości wydatków poniesionych na realizację kontrolowanych 10 projektów wykazało, że wydatki te kwalifikowały się do sfinansowania z SPPW¹⁰. Kontrolowane IR prowadziły odrębną ewidencję księgową wydatków ponoszonych na realizację projektu oraz posiadały odrębne rachunki bankowe dla środków pochodzących z SPPW. Stwierdzone w czterech IR nieprawidłowości w obszarze finansowej realizacji projektów (w tym wnioski o refundację wydatków)¹¹ miały, w ocenie NIK, charakter incydentalny i nie wpływały na prawidłowość realizowanych projektów. [str. 24–27]

b) badanie próby 30 wniosków o płatność wraz z raportami okresowymi wykazało, że IP rzetelnie weryfikowała otrzymywane z IR dokumenty i w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości wzywała IR do złożenia wyjaśnień i/lub wprowadzenia poprawek. We wszystkich badanych przypadkach IP terminowo występowała do Banku Gospodarstwa Krajowego ze zleceniem płatności na rzecz IR. Stwierdzone przez NIK opóźnienia w weryfikowaniu i przekazywaniu przez IP do KIK wniosków o płatność i raportów okresowych nie miały wpływu na prawidłowość realizacji i finansowania projektów. [str. 27–28]

c) KIK rzetelnie weryfikowała objęte kontrolą NIK wnioski o płatność i raporty okresowe otrzymane z IP. W przypadku opóźnień w weryfikacji tych dokumentów przez IP podejmowano działania mające na celu ich eliminowanie. Konsekwencją tych opóźnień było niedotrzymywanie przez KIK terminów (w przypadku 63% badanych wniosków) na przekazanie dokumentów do IP. [str. 29–30]

⁸ W przypadku projektu realizowanego przez Gminę Miasta Lębork (KIK/73) wskaźniki dotyczące promocji projektu zostały określone w terminie późniejszym (nie w dokumentacji dotyczącej propozycji projektu).

⁹ Stopień zaawansowania realizacji poszczególnych projektów objętych kontrolą zaprezentowano w załączniku nr 4 do Informacji, a stopień realizacji wybranych wskaźników produktu i rezultatu w załączniku nr 8 i 9.

¹⁰ Przedmiotem kontroli była m.in. realizacja umów z wykonawcami, a nie proces wyłaniania wykonawców w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych.

¹¹ Dotyczy Urzędu Miasta Legionowo, Urzędu Miasta i Gminy Busko-Zdrój, Urzędu Miasta i Gminy Niepołomice oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego.

7. Proces dokonywania zmian w dziesięciu projektach objętych kontrolą bezpośrednią NIK przebiegał zgodnie z obowiązującymi procedurami¹². Wszystkie zmiany wprowadzane były na podstawie wniosków IR, po uzgodnieniu z IP i KIK oraz po zaakceptowaniu, o ile było to wymagane, przez stronę szwajcarską. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły niedochowania przez IP terminów na podpisanie aneksów do umów. W ocenie NIK, nie miało to wpływu na prawidłowość wdrażania SPPW i realizację projektów. [str. 30–32]

8. Kontrolowane IR prawidłowo wywiązywały się z obowiązków sprawozdawczych w zakresie realizacji projektów. Objęte badaniem raporty okresowe, roczne i jeden raport na zakończenie realizacji projektu, poza sporadycznymi przypadkami stwierdzonymi w trzech IR, sporządzone zostały terminowo, były kompletne i zawierały prawdziwe dane odnośnie rzeczowych i finansowych postępów w realizacji projektów. Stwierdzone w trzech IR nieprawidłowości dotyczyły: nieterminowego przekazywania raportów do IP (w dwóch IR) oraz błędów rachunkowych i w opisie odnoszącym się do wskaźników produktu (w jednej IR). [str. 32–33]

9. Zarówno KIK jak i IP rzetelnie monitorowały osiągnięcie wskaźników produktu i rezultatu określonych dla poszczególnych projektów realizowanych w obszarze środowiska i infrastruktury SPPW. W szczególności rzetelnie i zgodnie z obowiązującymi procedurami weryfikowano dane ze sprawozdań z realizacji projektów oraz monitorowano stopień realizacji wskaźników podczas wizyt monitorujących oraz przeglądów okresowych projektów. W przypadku stwierdzenia zagrożeń dla osiągnięcia zakładanych wskaźników podejmowano działania zaradcze, np. wprowadzano plany naprawcze, modyfikowano projekty, wydłużano okres ich realizacji. Stwierdzone przez NIK nieprawidłowości dotyczące opóźnień w przekazywaniu przez IP do KIK rocznych sprawozdań z realizacji projektów nie miały, w ocenie NIK, wpływu na rzetelność monitorowania realizacji wskaźników oraz rzeczowych efektów. [str. 33–36]

10. Prowadzony przez KIK i IP nadzór nad realizowanymi projektami przebiegał prawidłowo. Obie instytucje, w latach objętych kontrolą, opracowały i zrealizowały plany wizyt monitorujących na miejscu realizacji projektów oraz rzetelnie monitorowały wdrażanie przez IR zaleceń pokontrolnych. Ponadto IP, w ramach nadzoru, weryfikowała ex-post dokumentację przetargową wszystkich zamówień publicznych udzielanych przez IR. Stwierdzone przez NIK nieprawidłowości dotyczące nieterminowego przekazywania przez IP do IR raportów z wizyt monitorujących oraz nieterminowego przekazywania przez KIK do IP kopii raportów z przeprowadzonych wizyt monitorujących nie miały wpływu na skuteczność prowadzonego nadzoru. [str. 36–38]

11. IP rzetelnie oraz zgodnie z *Systemem raportowania o nieprawidłowościach* sporządzała bieżące i półroczne raporty dotyczące wykrycia nowych nieprawidłowości. W każdym ze zbadanej przez NIK próby 18 raportów bieżących zawarta była propozycja kwoty korekty finansowej oraz podjęcia działań naprawczych. Propozycje korekt były aprobowane przez KIK i zostały zatwierdzone przez stronę szwajcarską. Zarówno IP jak i KIK rzetelnie wywiązywały się z obowiązków w zakresie ochrony informacji zawartych w raportach o nieprawidłowościach, a IP także z obowiązku odzyskiwania od IR kwot nienależnie wypłaconych. Stwierdzone przez NIK opóźnienia w przekazywaniu przez IP do KIK raportów o nieprawidłowościach, nie miały wpływu na prawidłowość wdrażania SPPW. [str. 38–41]

¹² Poza przypadkiem dwóch zmian zgłoszonych po ich faktycznym dokonaniu, co zostało stwierdzone przez KIK w wyniku przeprowadzonych wizyt monitorujących. Zmiany te zostały ostatecznie aprobowane przez stronę szwajcarską.

12. Wszystkie IR objęte kontrolą rzetelnie wywiązywały się z obowiązku przechowywania i archiwizacji dokumentacji związanej z realizowanymi projektami. Dokumentacja była przechowywana w sposób uporządkowany, zapewniający szybki i łatwy dostęp. W przypadku projektów realizowanych w partnerstwie, zgodnie z umowami w sprawie realizacji projektów, w siedzibach IR przechowywane były również kopie dokumentów wytwarzanych przez partnerów projektów. [str. 41]

2.3 Uwagi i wnioski

1. SPPW w obszarze środowiska i infrastruktury umożliwił zrealizowanie ważnych, proekologicznych projektów, których pozytywne skutki będą odczuwalne w dłuższej perspektywie czasowej. Osiągane w wyniku realizacji projektów efekty wskazują na trafność doboru ich zakresu rzeczowego. Chociaż SPPW nie rozwiązuje wszystkich problemów w tym obszarze (warto wskazać chociażby ostatnie badania czystości powietrza w Polsce), może stać się dobrą motywacją do podejmowania i kontynuacji działań proekologicznych i poszukiwania środków na ich realizację.

2. Poza wymiarem rzeczowym w postaci usuniętych i zneutralizowanych ton azbestu, zainstalowanych systemów solarnych, zmodernizowanych linii kolejowych, zakupu nowoczesnego taboru kolejowego, realizacja SPPW ma również znaczący walor edukacyjny. Duży nacisk położony przez stronę szwajcarską na promocję realizowanych projektów i podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa, powinny przyczynić się do podejmowania dalszych działań, zarówno ze strony władz jak i społeczeństwa, przyczyniających się do poprawy środowiska.

3. SPPW jest w ostatniej fazie realizacji (zgodnie z *umową ramową* środki mogą być wydatkowane do 14 czerwca 2017 r.), przy czym warto zauważyć, że do wykorzystania pozostają jeszcze znaczące kwoty z dostępnej alokacji (na dzień 31 grudnia 2016 r. ponad 59 mln CHF, co stanowi 13% przyznanej Polsce alokacji¹³). W związku z tym konieczne jest zintensyfikowanie działań zarówno po stronie Instytucji Realizujących, jak i instytucji odpowiedzialnych za zarządzanie programem (IP i KIK) aby efektywnie wykorzystały wszystkie dostępne środki, a także sprawnie rozliczyć całość otrzymanej pomocy. Biorąc pod uwagę ujawnione w kontroli przypadki opóźnień w weryfikacji wniosków o płatność wraz z raportami okresowymi, NIK zwraca uwagę na konieczność terminowego wywiązywania się Instytucji Pośredniczącej z nałożonych obowiązków, tak aby sprawnie, prawidłowo i terminowo rozliczyć i zakończyć poszczególne projekty.

W związku z przedstawionymi powyżej ustaleniami kontroli, NIK wnioskuje o:

- 1) zintensyfikowanie działań wszystkich podmiotów biorących udział we wdrażaniu SPPW w obszarze środowiska i infrastruktury w celu pełnego i efektywnego wykorzystania przyznanych środków i terminowego zakończenia realizacji poszczególnych projektów;
- 2) podjęcie przez KIK działań zmierzających do przyśpieszenia i usprawnienia w CPPC weryfikacji dokumentacji sprawozdawczej i finansowej związanej z realizacją projektów w obszarze środowiska i infrastruktury SPPW.

¹³ Źródło: ustalenia kontroli NIK Wykonanie budżetu państwa w 2016 r. w cz. 34 – Rozwój regionalny; Raport roczny z wdrażania SPPW za okres 1 stycznia–31 grudnia 2016 r. przyjęty przez Komitet Monitorujący SPPW w dniu 14 marca 2017 r.

3.1 Ustanowienie systemu zarządzania i wdrażania SPPW w obszarze środowiska i infrastruktury

Zgodnie z art. 9 ust. 1 *umowy ramowej* oraz pkt 5.1. aneksu nr 2 do *umowy ramowej* KIK ponosi ogólną odpowiedzialność za zarządzanie SPPW. Może ona przekazać część swoich uprawnień Instytucji Pośredniczącej. Na podstawie zawartego 24 października 2008 r. *Porozumienia* większość zadań związanych z wdrażaniem SPPW w obszarze środowiska i infrastruktury KIK przekazała CPPC, które pełni w SPPW rolę IP. W szczególności upoważniono IP do sprawowania nadzoru nad realizowanymi projektami, weryfikacji wniosków o płatność składanych przez IR oraz do wykrywania nieprawidłowości (szczegółowy opis systemu zarządzania SPPW zawarto w załączniku nr 1 do Informacji).

W celu zapewnienia jednolitości i prawidłowości realizacji obowiązków poszczególnych podmiotów biorących udział we wdrażaniu, zarządzaniu oraz realizacji projektów w ramach SPPW, opracowane zostały szczegółowe procedury regulujące m.in. monitorowanie projektów, przepływy finansowe, zasady realizacji projektów (opis podstawowych regulacji wynikających z tych procedur zawarto w załączniku nr 1 do Informacji).

Działając na podstawie pkt 5.5. Aneksu nr 2 do *umowy ramowej* Instytucja Audytowa przeprowadziła audyt ustanowionego dla SPPW systemu zarządzania i kontroli. W ramach czynności sprawdzających dokonano oceny poprawności stosowania ścieżek audytu przez KIK, IP i IPi. W KIK audytem objęto także procedury mające na celu monitoring delegowanych zadań do instytucji niższego szczebla. Na podstawie przeprowadzonego badania IA oceniła, że system zarządzania i kontroli funkcjonuje skutecznie, zapobiega błędom i nieprawidłowościom, wykrywa je i koryguje¹⁴.

Działania w celu uniknięcia podwójnego dofinansowania projektów

Na podstawie art. 6 *umowy ramowej*, strony umowy zostały zobowiązane do zapewnienia efektywnej koordynacji i wymiany wszystkich informacji niezbędnych w celu uniknięcia sytuacji powielania i pokrywania się projektów SPPW z innymi projektami finansowanymi ze środków funduszy strukturalnych i/lub Funduszu Spójności, jak również z innego źródła finansowania. Na podstawie *Porozumienia* zadania związane z wykrywaniem i zapobieganiem podwójnemu finansowaniu projektów przyjętych do realizacji w obszarze środowiska i infrastruktura powierzono IP, która została w związku z tym zobowiązana do:

- ♦ zapewnienia braku podwójnego finansowania jakiegokolwiek części projektu z jakichkolwiek innych środków pomocowych;
- ♦ weryfikacji każdego projektu pod kątem zasad udzielania pomocy publicznej;
- ♦ weryfikacji i poświadczania wniosków o płatność oraz faktur lub dokumentów o równoważnej wartości otrzymanych od IR, weryfikacji poprawności złożonych dokumentów, jak również kwalifikowalności wydatków zawartych we wnioskach o płatność.

Zgodnie z wymogami Aneksu 2 do *umowy ramowej*, Zarys Projektu jak i Kompletna Propozycja Projektu, składane przez IR w ramach wniosku o dofinansowanie, zawierały część dotyczącą oświadczenia IR czy projekt będzie finansowany z funduszy UE lub innych źródeł finansowych. W przypadku dodatkowego finansowania IR miała wskazać wartość (udział procentowy) wsparcia

¹⁴ Raport z audytu gospodarowania środkami pochodzącymi ze Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (Audyt Systemu Zarządzania i Kontroli) przekazany do KIK przy piśmie z dnia 26 sierpnia 2013 r. (Nr DO4/9013/04/21/ABO/2013/87640). Rekomendacje wynikające z ww. audytu zostały wprowadzone, co zostało potwierdzone audytem sprawdzającym z kwietnia 2014 r.

finansowego i działania finansowane w ramach projektu. Należało również zadeklarować brak podwójnego finansowania tych samych działań.

Badanie informacji zawartych w Zarysie Projektu oraz Kompletniej Propozycji Projektu, w zakresie podwójnego finansowania projektów odbywało się poprzez:

- ♦ kontrolę krzyżową dokumentów składanych przez wnioskodawców – porównywano informacje zawarte w Zarysie Projektów z załącznikami składanymi do ww. dokumentów pod względem spójności i kompletności zamieszczonych w nim informacji o źródłach finansowania projektu;
- ♦ weryfikację list Zarysów Projektów oraz Kompletniej Propozycji Projektów składanych do SPPW z listami projektów zatwierdzonych w ramach innych programów, zamieszczanych na stronach internetowych instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie programów;
- ♦ kontakty bezpośrednie lub korespondencję z pracownikami instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie innych programów z podobnym zakresem merytorycznym (w tym z Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych, Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) w celu uzyskania informacji o wnioskach o dofinansowanie składanych/weryfikowanych w tych instytucjach.

W obszarze infrastruktury i środowiska SPPW realizowane są trzy projekty¹⁵, które są finansowane również środkami z innych źródeł. Kontrola wykazała, że w każdym z tych przypadków wspólne finansowanie miało na celu zapewnienie wymaganego współfinansowania dla projektu i było zgodne z art. 5 ust. 4 *umowy ramowej*¹⁶. Szczegółowe dane odnośnie tych projektów ujęto w załączniku nr 7 do Informacji.

Sprawowanie przez KIK nadzoru nad IP

KIK realizując zadania nadzorcze w stosunku do IP, której powierzyła wykonywanie zadań m.in. w zakresie przeciwdziałania podwójnemu finansowaniu projektów w ramach SPPW, podejmowała m.in. następujące działania:

- ♦ nadzorowała przygotowanie przez IP procedur zarządzania finansowego i kontroli¹⁷;
- ♦ zatwierdziła opracowany przez IP regulamin konkursu w ramach obszaru tematycznego *Odbudowa, remont, przebudowa i rozbudowa podstawowej infrastruktury oraz poprawa stanu środowiska* obszar finansowania *Środowisko i infrastruktura*, w którym uregulowano kwestie unikania podwójnego finansowania¹⁸;

¹⁵ KIK/41, KIK/46 oraz KIK/44. W przypadkach, gdy dofinansowanie z innych źródeł przekraczałoby wymagany w SPPW wkład własny beneficjenta, poziom przyznawanego dofinansowania z SPPW był odpowiednio obniżany. Na etapie oceny Kompletniej Propozycji Projektu zawierającej taki montaż finansowy wymagano od wnioskodawcy dokumentów lub decyzji innych instytucji przyznających ww. inne dofinansowanie

¹⁶ Art. 5 ust. 4 *umowy ramowej* stanowi, że pomoc finansowa, w formie dofinansowania nie może przekroczyć 60% całkowitych kosztów kwalifikowalnych Projektu, z wyjątkiem Projektów otrzymujących dodatkowe środki finansowe z budżetu jednostek administracji publicznej szczebla centralnego, regionalnego lub lokalnego, w przypadku których wysokość pomocy finansowej nie może przekroczyć 85% całkowitych kosztów kwalifikowalnych. Projekty dotyczące budowy zdolności instytucjonalnych oraz pomocy technicznej, Projekty realizowane przez organizacje pozarządowe oraz wsparcie finansowe, z którego korzysta sektor prywatny (linie kredytowe, gwarancje, poręczenia, udział w kapitale akcyjnym i zadłużeniu [equity and debt participation]) mogą być całkowicie finansowane z pomocy finansowej.

¹⁷ Dokument ten był każdorazowo, przy zmianie opiniowany przez KIK. Przy analizie dokumentu, zwracano uwagę na obecność zapisów odzwierciedlających zadania powierzone IP, także w zakresie zapewnienia braku podwójnego finansowania projektów.

¹⁸ Kwestie te ujęto w załączniku *Wytyczne w sprawie kwalifikowalności wydatków w ramach obszaru tematycznego: Odbudowa, remont, przebudowa i rozbudowa podstawowej infrastruktury oraz Poprawa stanu środowiska*, poprzez wskazanie sytuacji niedozwolonego podwójnego finansowania projektów.

- ♦ przeprowadzała kontrole systemowe w IP. Swoim zakresem obejmowały one m.in. badanie obowiązujących procedur IP mających na celu prawidłowe wdrażanie Programu. Procesy te były w trakcie kontroli sprawdzane poprzez weryfikację wybranych wniosków o płatność. Analizą objęta była zarówno dokumentacja przedkładana przez IR, jak i dokumenty potwierdzające proces weryfikacji przez IP (listy sprawdzające). Weryfikacji poddawane były listy sprawdzające dotyczące procesu weryfikacji wniosków o płatność, a także raporty z wizyt monitorujących przeprowadzanych przez CPPC, w których IP badała możliwość wystąpienia podwójnego finansowania analizując oryginały dokumentów finansowych i ich opisy. Żadna z kontroli systemowych przeprowadzanych przez KIK od 2012 do 2016 roku w IP nie wykazała, aby w weryfikowanych projektach wystąpiło podejrzenie podwójnego finansowania i nie sformułowano względem IP zaleceń w odniesieniu do omawianego zagadnienia;
- ♦ zobligowała IR, zgodnie z wymogami aneksu 2 do *umowy ramowej*, do składania wraz z wnioskiem o dofinansowanie oświadczenia w sprawie finansowania projektu ze środków unijnych oraz innych źródeł finansowych, które następnie weryfikuje IP;
- ♦ przygotowała wzór umowy ws. realizacji projektu, która nakłada na IR obowiązki z zakresu prawidłowego dokumentowania wydatków, posiadania odrębnej ewidencji księgowej oraz prowadzenia odrębnego rachunku bankowego dla środków z SPPW;
- ♦ przeprowadziła wizyty monitorujące na miejscu realizacji projektów, które obejmowały sprawdzenie poprawności rozliczania projektu. Weryfikacja braku podwójnego finansowania realizowana była, co do zasady, w ramach każdej wizyty monitorującej na miejscu realizacji projektu. W trakcie wizyt monitorujących sprawdzano m.in. rzetelność finansową realizacji projektu, w ramach której na próbie dokumentów dokonywano pełnej analizy poniesionych kosztów/wydatków. Kontrolowana była również polityka rachunkowości w Instytucjach Realizujących. Wyniki kontroli nie wykazały niedozwolonego podwójnego finansowania w żadnym z kontrolowanych projektów.

W ramach nadzoru sprawowanego nad IP w zakresie wykonywania powierzonych zadań, KIK zrealizowała w IP cztery planowe kontrole systemowe w latach 2012, 2013, 2014 i 2016¹⁹. Kontrole te były prowadzone zgodnie z procedurami ustalonymi w *Wytycznych do kontroli* i *Podręczniku procedur* oraz przy zachowaniu obowiązujących terminów. Z każdej z przeprowadzonych kontroli KIK sporządzała raport z kontroli oraz listę sprawdzającą.

Zakres przedmiotowy kontroli systemowych realizowanych przez KIK w IP obejmował m.in.: aktualizację procedur zawartych w *Podręczniku ścieżek audytu*, monitorowanie realizacji projektów poprzez sprawozdawczość okresową²⁰; wizyty monitorujące przeprowadzane w IR przez IP; raportowanie o nieprawidłowościach; weryfikację i zatwierdzanie wniosków o płatność oraz przepływy finansowe. W kontrolach systemowych przeprowadzonych przez KIK w latach 2012, 2014 i 2016 rozszerzono zakres kontroli o wykorzystanie Funduszu Pomocy Technicznej, a w roku 2012 również wydatkowanie Funduszu na Przygotowanie Projektów.

¹⁹ Kontrole systemowe przeprowadzono w następujących terminach: 2012 r. – 13–14 grudnia, 2013 r. – 8–9 października; 2014 r. – 18–20 listopad; 2016 r. – 2, 11 i 23 marca (kontrola miała się odbyć w IV kwartale 2015 roku, jednakże ze względu na zmiany instytucjonalne w IP, została przeniesiona na I kwartał 2016 r.).

²⁰ W tym obszarze KIK dokonywała każdorazowo doboru celowego projektów, które były poddawane kontroli w IP. Przy każdej kontroli systemowej dobierano inne projekty poddawane weryfikacji.

W wyniku przeprowadzonych kontroli systemowych, KIK ustaliła m.in.:

- ♦ opóźnienia w procesie weryfikacji dokumentów sprawozdawczych (zalecenie: podjęcie natychmiastowych działań przez IP, mających na celu weryfikację i przekazywanie do KIK zaległych dokumentów sprawozdawczych, dotrzymanie obowiązujących terminów raportowania; natychmiastowe usprawnienie procesu weryfikacji wniosków o płatność dokonywanej przez IP oraz przygotowanie i wdrożenie planu naprawczego mającego na celu dotrzymanie obowiązujących terminów²¹),
- ♦ nieprzekazywanie raportów z wizyt monitorujących do KIK (zalecenie: przekazywanie do KIK wszystkich zatwierdzonych raportów z przeprowadzonych przez IP wizyt monitorujących projektów).

KIK sprawdzała realizację sformułowanych zaleceń, m.in. analizując przekazywane przez IP informacje o wykonaniu zaleceń pokontrolnych oraz w trakcie kolejnej kontroli systemowej.

Działania podejmowane przez KIK w ramach nadzoru nad CPPC zostały opisane również w pkt 3.4. Informacji.

3.2 Promocja projektów

Umowy w sprawie realizacji projektu, Wytyczne w sprawie informacji i promocji dla SPPW oraz Wytyczne dla beneficjentów nakładają na IR obowiązki w zakresie promocji projektu. IR oraz partnerzy projektu (w przypadku partnerstwa) są odpowiedzialni za wzrost świadomości społeczeństwa na temat współfinansowania projektu ze środków SPPW. Wybór konkretnych narzędzi informacji i promocji danego projektu należy do IR.

Ustalono, że wszystkie IR objęte kontrolą rzetelnie wywiązały się z nałożonych obowiązków w zakresie promocji realizowanych projektów. Działania promocyjne były uzgadniane już na etapie składania wniosków o dofinansowanie projektów i były ujmowane w Kompletnych Propozycjach Projektów²², a środki na finansowanie tych zadań były zaplanowane w budżetach projektów²³. Ponadto pięć z 10 kontrolowanych IR opracowało dodatkowe plany promocji dla realizowanych projektów²⁴. Zgodnie z umowami w sprawie realizacji projektu oraz *Wytycznymi w sprawie informacji i promocji*, wszystkie kontrolowane inwestycje były prawidłowo oznakowane tablicami informacyjnymi z logotypem SPPW oraz zawierały formułę informującą o wsparciu uzyskanym z SPPW. W przypadku projektu zakończonego²⁵ tablica informacyjna została zamieniona na tablicę pamiątkową.

Głównymi instrumentami przekazu informacji i promocji były: materiały informacyjne (np. plakaty, ulotki, artykuły prasowe), materiały promocyjne (np. długopisy, bloczki papieru), spotkania w trakcie trwania projektu, konferencje promujące projekt, informacje o projekcie na stronie internetowej lub wyodrębniona strona internetowa o projekcie, tablice informacyjne i pamiątkowe. Stwierdzono również działania promocyjne związane z charakterem danego przedsięwzięcia, jak np.:

²¹ Kwestia niedotrzymania terminów przekazywania do KIK dokumentacji monitorowania realizacji projektów była przedmiotem ustaleń przy wszystkich kontrolach systemowych zrealizowanych przez KIK, a przy kontroli przeprowadzonej w 2013 roku wezwano IP do przygotowania i wdrożenia planu naprawczego.

²² Patrz przypis nr 8.

²³ Ustalono, że gminy: Legionowo i Busko-Zdrój przeznaczyły na zadania promocyjne również środki z własnych budżetów (poza budżetem projektu).

²⁴ Urzędy Marszałkowskie Województw: Lubelskiego, Małopolskiego i Pomorskiego, Urząd Miasta i Gminy Szczucin oraz Urząd Miasta Legionowo.

²⁵ Projekt KIK/51 realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego.

- ♦ przejazd inauguracyjny i przejazdy weekendowych pociągów specjalnych Malbork–Kwidzyn –Malbork w ramach projektu „Zakup czterech spalinowych zespołów trakcyjnych do obsługi kolejowego odcinka Malbork–Grudziądz w celu poprawy bezpieczeństwa, zarządzania, wydajności i niezawodności lokalnego systemu transportowego” realizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego;
- ♦ zgłoszenie projektu „Budowa elektrociepłowni opalanej biomasą, jako podstawowego źródła ciepła w systemie ciepłowniczym miasta Lębork” realizowanego przez Urząd Miejski w Lęborku do konkursu na zielone inwestycje – GREEN ProcA, gdzie zajął pierwsze miejsce w edycji polskiej i edycji europejskiej dla miast poniżej 100 tys. mieszkańców. Ponadto z przebiegu budowy elektrociepłowni był kręcony film (obraz z kamery zainstalowanej na terenie budowy), który był udostępniany na bieżąco na stronie internetowej Urzędu.

W *matrycach logicznych* dla każdego projektu były określane również wskaźniki produktu dotyczące działań promocyjnych, takie jak liczba np. artykułów i/lub konferencji prasowych, materiałów informacyjnych, programów edukacyjnych, rozpowszechnionych materiałów promocyjnych. Ustalono, że zdecydowana większość tych wskaźników została już osiągnięta, a niekiedy nawet przekroczona. Przypadki niepełnego osiągnięcia wskaźnika dotyczą sytuacji gdy dane działanie promocyjne jest związane z zakończeniem projektu (np. konferencje podsumowujące realizację danego przedsięwzięcia). Szczegółowe dane odnośnie realizacji wskaźników dotyczących zadań promocyjnych w kontrolowanych projektach zaprezentowano w załączniku nr 9 do Informacji.

3.3 Rzeczowa realizacja projektów

Ogólne zasady realizacji projektów zostały określone w *umowie ramowej* oraz w *Wytycznych dla beneficjentów*. Szczegółowe regulacje odnoszące się do poszczególnych projektów określone zostały w umowach zawieranych dla każdego projektu, tj. w umowie w sprawie projektu i w umowie sprawie realizacji projektu.

Postanowienia umowy w sprawie realizacji projektów zobowiązują IR do realizowania projektu z należytą starannością, zgodnie z kompletną propozycją projektu (opis projektu). Określają także okres realizacji projektu, w tym daty zakończenia rzeczowej realizacji projektu i zakończenia projektu. W opisie projektu określone są m.in. cele projektu, oczekiwane rezultaty/produkty, działania i odpowiednie wskaźniki, a także opis oddziaływania na rozwój, który ma się odnosić do monitoringu i ewaluacji wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania.

Ustalenia kontroli 10 wybranych projektów wykazały, że było one realizowane rzetelnie, zgodnie z postanowieniami umów oraz *Wytycznych dla beneficjentów*.

Projekty realizowane były zgodnie z harmonogramami, a przesunięcia terminów zakończenia ich realizacji²⁶ (i zmiany pierwotnych harmonogramów) wynikały głównie z poszerzania zakresu rzeczowego realizowanych projektów, co zostało opisane w pkt 3.5. Informacji. Aby zapobiec ryzyku niewykonania pełnego zakresu rzeczowego projektów (zwiększonego w wyniku powstałych oszczędności) trzy IR²⁷, spośród 10 badanych, wystąpiły o przedłużenie rzeczowej realizacji projektu

²⁶ Aktualne, na dzień zakończenia kontroli NIK, terminy zakończenia realizacji poszczególnych projektów objętych kontrolą bezpośrednią zaprezentowano w załączniku na 4 do Informacji.

²⁷ Gmina Szczucin, Miasto i Gmina Niepołomice, Gmina Busko-Zdrój.

do 31 marca 2017 r., a w jednej IR²⁸ na dzień zakończenia kontroli NIK trwały prace nad wnioskiem o przedłużenie tego terminu (również do 31 marca 2017 r.).

IR, podpisując umowy z wykonawcami prac w ramach projektów, zagwarantowały sobie odpowiednie zabezpieczenie na wypadek nieterminowej realizacji umów (kary umowne) i skutecznie je egzekwowały.

Na terminowość realizacji projektów wpływ miały również problemy IR z wykonawcami prac w ramach projektów. Sytuacje takie stwierdzono w dwóch spośród 10 kontrolowanych IR. I tak:

- w **Urzędzie Miasta Legionowo** wybrane do realizacji projektu konsorcjum firm, nienależycie wywiązywało się z obowiązków i po upływie 20 miesięcy od zawarcia umowy wykonane zostało jedynie 37,33% robót (zgodnie z pierwotną umową zadanie miało być zrealizowane w ciągu 18 miesięcy i okres ten został przedłużony o kolejne 82 dni). W związku z brakiem możliwości terminowego wykonania całości inwestycji odstąpiono od umowy z winy wykonawcy naliczając przewidzianą umową karę za nieuzasadnione opóźnienia w realizacji umowy w wysokości 2 889 977,85 zł, która została wpłacona na rachunek IR.
- **Gmina Busko-Zdrój** zawarła umowę na zaprojektowanie i wykonanie w ramach projektu ogniw fotowoltaicznych na 15 budynkach użyteczności publicznej²⁹ z firmą, która została poddana restrukturyzacji (w związku z zagrożeniem upadłością) i nie była w stanie terminowo wywiązać się ze zobowiązań wobec IR. Gmina rozwiązała umowę z wykonawcą (14 października 2016 r.) nakładając kary umowne w wysokości 126 151,87 zł, których do zakończenia czynności kontrolnych jeszcze nie wyegzekwowała. Ogłosiła również nowy przetarg na wykonanie przedmiotowego zadania, które miało zostać zrealizowane do końca lutego 2017 r. (termin na zakończenie rzeczowej realizacji projektu został przesunięty do 31 marca 2017 r.).

Realizacja wybranych wskaźników określonych dla projektów realizowanych w obszarze środowiska i infrastruktury SPPW

W obszarze środowiska i infrastruktury SPPW nie zostały określone zbiorcze wskaźniki produktu i rezultatu. Wskaźniki zostały ustalone przy udziale ekspertów strony szwajcarskiej indywidualnie dla każdego projektu.

Do czasu zakończenia kontroli NIK większość wskaźników produktu określonych dla poszczególnych kontrolowanych projektów została osiągnięta. W przypadku wskaźników rezultatu, z uwagi na fakt, że niektóre z nich będą mierzalne dopiero po zakończeniu projektów (w dłuższej perspektywie czasowej) nie można ostatecznie stwierdzić poziomu ich zrealizowania na czas zakończenia kontroli NIK³⁰. I tak:

- 1) w ramach projektu KIK/23 „Zakup czterech spalinowych zespołów trakcyjnych do obsługi kolejowego odcinka Malbork–Grudziądz w celu poprawy bezpieczeństwa, zarządzania, wydajności i niezawodności lokalnego systemu transportowego” realizowanego przez **Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego** w pełni zrealizowano wszystkie zakładane wskaźniki produktu, w tym m.in. zakupiono cztery spalinowe zespoły trakcyjne, osiągnięto zaplanowane liczby miejsc dla pasażerów, w tym miejsc dla osób na wózkach inwalidzkich, zmodernizowano linię EZT³¹ Malbork–Trójmiasto, zakupiono i zamontowano 51 defibrylatorów w pociągach wojewódzkich, zmodernizowano jeden wiadukt.

²⁸ Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego.

²⁹ Zadanie zostało dodane do projektu w listopadzie 2015 r. w związku z powstałymi oszczędnościami środków.

³⁰ Realizację wybranych wskaźników w ramach projektów objętych kontrolą bezpośrednią NIK zaprezentowano w załączniku nr 8 do Informacji.

³¹ Elektryczny Zespół Trakcyjny.

Zdjęcie nr 1
Spalinowy Zespół Trakcyjny

Źródło: Wyniki kontroli w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Pomorskiego.

Zdjęcie nr 2
Wiadukt w Brachlewie (w ciągu drogi wojewódzkiej 529)

Źródło: Wyniki kontroli w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Pomorskiego.

Spśród 14 wskaźników rezultatu określonych dla tego projektu, dla pięciu brak było danych (wg stanu na 30 października 2016 r.), a pozostałe zostały zrealizowane w wartościach wyższych od planów, np. liczba pasażerów – 101,2%, liczba pasażerokilometrów – 114,5%, liczba kilometrów przejechanych przez pociągi – 140,2%, a także osiągnięto zakładany spadek poziomu ciśnienia akustycznego hałasu w decybelach przy obszarach wrażliwych wzdłuż linii.

- 2) w projekcie KIK/28 „Centrum Komunikacyjne w Legionowie” realizowanym przez **Gminę Miejską Legionowo** nie zrealizowano jednego wskaźnika produktu (liczba miejsc parkingowych), ale w chwili zakończenia kontroli NIK projekt był w ostatniej fazie realizacji, tzn. trwała budowa naziemnego garażu dwupoziomowego z infrastrukturą towarzyszącą (zadanie dodatkowe realizowane w związku z powstałymi oszczędnościami w projekcie). Pozostałe wskaźniki produktu zostały osiągnięte, w tym m.in. wybudowano obiekt dworcowy, w ramach którego funkcjonuje m.in. biblioteka i sale widowiskowo-wystawiennicze, a także platformy autobusowe, drogę dojazdową wzdłuż linii, parking. Ustalono również, że wskaźniki rezultatu będą przedmiotem pomiaru po zakończeniu realizacji projektu;

Zdjęcie nr 3
Budynek dworca od strony osiedla Piaski

Zdjęcie nr 4
Garaż wielopoziomowy (trójkondygnacyjny)

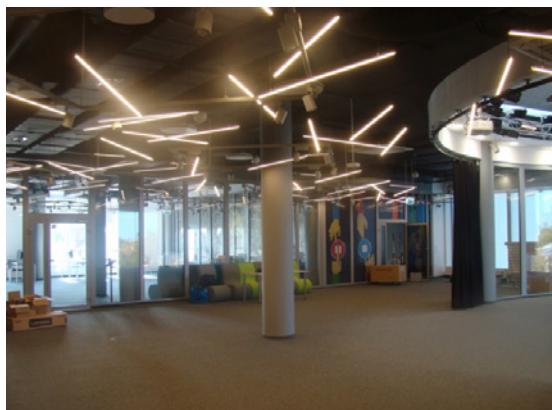

Źródło: Wyniki kontroli przeprowadzonej w Urzędzie Miasta Legionowo.

Zdjęcie nr 5
Stanowiska komputerowe w bibliotece

Zdjęcie nr 6
Sale widowiskowo-wystawiennicze

Źródło: Wyniki kontroli przeprowadzonej w Urzędzie Miasta Legionowo.

- 3) w ramach projektu KIK/73 „Budowa elektrociepłowni opalanej biomasą jako podstawowego źródła ciepła w systemie ciepłowniczym miasta Łęborg” realizowanego przez **Gminę Miasto Łęborg** zrealizowane zostały w pełni wszystkie zaplanowane wskaźniki produktu, w tym m.in. wybudowano budynek elektrociepłowni wraz z drogą dojazdową i miejscami do magazynowania biomasy, kupiono urządzenia do przerobu i pojazdy do transportu biomasy, a także osiągnięto zakładane wartości wydajności ciepła i elektrycznej;

Zdjęcie nr 7
Budynek elektrociepłowni

Źródło: Wyniki kontroli przeprowadzonej w Urzędzie Miejskim w Lęborku.

Zdjęcie nr 8
Sprzęt zakupiony w ramach projektu

4) dwa projekty³² związane z gospodarowaniem azbestem (usuwanie i neutralizowanie) realizowane były na terenie 203 j.s.t. z terenu **Województwa Lubelskiego** i 69 gmin z terenu **Województwa Małopolskiego**. W ramach tych projektów usunięto łącznie 108 278 ton azbestu (121,3% planu) z 34 133 budynków mieszkalnych/gospodarstw domowych (164,5% planu) w tym z 1 333 budynków osób najuboższych (188,8% planu), którym ze środków SPPW sfinansowano lub dofinansowano koszt nowych pokryć dachowych. Ponadto usunięto azbest z 3 825 innych budynków (np. użyteczności publicznej). Do czasu zakończenia kontroli zneutralizowano 70 891 ton azbestu.

W przypadku projektu realizowanego przez Urząd Marszałkowski w Lublinie, w ocenie NIK, na zakończenie projektu nie będzie możliwe przeprowadzenie pomiarów dotyczących realizacji wskaźnika rezultatu zakładanego jako „spadek o 20% azbestu w powietrzu”. Ustalono, że IR nie posiada wiedzy na temat wielkości wyjściowej ww. wskaźnika, ani też określenia stanu zanieczyszczenia powietrza włóknami azbestu w miejscach planowanego demontażu pokryć dachowych zawierających azbest. Nie posiada również żadnych dokumentów dotyczących metodologii określenia jego wielkości. Według wyjaśnień Dyrektora Regionalnego Biura Projektu w Urzędzie Marszałkowskim oszacowanie ww. wskaźnika zostało zaprognozowane przez eksperta strony szwajcarskiej na podstawie danych nieznanymi IR, jednocześnie IR nie otrzymała możliwości zweryfikowania zasadności wielkości tego wskaźnika ani podstaw przyjęcia jego wielkości. NIK zwróciła uwagę, że do czasu rozpoczęcia kontroli (tj. do 13 września 2016 r.) IR nie podejmowała żadnych działań w celu uzyskania od IP informacji dotyczącej możliwości i sposobu realizacji i pomiaru tego wskaźnika. Dyrektor Regionalnego Biura Projektu w Lubelskim Urzędzie Marszałkowskim podał, że ustalono z IP, że IR swoje stanowisko odnośnie rozwiązania kwestii realizacji tego wskaźnika przedstawi w raporcie okresowym za IV kw. 2016 r. oraz w raporcie rocznym za 2016 r.

Zdjęcie nr 9
Demontaż azbestowych pokryć dachowych

Źródło: Wyniki kontroli przeprowadzonej w Urzędzie Miasta i Gminy Szczucin.

Zdjęcie nr 10
Składowanie zdemontowanego azbestowego pokrycia dachowego

³² Projekt KIK/39 realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w partnerstwie z 203 j.s.t. oraz projekt KIK/71 realizowany przez Gminę Szczucin w partnerstwie z 69 gminami.

- 5) spośród 10 projektów objętych kontrolą bezpośrednią NIK, cztery związane były z instalacją systemów energii odnawialnej³³. W wyniku ich realizacji m.in. zainstalowano systemy solarne o łącznej powierzchni 79 777,6 m² na 13 621 budynkach mieszkalnych, co stanowi odpowiednio 104,2% i 100,3% planowanych wartości oraz 7 154,66 m² na 52 budynkach użyteczności publicznej (w tym 5 367 m² na 12 szpitalach w województwie mazowieckim), co stanowi odpowiednio 95,2% i 91,2% planu. Zmierzone (do czasu zakończenia kontroli NIK) wskaźniki rezultatu³⁴ wyniosły m.in.: redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza 25 533,4 ton (213,2% planu), wzrost produkcji energii z odnawialnych źródeł energii 42 797 268 kWh (116,7% planu).

Zdjęcie nr 11

Instalacje solarne zamontowane na budynku szpitala w Busku-Zdroju

Źródło: Wyniki kontroli przeprowadzonej w Urzędzie Miasta i Gminy Busko-Zdrój.

Zdjęcie nr 12

Instalacje solarne zainstalowane na budynku prywatnym w Mszanie Dolnej

Źródło: Wyniki kontroli przeprowadzonej w Urzędzie Gminy Mszana Dolna.

³³ Projekty: KIK/41 realizowany przez Miasto i Gminę Niepołomice, KIK/46 realizowany przez Gminę Busko-Zdrój, KIK/50 realizowany przez Gminę Mszana Dolna oraz projekt realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego (KIK/63).

³⁴ Dla projektów KIK/41 i KIK/50.

- 6) w ramach projektu KIK/51 „Poprawa efektywności energetycznej poprzez wprowadzenie systemów energii odnawialnej oraz modernizacji instalacji grzewczych w wybranych publicznych wojewódzkich zakładach opieki zdrowotnej” realizowanego przez **Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego**, w trzech szpitalach zmodernizowano systemy chłodzenia, wentylacji, sieci ciepłej wody użytkowej oraz centralnego ogrzewania, w tym wymieniono 4 392 grzejniki. Rezultatem przeprowadzonych modernizacji była m.in. redukcja zużycia węgla oraz zwiększenie zużycia gazu na zakładanym poziomie, zwiększenie produkcji energii elektrycznej i ciepłej, zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza poprzez redukcję emisji m.in.: CO, CO₂, SO₂ (uzyskano większe poziomy redukcji od zakładanych).

Zdjęcie nr 13

Wieże chłodnicze w Szpitalu im. Ludwika Rydygiera w Krakowie

Źródło: Wyniki kontroli przeprowadzonej w Małopolskim Urzędzie Marszałkowskim.

W pozostałych projektach w obszarze środowiska i infrastruktury, które nie zostały objęte szczegółowym badaniem, wg stanu na 30 października 2016 r., zrealizowano m.in.:

- 1) projekt KIK/22 „Rozwój systemu publicznego transportu pasażerskiego w aglomeracji warszawskiej poprzez zwiększenie wydajności, niezawodności i bezpieczeństwa Warszawskiej Kolei Dojazdowej” realizowany przez **Warszawską Kolej Dojazdową Sp. z o.o.** – zakupiono 21 Elektrycznych Zespołów Trakcyjnych (100% planu), zainstalowano system informacji pasażerskiej i monitoringu (kamery, plansze i tablice informacyjne), zmodernizowano 16 km linii kolejowych (64% planu), osiem przejazdów kolejowych wyposażono w nowe urządzenia samoczynnej sygnalizacji przejazdowej;
- 2) projekt KIK/42 „Budowa nowoczesnego systemu gospodarki odpadami, rekultywacja nieczynnych składowisk oraz usuwanie azbestu na terenie gminy należących do Związku Komunalnego Gmin Ziemi Lubartowskiej” realizowany przez **Związek Komunalny Gmin Ziemi Lubartowskiej** – usunięto 3 169 ton azbestu (86,6% planu³⁵), zrehabilitowano cztery (100% planu) wysypiska zabezpieczając 341 539 m³ zalegających na nich odpadów (100% planu), zbudowano Zakład Gospodarowania Odpadami;
- 3) projekt KIK/44 „Program zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii i poprawy jakości powietrza w obrębie obszarów Natura 2000 Powiatu suskiego” realizowany przez **Powiat Suski** – zainstalowano systemy solarne na 3007 budynkach mieszkalnych (128% planu³⁶);
- 4) projekt KIK/48 „Działania infrastrukturalne na rzecz poprawy stanu środowiska w obiektach użyteczności publicznej na terenie Dorzecza Parsęty” realizowany przez **Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty** – zamontowano 37 szt. instalacji solarnych o łącznej powierzchni 1 780,78 m² (100% planu), wymieniono i zmodernizowano wszystkie planowane systemy grzewcze, zamontowano zgodnie z planem mikroturbiny wiatrowe oraz instalacje fotowoltaiczne;

³⁵ Według stanu na 31 grudnia 2016 r. wskaźnik ten wyniósł 98,0% planu; źródło: patrz przypis nr 13.

³⁶ Według stanu na 31 grudnia 2016 r.; źródło: patrz przypis nr 13.

- 5) projekt KIK/61 „Wymiana wymiennikowych węzłów grupowych na indywidualne węzły ciepłownicze wraz z modernizacją komunalnej sieci ciepłowniczej, w rejonach zwartej zabudowy wielorodzinnej m.st. Warszawy, na obszarach o przekroczonych dopuszczalnych poziomach zanieczyszczeń powierzchniowych” realizowany przez **Dalkia Warszawa S.A.** – zlikwidowano 97 węzłów grupowych (90,6% planu), zainstalowano 716 węzłów indywidualnych (88,8% planu), w tym 695 wyposażonych w automatykę sterowania (86,2% planu);
- 6) projekt KIK/66 „Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych na terenie gmin należących do Związku Gmin Dorzecza Wisłoki” realizowany przez **Związek Gmin Dorzecza Wisłoki** – zainstalowano 27 633,97 m² kolektorów słonecznych na 5 431 budynkach mieszkalnych (odpowiednio 68,3% i 65,8% planu) oraz 1 963,52 m² na 103 budynkach użyteczności publicznej (90,3% i 98,1% planu), a także 2 927,38 m² systemów fotowoltaicznych (38,6% planu).

Według stanu na koniec listopada 2016 r. KIK zidentyfikowała możliwość nieosiągnięcia wskaźników produktu w przypadku czterech projektów. Do głównych przyczyn zaliczono m.in.:

- ♦ nieterminowe zakończenie budowy przez wykonawcę, ze względu na kumulację prac w sezonie jesienno-zimowym, co będzie rzutować na prawdopodobne wydłużenie terminu na realizację projektu (KIK/28³⁷). IR wystąpiła, za pośrednictwem IP oraz KIK, do strony szwajcarskiej z wnioskiem o wydłużenie terminu na realizację projektu;
- ♦ odstąpienie przez IR od umowy na roboty budowlane z winy wykonawcy (niski stan zaawansowania prac) (KIK/46³⁸). Ustalono m.in. schemat dalszego postępowania oraz wprowadzono ścisły monitoring działań IR przez IP oraz KIK;
- ♦ błędy w wyliczeniu wartości wskaźników określonych w *matrycy logicznej* projektu (KIK/50³⁹). Strona szwajcarska zaleciła wyjaśnienie rozbieżności w raporcie końcowym;
- ♦ brak możliwości zrealizowania przez IR części zaplanowanego zakresu rzeczowego projektu (KIK/61⁴⁰). IR została zobowiązana do przedstawienia wyjaśnień w raporcie końcowym.

Dyrektor Departamentu Programów Pomocowych realizującego zadania KIK podał, że problemy z osiągnięciem wartości zakładanych w *matrycy logicznej* są również związane z niedokładnym oszacowaniem wartości docelowych wskaźników, zmianą metodologii wyliczenia wskaźnika, czy też sposobu monitorowania jego osiągnięcia. Mogą również wystąpić przypadki, w których wskaźniki nie zostaną osiągnięte w niewielkim stopniu w stosunku do całości projektu. W takich sytuacjach dąży się do informowania stron na odpowiednio wczesnym etapie, w celu np. umożliwienia stosownej modyfikacji *matrycy logicznej*. Rozbieżności w wartościach osiągniętych wskaźników w stosunku do planowanych wyjaśnia się w raporcie końcowym z realizacji projektu. Strona szwajcarska jest na bieżąco włączana w proces oraz informowana o zagrożeniach występujących w projektach, m.in. poprzez cykliczne przekazywanie tabeli projektów, w których zidentyfikowano istotne ryzyka między innymi przekładające się na osiągnięcie założonych wskaźników. Poinformował również, że dotychczas nie zdarzyło się, aby strona szwajcarska, w związku z nieosiągnięciem zakładanych wartości wskaźników, zażądała zwrotu przyznanego dofinansowania.

³⁷ Projekt „Centrum Komunikacyjne w Legionowie” realizowany przez Urząd Miasta Legionowo.

³⁸ Projekt „Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego” realizowany przez Gminę Busko-Zdrój.

³⁹ Projekt „Poprawa efektywności energetycznej i działań prośrodowiskowych dzięki wprowadzeniu systemów energii odnawialnej poprzez montaż systemów kolektorów słonecznych na terenie gminy Mszana Dolna oraz 4 gmin partnerskich” realizowany przez Gminę Mszana Dolna.

⁴⁰ Projekt „Wymiana wymiennikowych węzłów grupowych na indywidualne węzły ciepłownicze wraz z modernizacją komunalnej sieci ciepłowniczej, w rejonach zwartej zabudowy wielorodzinnej m.st. Warszawy, na obszarach o przekroczonych dopuszczalnych poziomach zanieczyszczeń powierzchniowych” realizowany przez Dalkia Warszawa S.A.

3.4 Finansowa realizacja projektów

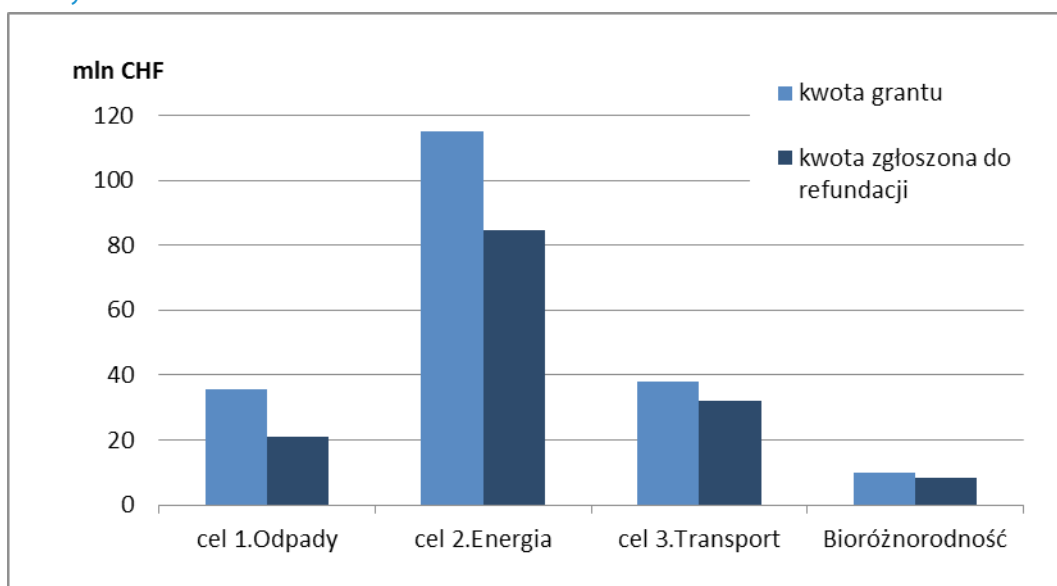
W obszarze środowiska i infrastruktury SPPW realizowane są łącznie 23 projekty (w tym wg stanu na 30 listopada 2016 r. dwa projekty były zakończone) na kwotę 278 736,8 tys. CHF, w tym kwota grantu 198 726,9 tys. CHF. Według danych na 30 listopada 2016 r. wartość środków zgłoszonych stronie szwajcarskiej do refundacji stanowiła 73,5% kwoty grantu wyrażonej w CHF dla tego obszaru finansowania.

W objętym kontrolą obszarze tematycznym *Odbudowa, remont, przebudowa i rozbudowa infrastruktury oraz poprawa stanu środowiska* realizowanych było 16 projektów (wg stanu na 30 listopada 2016 r. jeden projekt był zakończony) na łączną kwotę 267 669,2 tys. CHF, w tym kwota grantu 188 908,8 tys. CHF. W ramach tego obszaru tematycznego wartość środków zgłoszonych stronie szwajcarskiej do refundacji stanowiła 72,9% kwoty grantu wyrażonej w CHF⁴¹. Szczegółowe dane odnośnie wykorzystania środków z SPPW w obszarze środowiska i infrastruktury przedstawiono w załączniku nr 5 do Informacji.

Na poniższym wykresie przedstawiono poziom zgłoszonych do refundacji środków w poszczególnych celach kontrolowanego obszaru tematycznego oraz w obszarze tematycznym Bioróżnorodność (nie objętym kontrolą NIK) w stosunku do wartości grantu (wyrażone w CHF).

Wykres nr 1

Poziom zgłoszonych do refundacji środków w stosunku do kwot grantu w obszarze środowiska i infrastruktury SPPW

Źródło: Ustalenia kontroli w CPPC wg stanu na 30 listopada 2016 r.

Biorąc pod uwagę, że nadal nie jest zakończonych i rozliczonych 16 projektów istnieje duże prawdopodobieństwo, że środki SPPW przeznaczone dla obszaru środowiska i infrastruktury zostaną w pełni wykorzystane, ponieważ zgodnie z *umową ramową* wydatkowanie środków jest możliwe do 14 czerwca 2017 r.

⁴¹ Według stanu na 31 grudnia 2016 r. siedem projektów zostało zakończonych, a wartość środków zgłoszonych stronie szwajcarskiej do refundacji stanowiła 73,1% kwoty grantu wyrażonej w CHF. Źródło: ustalenia kontroli NIK Wykonanie budżetu państwa w 2016 r. w cz. 34 – Rozwój regionalny; Raport roczny z wdrażania SPPW za okres 1 stycznia–31 grudnia 2016 r. przyjęty przez Komitet Monitorujący SPPW w dniu 14 marca 2017 r.

Finansowa realizacja i rozliczanie projektów przez IR

Warunki finansowe realizacji projektów, w tym m.in. szacowany całkowity koszt projektu, kwota dofinansowania i szacowane całkowite koszty kwalifikowane w ramach projektu, zostały określone w umowach w sprawie realizacji projektów.

Całkowita wartość 10 projektów objętych kontrolą NIK wynosiła 142 231,4 tys. CHF (tj. 518 277,7 tys. zł po zmianach), w tym dofinansowanie z SPPW 113 097,0 tys. CHF (tj. 411 678,9 tys. zł po zmianach). Do czasu zakończenia kontroli⁴² wartość wydatkowanych środków w kontrolowanych projektach wyniosła 426 364,7 tys. zł, co stanowiło 82,3% całkowitej wartości projektów wyrażonej w PLN, a wartość otrzymanych refundacji 308 850,7 tys. zł, tj. 72,4% wydatkowanych środków.

W wyniku kontroli przeprowadzonej na próbie wynoszącej 63,2% wartości wydatków poniesionych na realizację kontrolowanych 10 projektów⁴³ ustalono, że zbadane wydatki były wydatkami kwalifikującymi się do objęcia wsparciem, tzn. spełniały następujące warunki określone w umowach w sprawie realizacji projektów:

- ♦ były niezbędne do prawidłowej realizacji projektu,
- ♦ zostały uwzględnione w budżecie oraz w kompletnej propozycji projektu,
- ♦ zostały faktycznie poniesione w okresie kwalifikowalności wydatków,
- ♦ zostały prawidłowo udokumentowane,
- ♦ zostały zweryfikowane i zatwierdzone przez IP.

Nie stwierdzono przypadków zgłaszania do refundacji wydatków niekwalifikowalnych w rozumieniu art. 5 i 7 *umowy ramowej*, oraz określonych w umowie w sprawie realizacji projektu, tj. wydatków poniesionych przed podpisaniem odpowiedniej umowy w sprawie projektu przez wszystkie strony oraz po dacie zakończenia rzeczowej realizacji projektu, odsetek narosłych od długu, wydatków na zakup nieruchomości, kosztów zatrudnienia urzędników polskich instytucji zaangażowanych we wdrażanie pomocy finansowej, wydatków związanych z podlegającym zwrotowi podatkiem VAT, wydatków poniesionych poza zakresem rzeczowym określonym w umowie ramowej.

Zgodnie z umowami w sprawie realizacji projektu, kontrolowane IR prowadziły odrębną ewidencję księgową wydatków ponoszonych na realizację projektu oraz posiadały osobny rachunek bankowy dla środków pochodzących z SPPW.

W przypadku realizacji projektu w partnerstwie IR⁴⁴ zapewniły sobie w umowach partnerstwa taki sposób pozyskiwania informacji od partnerów projektu, który pozwalał im na sprawne i terminowe sporządzanie i przekazywanie wniosków o płatność do IP. Podstawowym mechanizmem kontroli prawidłowości wydatków zgłaszanych do refundacji przez partnerów projektów było sprawdzanie dokumentów źródłowych (np. faktur, protokołów odbioru prac), których kopie poświadczono za zgodność z oryginałem były przekazywane przez partnerów projektu do IR.

⁴² Dane na 30 września 2016 r. dla projektów KIK/28, KIK/39, KIK/50, KIK/71; na 31 października 2016 r. dla projektów KIK/41, KIK/46, KIK/63, KIK/73; na 30 listopada 2016 r. dla projektu KIK/23 i na koniec realizacji projektu KIK/51, tj. na 31 lipca 2015 r.

⁴³ Patrz przypis nr 10.

⁴⁴ Dotyczy projektów realizowanych przez: Gminy Szczucin, Busko-Zdrój, Mszana Dolna oraz Miasto i Gminę Niepołomice. Projekt o charakterze partnerskim był realizowany również przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, ale wszelkie obowiązki związane z dokonywaniem płatności i finansowym rozliczaniem projektu były wykonywane bezpośrednio przez IR.

Nieprawidłowości stwierdzone w obszarze finansowej realizacji projektów miały, w ocenie NIK, charakter incydentalny i nie wpływały na prawidłowość realizacji kontrolowanych projektów.

Dotyczy to następujących przypadków:

1) w **Urzędzie Miasta Legionowo** stwierdzono, że:

- w księgach rachunkowych gminy w paragrafach z ostatnią cyfrą „6” wykazano zarówno udział własny gminy w kosztach kwalifikowanych (15%), jak również kwotę wydatków niekwalifikowanych. W badanej próbie wydatków (58 faktur VAT) w paragrafach z ostatnią cyfrą „6” oprócz kwoty 4 336 523,70 zł, która stanowiła 15% udziału własnego gminy w kosztach kwalifikowanych ujęto również kwotę wydatków niekwalifikowanych, która w badanej próbie wynosiła 7 189 936,83 zł⁴⁵. Było to niezgodne z *rozporządzeniem w sprawie klasyfikacji*, w którym określono, że symbol ten („6”) stosuje się do wydatków na współfinansowanie. Natomiast zgodnie z *Zasadami stosowania czwartej cyfry klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków w związku z realizacją zadań finansowanych lub współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej*⁴⁶ wydatki, które są finansowane wyłącznie ze środków własnych jednostki (nie są współfinansowaniem i nie podlegają refundacji) klasyfikuje się w paragrafach z ostatnią cyfrą „0”.

Skarbnik Miasta poinformowała, że wydatki nie stanowiące dofinansowania są w całości zaksięgowane w paragrafach z cyfrą „6”, gdyż uznano, że paragraf z cyfrą „6” obejmuje – oprócz współfinansowania – także wydatki na projekt ponoszone z własnych środków.

Ujmowanie w księgach rachunkowych wydatków dotyczących Projektu w sposób opisany powyżej, spowodowało przedstawienie nierzeczywistego obrazu wydatków związanych z realizowanym Projektem w sprawozdaniach Rb-28S (za lata 2013, 2014, 2015 i oraz za okres od początku roku do dnia 30 września roku 2016).

Ponadto stwierdzono rozbieżności między wydatkami wykazanymi w sprawozdaniach Rb-28S, a rocznymi raportami z realizacji projektu⁴⁷. Prezydent Miasta wyjaśnił m.in, że powyższe rozbieżności wynikają, oprócz ujęcia w księgach i sprawozdaniach wydatków nie będących dofinansowaniem⁴⁸, także z niepominięcia księgowanych wydatków o naliczone wykonawcy kary umowne⁴⁹ oraz wyksięgowanego, po rozliczeniu z Urzędem Skarbowym, podatku VAT⁵⁰.

Zdaniem NIK, wydatki wykazywane w księgach rachunkowych Urzędu, a w konsekwencji w sprawozdaniach Rb-28S, oraz dane ujmowane w raportach rocznych z realizacji Projektu odnoszące się do analogicznych okresów, w których te wydatki były realizowane, powinny być zgodne;

- w opisie merytorycznym czterech faktur VAT nie uwzględniono korekty finansowej, pomimo posiadania wiedzy o jej nałożeniu przez IP, co spowodowało ujęcie w księgach rachunkowych kwot nieuwzględniających tej korekty. Skutkowało to wystąpieniem rozbieżności pomiędzy danymi wykazanymi w księgach rachunkowych i danymi wykazanymi we wnioskach o płatność, w których uwzględniono korektę. Dotyczyło to czterech faktur VAT ujętych w szczegółowych zestawieniach wydatków będących załącznikami do wniosków o płatność nr 6 i 8⁵¹.

⁴⁵ W tym kwota 1 459 329,56 zł dotyczy okresu od 1 stycznia do 30 września 2016 r.

⁴⁶ Pismo urzędowe z dnia 15 lutego 2006 r. Ministerstwa Finansów, oznaczenie ST1-4800-70/2006/123 (Baza Lex nr 7191).

⁴⁷ Wydatki poniesione w trakcie 2013 r. (wg raportu za ten okres) wyniosły 3 006 509,61 zł, podczas gdy wykazane w sprawozdaniu Rb-28S za 2013 r. stanowiły kwotę 2 777 763,19 zł, tj. były niższe o 228 746,42 zł; wydatki poniesione w trakcie 2014 r. (wg raportu za ten okres) wyniosły 5 109 763,70 zł, podczas gdy wykazane w sprawozdaniu Rb-28S za 2014 r. stanowiły kwotę 5 477 381,19 zł, tj. były wyższe o 367 617,49 zł; wydatki poniesione w trakcie 2015 r. (wg raportu za ten okres) wyniosły 22 599 688,08 zł, podczas gdy wykazane w sprawozdaniu Rb-28S za 2015 r. stanowiły kwotę 20 334 897,98 zł, tj. były niższe o 2 264 790,10 zł; wydatki poniesione do 30 września 2016 r. wg danych pozyskanych z IR wyniosły 15 868 307,04 zł, podczas gdy wykazane w sprawozdaniu Rb-28S za okres od początku roku do 30 września roku 2016 stanowiły kwotę 15 955 056,13 zł, tj. były wyższe o 2 058,49 zł.

⁴⁸ Dotyczy kwot: 116 284,84 zł w 2013 r., 481 377,15 zł w 2014 r., 388 033,23 zł w 2015 r. i 176 821,45 zł w okresie od 1 stycznia do 30 września 2016 r.,

⁴⁹ W kwotach: 17 474,10 zł w 2013 r. i 648 576,02 zł w 2014 r.,

⁵⁰ W kwotach: 362 505,36 zł w 2013 r., 762 335,68 zł w 2014 r., 2 652 823,33 zł w 2015 r. i 177 059,89 zł w okresie od 1 stycznia do 30 września 2016 r.

⁵¹ W dowodzie nr FV/01/10/L/2013 z 25 października 2013 r. podano kwotę 1 984 913,52 zł ze źródłem finansowania „środki SPPW”, a kwotę 350 278,86 zł ze źródłem finansowania „środki własne j.s.t.”, podczas gdy we wniosku o płatność nr 6 wykazano odpowiednio kwoty: 1 885 667,84 zł – SPPW i 332 764,92 zł – środki własne j.s.t.; w dowodzie nr FV/01/03/L/2014 z 6 marca 2014 r. podano kwotę 695 678,03 zł ze źródłem finansowania „środki SPPW”, a kwotę 122 766,71 zł ze źródłem finansowania „środki własne j.s.t.”, podczas gdy we wniosku o płatność nr 8 wykazano odpowiednio kwoty: 660 894,13 zł

Kierownik Referatu Strategii i Funduszy Zewnętrznych Urzędu Miasta Legionowo, wyjaśniła, że opisy merytoryczne dokumentów księgowych – faktur VAT – nie uwzględniają nałożonej na IR korekty finansowej z tytułu obciążonego nieznaczną wadą jednego z przeprowadzonych postępowań przetargowych objętych projektem. Na skutek decyzji IP w związku z raportem z wizyty monitorującej z dnia 2 marca 2014 r. i nałożeniu na jego podstawie korekty Instytucja Realizująca podjęła działania w celu odstąpienia przez IP od podjętej decyzji. Mając na uwadze w chwili składania dokumentacji sprawozdawczych zarówno, że sprawa jest procedowana w IP jak i to, że nie zastosowanie korekty na dany moment nie mogło być brane pod uwagę podczas raportowania, Instytucja Realizująca wnioskując o kolejne transze dofinansowania uwzględniała nałożoną korektę we wnioskach o płatność bez zmiany opisu merytorycznego dokumentów księgowych;

- 2) w **Urzędzie Miasta i Gminy Busko-Zdrój** stwierdzono zaksięgowanie zapłaty za 11 faktur dotyczących pisemnego tłumaczenia z języka polskiego na angielski lub odwrotnie, na łączną kwotę 9 719,46 zł brutto niezgodnie z *rozporządzeniem w sprawie klasyfikacji*, tj. w §430 – Zakup usług pozostałych zamiast w § 438 – Zakup usług obejmujących tłumaczenia. Skarbnik Miasta i Gminy wyjaśnił, że pomyłka w klasyfikacji wydatków nastąpiła w wyniku złej interpretacji przepisów rozporządzenia w sprawie klasyfikacji;
- 3) w **Urzędzie Miasta i Gminy Niepołomice** ustalono, że IR nie sprawowała dostatecznego nadzoru nad wykonywaniem zadań przez wyłonioną w trybie postępowania przetargowego Instytucję Zarządzającą realizowanym projektem. Instytucja ta, po zawarciu we wrześniu 2013 r. z firmą zewnętrzną umów na działania promocyjne, nie zwróciła się do IP o wprowadzenie stosownych zmian w budżecie projektu (zwiększenie limitu wydatków na poddziałanie 6.3. – Wystawy). Skutkowało to przekroczeniem ustalonego dla tego poddziałania limitu budżetowego o łączną kwotę 24 399 zł. Kwota ta, do zakończenia czynności kontrolnych, nie uzyskała poświadczenia IP i nie została zrefundowana. IR dopiero po dokonaniu ww. wydatków wystąpiła do IP o wprowadzenie stosownych zmian w budżecie projektu. IR uznała, że ww. IZ nie dopełniła należytej staranności przy wykonywaniu swoich obowiązków i w 2016 r. nie przedłużyła z nią umowy.
- 4) w **Urzędzie Marszałkowskim Województwa Mazowieckiego** stwierdzono nieprawidłowe przygotowanie przez IR szczegółowych zestawień raportowanych kwot, załączonych do papierowej wersji wniosków o płatność za II i III kwartał 2016 r., wskutek czego przekazane do IP wersje papierowe wniosków nie były zgodne z wersjami elektronicznymi. W zestawieniu stanowiącym załącznik do papierowej wersji wniosku o płatność za II kwartał 2016 r. nie ujęto części dokumentów i kwot wydatków dotyczących publikacji prasowych, wykazanych w elektronicznej wersji wniosku o płatność⁵². Z kolei w wersji papierowej zestawienia do wniosku za III kwartał 2016 r. nie zostały ujęte kwoty premii wypłaconych siedmiu pracownikom zaangażowanym w realizację projektu oraz kwoty wynagrodzeń pracowników zaangażowanych w realizację projektu za wrzesień 2016 r.⁵³.

Według udzielonych wyjaśnień sytuacja ta wynikała z pomyłki popełnionej przy drukowaniu dokumentacji (źle oznaczono zakres wydruku).

Realizacja przez IP zadań w zakresie finansowego rozliczania projektów

Zgodnie z *Systemem przepływów finansowych SPPW*, wnioski o płatność składane są przez IR do IP, która dokonuje ich weryfikacji, a następnie przekazuje do KIK. Po zatwierdzeniu przez KIK wniosek o płatność kierowany jest do Instytucji Płatniczej.

Kontrola wykazała, że IP rzetelnie weryfikowała wnioski o płatność składane przez IR wraz z raportami okresowymi. Weryfikowano m.in. ich kompletność, kwalifikowalność wydatków zgłoszonych do refundacji oraz informacje o braku podwójnego finansowania (metodykę sprawdzania wniosków o płatność w zakresie podwójnego finansowania opisano w pkt 3.1.

– SPPW i 116 628,37 zł – środki własne j.s.t.; w dowodzie FV/01/04/L/2014 z 9 maja 2014 r. podano kwotę 967 804,14 zł ze źródłem finansowania „środki SPPW”, a kwotę 170 788,96 zł ze źródłem finansowania „środki własne j.s.t.”, podczas gdy we wniosku o płatność nr 8 wykazano odpowiednio kwoty: 919 413,93 zł – SPPW i 162 249,52 zł – środki własne j.s.t.; w dowodzie nr FV/01/02/L/2014 z 13 lutego 2014 r. podano kwotę 439 870,98 zł ze źródłem finansowania „środki SPPW”, a kwotę 77 624,29 zł ze źródłem finansowania „środki własne j.s.t.”, podczas gdy we wniosku o płatność nr 8 wykazano odpowiednio kwoty: 32 825,20 zł – SPPW i 5 792,68 zł – środki własne j.s.t.

⁵² Faktury: P/439/16 z 17 maja 2016 r., FC-0890/16 z 17 maja 2016 r., 03159F1602E01 z 18 maja 2016 r., KF20160000030BOS z 1 czerwca 2016 r., 1217300360616 z 3 czerwca 2016 r., FA/2831/2016 z 19 maja 2016 r.

⁵³ Wykazanych w listach płac nr 560/2016/5/P_PREMIA, 801/2016/7/P_PREMIA i 876/2016/7/P_PREMIA oraz 1113/2016/9/G.

Informacji). Pracownicy IP weryfikowali wnioski o płatność pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym zgodnie z listami kontrolnymi, których wzór określony został w *Podręczniku ścieżek audytu*.

Spośród objętych kontrolą NIK 30 wniosków o płatność, w 24 przypadkach IP wystąpiła do IR o dokonanie poprawek, przekazanie dodatkowych dokumentów lub wyjaśnień. Stwierdzone przez IP nieprawidłowości we wnioskach złożonych przez IR dotyczyły m.in. wykazania błędnych kwot, rozbieżności w kwotach w stosunku do kwot wykazanych w poprzednich wnioskach o płatność lub do kwot wynikających z załączonych do wniosku dokumentów źródłowych, braku opisów lub niekompletnych opisów na fakturach, wykazywania wartości wskaźników niezgodnych ze stanem faktycznym, błędach w numerach i datach dokumentów źródłowych, braku wymaganych dokumentów, uzupełnienia opisu działań. IP nie zidentyfikowała we wnioskach o płatność nieprawidłowości skutkujących koniecznością podjęcia kontroli na miejscu realizacji projektu.

Zgodnie z wersjami *Podręcznika ścieżek audytu* obowiązującymi w okresach zatwierdzania przez IP wybranych do kontroli NIK wniosków o płatność, IR były zobowiązane do przekazywania IP wniosków o płatność wraz z raportem okresowym do 20 dnia miesiąca po zakończeniu okresu objętego danym wnioskiem o płatność. Z objętych kontrolą wniosków o płatność, 15 wniosków wpłynęło do IP z opóźnieniem w stosunku do tego terminu⁵⁴. W sprawie działań podejmowanych w związku z opóźnieniami, Dyrektor Departamentu Programów Europejskich CPPC wyjaśniła, że w przypadku niewielkich opóźnień, IP kontaktowała się z IR mailem lub telefonicznie w celu wyjaśnienia przyczyn opóźnień oraz przypomina o konieczności terminowego składania dokumentacji sprawozdawczej. IP nie posiada narzędzi umożliwiających dyscyplinowanie lub nakładanie sankcji finansowych na IR za nieterminowe składanie dokumentacji.

Spośród 30 objętych kontrolą wniosków o płatność, które IP przekazała do KIK, w 20 przypadkach KIK zwróciła się o dokonanie korekty wniosku lub dodatkowe wyjaśnienia. Dotyczyło to m.in. poprawienia kwot kwalifikowanych i niekwalifikowanych, kwot planowanych lub wartości wskaźników oraz poprawek technicznych niemających wpływu na kwoty wykazane we wnioskach. W przypadku wszystkich objętych kontrolą wniosków o płatność, IP terminowo występowała do BGK ze zleceniem płatności na rzecz IR.

Stwierdzone w IP nieprawidłowości dotyczyły nieterminowego zatwierdzania i przekazywania do KIK wniosków o płatność wraz z raportami okresowymi. Spośród 30 objętych kontrolą wniosków o płatność, IP nieterminowo zatwierdziła 17 wniosków o płatność⁵⁵. Ponadto, cztery wnioski⁵⁶, które IP zatwierdziła w terminie określonym w procedurach, zostały przekazane do KIK z opóźnieniem. Jako główny powód stwierdzonych opóźnień podano problemy kadrowe CPPC co zostało opisane na str. 34 Informacji.

W ocenie NIK stwierdzone opóźnienia w weryfikowaniu, zatwierdzaniu i przekazywaniu do KIK, wniosków o płatność i raportów okresowych nie miały istotnego wpływu na realizację projektów.

⁵⁴ Wnioski nr 14/KIK/23, 9/KIK/28, 16/KIK/28, 11/KIK/39, 11/KIK/41, 18/KIK/41, 10/KIK/50, 14/KIK/50, 9/KIK/51, 11/KIK/51, 12/KIK/51, 9/KIK/71, 13/KIK/71, 9/KIK/73, 13/KIK/73.

⁵⁵ Wnioski nr 14/KIK/23, 9/KIK/28, 16/KIK/28, 11/KIK/39, 15/KIK/39, 11/KIK/41, 15/KIK/41, 18/KIK/41, 11/KIK/46, 15/KIK/46, 18/KIK/46, 14/KIK/50, 9/KIK/51, 2/KIK/63, 9/KIK/63, 9/KIK/71, 13/KIK/71.

⁵⁶ Wnioski nr 17/KIK/23, 6/KIK/63, 16/KIK/71 i 9/KIK/73.

Realizacja przez KIK zadań w zakresie finansowego rozliczania projektów

Zadania KIK w zakresie finansowego rozliczania projektów określone w *Systemie przepływów finansowych SPPW*, polegają na weryfikacji zatwierdzonego przez IP wniosku o płatność (złożonego przez IR), w szczególności poprzez poświadczenie jego poprawności i autentyczności oraz przekazaniu go do Instytucji Płatniczej.

Ustalono, że KIK rzetelnie wywiązywała się ze swoich obowiązków w tym zakresie. Badanie 30 wniosków o płatność złożonych w 10 projektach objętych kontrolą bezpośrednią NIK wykazało, że wnioski te zostały rzetelnie sprawdzone w oparciu o listę sprawdzającą, zgodnie z pkt 3.4 *Podręcznika procedur*. W odniesieniu do 18 wniosków KIK zwracała się pisemnie lub w trybie roboczym⁵⁷ do IP z prośbą o wyjaśnienie wątpliwości lub błędów. Nie wystąpiły przypadki braku akceptacji przez KIK wniosku o płatność.

Spośród 30 zbadanych wniosków o płatność, 19 wniosków KIK przekazała do IP z opóźnieniem wynoszącym od czterech do 104 dni. Przyczyną opóźnień było głównie nieterminowe przekazywanie wniosków o płatność wraz z raportami okresowymi przez IP. W celu przyśpieszenia weryfikacji wniosków o płatność przez IP i zmniejszenia opóźnień KIK podejmowała m.in. następujące działania:

- ♦ organizowano spotkania cykliczne z IP, na których omawiano kwestię opóźnień w procesie raportowania i rozliczania wydatków oraz proponowano działania naprawcze;
- ♦ kierowano monity do IP w przypadku identyfikacji kolejnych opóźnień;
- ♦ podjęto decyzje zwiększające środki z Funduszu Pomocy Technicznej SPPW na sfinansowanie dodatkowych etatów w IP oraz zatrudnienie zewnętrznych ekspertów;
- ♦ zmniejszono ilość dokumentacji podlegającej weryfikacji na etapie oceny wniosków o płatność. IP na wniosek KIK ustanowiła metodologię doboru próby dokumentów do weryfikacji wydatków;
- ♦ współpracowano z IP i stroną szwajcarską w zakresie przygotowania dwujęzycznych raportów okresowych wraz z wnioskiem o płatność;
- ♦ ustalono możliwość wyłączenia przez IP wydatków z wniosków o płatność oraz ich czasowe wstrzymywanie do czasu uzupełnienia dokumentacji/ przedstawienia dodatkowych wyjaśnień przez IR;
- ♦ wprowadzono cząstkowe wnioski o płatność dla kluczowych kwotowo wniosków;
- ♦ zrezygnowano ze składania raportów rocznych w odniesieniu do projektów, których rzeczowa realizacja kończy się przed zakończeniem danego roku kalendarzowego;
- ♦ przeprowadzono analizę zagadnień dotyczących terminowości raportowania w ramach kontroli systemowych w IP oraz przegląd przyczyn opóźnień i formułowano rekomendacje w tym zakresie;
- ♦ uczestniczono w spotkaniach z IR, w celu omówienia i wyjaśnienia ewentualnych problemów we właściwym przygotowaniu dokumentacji sprawozdawczej;
- ♦ uczestniczono w szkoleniach prowadzonych przez IP dla IR z zakresu sprawozdawczości;
- ♦ weryfikowano terminowość i rzetelność przygotowania dokumentacji sprawozdawczej w trakcie wizyt monitorujących na miejscu realizacji projektów i formułowano odpowiednie zalecenia w tym zakresie dla IR.

W dniu przekazania zaakceptowanych wniosków do IP, KIK pisemnie informowała IP o jego przekazaniu. Nie wystąpiły przypadki braku akceptacji wniosku przez IP i zwrotu wniosków o płatność zatwierdzonych przez KIK.

⁵⁷ W formie elektronicznej (e-mail) lub telefonicznie.

Instytucja Płatnicza każdorazowo pisemnie informowała KIK o przekazaniu stronie szwajcarskiej *Zbiórczego wniosku o refundację* wraz z podaniem kursów wymiany jakie zostały zastosowane dla danego wniosku przy przygotowywaniu wniosku o refundację oraz o wysokości środków w CHF podlegających refundacji.

3.5 Dokonywanie zmian w realizowanych projektach

Zasady dokonywania zmian w projektach realizowanych w obszarze środowiska i infrastruktury SPPW są określone w umowach zawieranych dla poszczególnych projektów, tj. w umowie w sprawie projektu i w umowie w sprawie realizacji projektu. Wszelkie zmiany projektu, w tym zwiększenie całkowitych kosztów kwalifikowanych projektu, oraz inne znaczące zmiany w ramach całkowitych kosztów kwalifikowanych, zmiany o charakterze strategicznym lub koncepcyjnym, powinny zostać uzgodnione i zaakceptowane przez IP, KIK oraz stronę szwajcarską.

Dokonywanie przez Instytucje Realizujące zmian w realizowanych projektach

Zgodnie z *Wytycznymi dla beneficjentów* wszystkie modyfikacje projektu wymagają uzyskania zgody IP. W umowie w sprawie projektu i w umowie w sprawie realizacji projektu zostało doprecyzowane jakiego rodzaju zmiany wymagają również zgody KIK i strony szwajcarskiej.

Z ustaleń kontroli wynika, że badane IR wprowadzały zmiany w projektach zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie procedurami, uzyskując zgody odpowiednich podmiotów⁵⁸.

Każdy z kontrolowanych projektów był modyfikowany kilkakrotnie. Zmiany związane były przede wszystkim ze wzrostem kursu franka szwajcarskiego, co spowodowało bardzo duże oszczędności finansowe w poszczególnych projektach wyrażone w PLN (kwoty przeznaczone na projekty są wyrażone w CHF i przeliczane na PLN). W związku z tym IR, w celu zagospodarowania powstałych oszczędności podejmowały decyzje o poszerzeniu zakresu realizowanych projektów. Wpłynęło to również na konieczność przedłużania terminu na realizację poszczególnych projektów. Strona szwajcarska zaakceptowała wszystkie zmiany związane z poszerzeniem zakresu rzeczowego realizowanych projektów, tak aby możliwe było wykorzystanie pełnych kwot przeznaczonych na projekty, wyrażonych w CHF. Zmiany zakresów rzeczowych projektów znalazły odzwierciedlenie w zmienionych wskaźnikach produktu (niekiedy również rezultatu) co zostało zaprezentowane w zestawieniach stanowiących załączniki nr 8 i 9 do Informacji.

Wystąpiły także przypadki konieczności zmiany terminu realizacji projektu z uwagi na nierzetelne realizowanie umów przez wykonawców usług i robót zatrudnionych do realizacji zadań w projekcie (szerzej w pkt 3.3. Informacji).

Inne powody modyfikacji projektów to m.in.:

- ♦ projekt KIK/63 – zmiana w strukturze partnerstwa polegająca na wyłączeniu z projektu Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Radomiu oraz wprowadzeniu do projektu Wojewódzkiego Samodzielnego Zespołu Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej im. prof. E. Wilczkowskiego w Gostyninie. Zmiana była podyktowana wycofaniem się szpitala w Radomiu z udziału w projekcie, ze względu na uzyskanie dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2007–2013 na realizację inwestycji związanej ze zwiększeniem efektywności energetycznej pokrywającej się zakresem z projektem;

⁵⁸ Patrz przypis nr 12.

- ♦ projekt KIK/28 – zmiana w budżecie projektu polegająca m.in. na zmianie klasyfikacji kosztów podatku od towarów i usług, które w całości stanowią koszt projektu nie podlegający refundacji ze środków SPPW;
- ♦ rozszerzenie zakresu rzeczowego projektów w celu zagospodarowania oszczędności poprzetargowych – KIK/50, KIK/51, KIK/71;
- ♦ projekt KIK/71 – zwiększenie liczby gmin partnerskich biorących udział w projekcie (z 40 ostatecznie do 70⁵⁹), co spowodowało również zwiększenie wskaźników produktu (ilość azbestu usuwanego z dachów budynków i usuwanego z posesji), wprowadzenie nowego wskaźnika – zabezpieczenie odpadów azbestowych na drogach. Zmniejszono również wskaźnik wykorzystania blach na dachy w budynkach mieszkalnych dla najuboższych (wskaźnik mógł zostać nieosiągnięty w pierwotnie zakładanej wysokości ze względu na to, że zdecydowanie większa ilość demontowanego pokrycia azbestowego zalegała na budynkach innych niż mieszkalne, dodatkowo problem stanowiło niskie kryterium dochodowe, które spełniało niewielu beneficjentów).

Zatwierdzanie przez IP i KIK zmian w realizowanych projektach

Kontrola zmian dokonanych w ramach 10 projektów objętych kontrolą bezpośrednią NIK wykazała, że były one przeprowadzone rzetelnie i zgodnie z obowiązującymi regulacjami. Wszystkie zmiany dokonywane były na podstawie wniosków IR, po uzgodnieniu z IP oraz KIK i zaakceptowaniu, o ile było wymagane⁶⁰, przez stronę szwajcarską⁶¹.

Ustalono, że zmiany w projektach dokonywane przez IP samodzielnie, nie obejmowały swym zakresem zmian, na które konieczna jest zgoda KIK i strony szwajcarskiej i dotyczyły przede wszystkim przesunięć pomiędzy kategoriami kosztów kwalifikowalnych wymienionych w budżecie projektu w wysokości do 15% kategorii, z której jest dokonywane przesunięcie.

Wszystkie zmiany w kontrolowanych projektach zostały wprowadzone stosownymi aneksami do umów w sprawie realizacji projektów zawieranych z IR.

Nieprawidłowość stwierdzona w IP polegała na podpisywaniu koniecznych w związku ze zmianami aneksów do umów w sprawie realizacji projektów z opóźnieniem, w odniesieniu do terminu określonego w § 7 ust. 6 *Porozumienia*. Zgodnie z *Porozumieniem* IP w terminie 30 dni od otrzymania kopii umowy w sprawie projektu zawiera z IR umowę w sprawie realizacji projektu. Zgodnie z Rozdziałem III *Podręcznika ścieżek audytu*, IP w przypadku, gdy w toku realizacji projektu zachodzi konieczność podpisania aneksu, powinna zastosować analogiczne zasady jak w przypadku podpisywaniu umów. Ustalono, że 11 na 26 podpisanych aneksów do umów w sprawie realizacji projektów⁶² zostało zawartych z opóźnieniem wynoszącym od 5 do 102 dni⁶³. Jak wyjaśniała

⁵⁹ Liczba gmin w projekcie była zwiększana czterokrotnie. Pierwsze trzy zmiany w tym zakresie (do 61 gmin w projekcie) nie powodowały zwiększenia wskaźników dotyczących ilości usuwanego azbestu. Wynikało to z faktu, że przystąpienie nowych gmin do projektu traktowano jako zabezpieczenie osiągnięcia wskaźników usunięcia azbestu z dachów i posesji oraz pełnego wykorzystania środków.

⁶⁰ Zgodnie z art. 20 pkt 20.3 umowy w sprawie projektu zatwierdzenia przez stronę szwajcarską nie wymagają modyfikacje projektu polegające na 1) przeniesieniu pomiędzy poszczególnymi kategoriami kosztów kwalifikowalnych i działaniami wymienionymi w budżecie projektu, stanowiącymi 15% kategorii, z której są przenoszone; 2) zmianie okresów sporządzania raportów okresowych z realizacji projektu i wniosków o płatność.

⁶¹ W odniesieniu do projektów objętych kontrolą NIK strona szwajcarska nie wyraziła zgody na dokonanie zmiany wskaźników w dwóch przypadkach (jedna zmiana w projekcie KIK/50 oraz jedna zmiana w projekcie KIK/46).

⁶² Podpisanie 26 aneksów do umów w sprawie projektu wymagało również podpisania aneksów do umów w sprawie realizacji projektu, w ramach objętych kontrolą projektów.

⁶³ Licząc od daty otrzymania przez IP aneksu do umowy w sprawie projektu.

Dyrektor Departamentu Programów Europejskich w CPPC, opóźnienia w podpisywaniu aneksów wynikały m.in. z uwzględniania dodatkowych zmian, które miały być wprowadzone do aktualnie procedowanych aneksów, późnym podpisaniem aneksu przez IR, a także z zaangażowania opiekunów projektów do innych zadań CPPC (przygotowanie przeglądów śródkresowych projektów oraz konferencji). W ocenie NIK opóźnienia w podpisywaniu aneksów do umów w sprawie realizacji projektów nie miały wpływu na wdrażanie SPPW w obszarze środowiska i infrastruktury.

3.6 Monitorowanie i nadzór nad wdrażaniem SPPW w obszarze środowiska i infrastruktury oraz sprawozdawczość z realizacji projektów

Zgodnie z Systemem Monitorowania SPPW do podstawowych instrumentów stałego monitorowania projektów realizowanych w ramach SPPW należy sprawozdawczość oraz wizyty na miejscu realizacji projektów i okresowy przegląd projektów. W ramach systemu monitorowania IR opracowują raporty okresowe (wraz z wnioskami o płatność), roczne oraz na zakończenie realizacji projektów. Sprawozdania te obejmują wszystkie istotne informacje związane z realizacją poszczególnych projektów.

Sprawozdawczość IR z realizacji projektów

Zgodnie z postanowieniami umowy w sprawie realizacji projektu (§ 16) IR są zobowiązane do sporządzania i przekazywania do IP następujących raportów z realizacji projektów (sprawozdań) w terminach:

- ♦ raporty okresowe przesyła wraz z wnioskami o płatność w terminie do 20 dnia miesiąca po zakończeniu okresu objętego danym wnioskiem o płatność; okresy, za które składa się wniosek o płatność są określone w budżecie projektu,
- ♦ raporty roczne – do 15 lutego kolejnego roku sprawozdawczego,
- ♦ raport z zakończenia projektu oraz końcowy raport finansowy wraz z ostatnim wnioskiem o płatność, ostatnim raportem okresowym oraz wnioskami i rekomendacjami z końcowego audytu finansowego w terminie do końca drugiego miesiąca kalendarzowego po zakończeniu projektu.

Zgodnie z *Wytycznymi dla beneficjentów* w przypadku realizacji projektu w partnerstwie, wszystkie raporty z realizacji projektu składane są przez IR w imieniu całego partnerstwa i zawierają informacje o rzeczowym postępie realizacji projektu przez wszystkie podmioty wchodzące w skład partnerstwa.

Badanie przeprowadzone na próbie 141 raportów okresowych⁶⁴ (88% sporządzonych raportów okresowych), 25 raportów rocznych⁶⁵ (67,6% sporządzonych raportów rocznych) oraz jednego raportu na zakończenie realizacji projektu wykazało, że poza sporadycznymi przypadkami opisanymi poniżej, kontrolowane IR rzetelnie wywiązywały się z obowiązków w zakresie sprawozdawczości. Kontrolowane raporty były kompletne, zawierały prawdziwe dane odnośnie rzeczowych i finansowych postępów w realizacji projektów oraz były terminowo przekazywane do IP. W przypadku realizacji projektów w partnerstwie Instytucje Realizujące (liderzy projektu) zagwarantowały sobie sposób pozyskiwania raportów od partnerów projektów pozwalający sprawnie i terminowo wywiązać się z obowiązków sprawozdawczych wobec IP (odpowiednie regulacje zawierały porozumienia z partnerami).

⁶⁴ W tym 53 raporty okresowe badane tylko pod względem terminowości.

⁶⁵ W tym 11 raportów rocznych badanych tylko pod względem terminowości.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły następujących przypadków:

- w **Urzędzie Miasta Legionowo** trzy raporty okresowe i dwa raporty roczne (spośród 11 badanych), złożono po terminie wynikającym z umowy w sprawie realizacji projektu, tj.:
 - ♦ raporty okresowe załączone do wniosków o płatność nr 11, 14 i 16 zostały przekazane odpowiednio 3, 6 i 2 dni po obowiązujących terminach,
 - ♦ raport roczny za 2014 r. został przekazany 39 dni po terminie,
 - ♦ raport roczny za 2015 r. został przekazany 29 dni po terminie.

Jak wyjaśniono, opóźnienia wynikały ze zbyt krótkiego terminu określonego w umowie w sprawie realizacji projektu, a każde z nich zostało uzgodnione z IP i nie wpłynęło na sposób procedowania i weryfikacji złożonych raportów oraz, w przypadku raportów okresowych, złożonych wraz z nimi wniosków o płatność;

- w **Urzędzie Miasta i Gminy Niepołomice** ustalono, że dwa spośród 14 badanych raportów, zostały przekazane do IP z opóźnieniem wynoszącym pięć i cztery dni.
- w **Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego** w dwóch raportach na 11 badanych stwierdzono:
 - ♦ w raporcie rocznym za 2015 r. w części VII „podsumowanie wydatków i refundacja” w tabeli dotyczącej „źródeł finansowania wydatków kwalifikowalnych” podano błędnie i niezgodne z kwotami poświadczonymi przez IP we wnioskach o płatność dofinansowanie strony szwajcarskiej i współfinansowanie strony polskiej (zaniżenie i zawyżenie o taką samą kwotę). Niezgodność taka wystąpiła zarówno w odniesieniu do danych za rok jak i narastająco od początku realizacji projektu. Błąd tłumaczono „pomyłką rachunkową”. Ponieważ raport roczny nie stanowi podstawy do refundacji poniesionych wydatków (jest dokumentem podsumowującym roczną realizację projektu), pomyłka nie miała wpływu na finansową realizację projektu;
 - ♦ w raporcie za III kw. 2016 r. przekazanym do IP w matrycy logicznej dotyczącej realizacji wskaźników produktu wskazano zaniżone docelowe wielkości usunięcia i zneutralizowania odpadów azbestowych (zamiast 56 tys. ton 52 tys. ton). Ponadto, wskaźnik liczby gospodarstw domowych z usuniętym azbestem powinien wynosić 26.621, a nie 30.447. Do czasu kontroli NIK, IR nie otrzymała od IP ewentualnych uwag w tych sprawach. Dyrektor Regionalnego Biura Projektu wyjaśnił, że pomyłki w tym zakresie zostaną wyeliminowane podczas sporządzania korekty złożonego wniosku o płatność za ww. okres sprawozdawczy.

W ocenie NIK wymienione powyżej nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na prawidłową realizację projektów, których dotyczyły.

Monitorowanie wdrażania projektów przez IP

Zgodnie z Systemem Monitorowania SPPW do obowiązków IP w zakresie monitorowania SPPW w obszarze środowiska i infrastruktury należy monitorowanie osiągnięcia przez IR wskaźników produktu i rezultatu określonych dla projektu, w szczególności pod względem wystąpienia zagrożeń w ich osiągnięciu. Monitoring jest prowadzony w toku weryfikacji dokumentacji sprawozdawczej (raporty okresowe i raporty roczne) oraz w trakcie wizyt monitorujących na miejscu realizacji projektu.

Kontrola wykazała, że IP rzetelnie wywiązywała się z większości zadań w zakresie monitorowania SPPW. W tym celu weryfikowała raporty okresowe składane przez IR za pomocą list sprawdzających stanowiących załącznik do *Podręcznika ścieżek audytu*. Weryfikacja raportów polegała na sprawdzeniu m.in. czy opis rzeczywistego postępu merytorycznego i finansowego projektu jest wystarczająco szczegółowy i spójny z informacjami wynikającymi z przekazanej dokumentacji merytorycznej i finansowej, czy podjęto środki zaradcze w sytuacji wystąpienia opóźnień w realizacji projektu, czy realizacja projektu oraz osiągnięte wartości wskaźników są zgodne z umową i załącznikami do niej oraz czy dane finansowe wykazane w raporcie są spójne z danymi wykazanymi we wniosku o płatność.

W przypadku zidentyfikowania zagrożeń dla terminowej i/lub pełnej realizacji zakresu rzeczowego projektu i osiągnięcia wskaźników, IP rozpoczyna dokładniejsze monitorowanie postępów rzeczowych projektu poprzez okresowe spotkania z IR, KIK i stroną szwajcarską lub poprzez wyznaczenie IR dodatkowych obowiązków planistycznych i sprawozdawczych (np. plan naprawczy,

sprawozdania o wszystkich krokach podejmowanych w celu realizacji zagrożonego działania). W szczególnie uzasadnionych przypadkach strona szwajcarska w toku akceptacji wniosku o zmianę w projekcie, dokonywała również zmiany wartości docelowych wskaźników projektu lub wydłużała okres rzeczowej realizacji projektu, co ograniczało ryzyko nieosiągnięcia wskaźników na zakładanym poziomie. W odniesieniu do niektórych projektów pomiar wskaźników rezultatu będzie dokonywany dopiero na zakończenie realizacji projektu, w związku z czym monitorowanie tych wskaźników nie jest możliwe na bieżąco. W związku z tym IP podejmuje ww. działania w odniesieniu do wskaźników rezultatu tylko tam gdzie jest to możliwe.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na opóźnieniach w przekazywaniu do KIK raportów rocznych⁶⁶. Żaden z 28 raportów objętych kontrolą nie został przekazany do KIK w terminie określonym w procedurach, a opóźnienia wynosiły od 1 do 340 dni⁶⁷. Spośród 28 ww. raportów, w 20 przypadkach⁶⁸ pracownicy IP rozpoczęli ich weryfikację po upływie terminu określonego w *Podręczniku ścieżek audytu* (tj. powyżej 20 dni od daty wpływu raportu).

Dyrektor Departamentu Programów Europejskich w CPPC wyjaśniła, że opóźnienia wynikały głównie z nadmiernego obciążenia i dużej rotacji kadr. W latach 2012–2016 (do 18 listopada) odeszło z pracy 21 pracowników, co wymusiło konieczność prowadzenia wielokrotnych naborów oraz wprowadzania nowych pracowników w obowiązki i w specyfikę projektów. Taka rotacja powodowała gwałtowne spiętrzenia pracy i powstawanie zaległości. W celu niwelowania opóźnień IP m.in. zatrudniała ekspertów na umowy cywilno-prawne, wprowadziła zmiany we wzorach dokumentów sprawozdawczych, kontrolę dokumentacji źródłowej na próbie, zmiany w sposobie prowadzenia kontroli merytorycznej i formalno-rachunkowej projektów. Zdaniem Dyrektora Departamentu Programów Europejskich pozytywne efekty wprowadzenia ww. zmian były widoczne, jednak zostały one osłabione w konsekwencji nałożenia na CPPC nowych obowiązków (m.in. organizacja przeglądów okresowych i końcowych projektów, dokonywanie na rzecz strony szwajcarskiej oceny ex-ante prawnej i technicznej dokumentacji przetargowej w odniesieniu do zamówień publicznych o wartości szacunkowej powyżej 500 tys. CHF, dokonywanie uzgodnień i weryfikacji wniosków o zmiany dotyczące zagospodarowania oszczędności z tytułu różnic kursowych w związku z dużym wzrostem kursu franka szwajcarskiego). Oprócz problemu niewystarczającej obsady kadrowej Dyrektor Departamentu Programów Europejskich wskazała także, że otrzymywana od IR dokumentacja często wymaga wielu uzgodnień i poprawek.

Monitorowanie wdrażania projektów przez KIK

Do zadań KIK, zgodnie z *Systemem monitorowania SPPW*, należy weryfikacja przedkładanych przez IP raportów oraz wniosków o płatność pod kątem prawidłowości i spójności z posiadanymi danymi. Każdy zweryfikowany i zaakceptowany raport okresowy, a także raport z zakończenia projektu, KIK powinna przesłać stronie szwajcarskiej w terminie odpowiednio: do końca trzeciego miesiąca po zakończeniu okresu objętego raportem i do 130 dnia kalendarzowego po zakończeniu projektu.

⁶⁶ Opóźnienia w przekazywaniu raportów okresowych opisano w pkt 3.4. Informacji.

⁶⁷ Opóźnienia w przekazywaniu raportów rocznych za 2013 r. wynosiły od 1 do 340 dni, raportów za 2014 r. – od 1 do 218 dni, za 2015 r. – od 4 do 130 dni.

⁶⁸ Raporty za 2013 r. – KIK/39 – 84 dni, KIK/41 – 114 dni, KIK/46 – 61 dni, KIK/50 – 25 dni, KIK/51 – 90 dni, KIK/71 – 237 dni, raporty za 2014 r. – KIK/23 – 48 dni, KIK/39 – 157 dni, KIK/41 – 44 dni, KIK/46 – 115 dni, KIK/50 – 68 dni, KIK/51 – 90 dni, KIK/71 – 162 dni, KIK/73 – 159 dni, raporty za 2015 r. – KIK/39 – 58 dni, KIK/41 – 29 dni, KIK/46 – 27 dni, KIK/63 – 77 dni, KIK/71 – 67 dni, KIK/73 – 39 dni

Na podstawie szczegółowego badania 30 raportów okresowych⁶⁹ i jednego raportu z zakończenia projektu⁷⁰ stwierdzono, że KIK rzetelnie realizowała obowiązki w zakresie monitorowania wdrażania SPPW. Ustalono, że weryfikacja raportów i wniosków o płatność objętych kontrolą przebiegała w każdym przypadku w jednakowy sposób i była dokonywana rzetelnie przy pomocy list sprawdzających, których wzór został określony w załącznikach nr 6 oraz 9 do *Podręcznika procedur*. Spośród 30 zbadanych raportów okresowych, 19 zostało przekazanych przez KIK stronie szwajcarskiej z opóźnieniem wynoszącym od czterech do 104 dni. Opóźnienia te wynikały z nieterminowego otrzymywania dokumentów z IP (co zostało opisane na str. 29 Informacji).

Weryfikacja stopnia realizacji wskaźników określonych dla projektów była dokonywana przez KIK na różnych etapach koordynacji i monitorowania wdrażania projektów, m.in.:

- ♦ podczas wizyt monitorujących realizację projektów prowadzonych przez KIK oraz stronę szwajcarską;
- ♦ podczas przeglądów okresowych projektów przeprowadzanych wspólnie ze stroną szwajcarską, IP i KIK przy zaangażowaniu zewnętrznych ekspertów tematycznych do merytorycznej weryfikacji projektów⁷¹;
- ♦ przy okazji weryfikacji raportów okresowych;
- ♦ podczas spotkań koordynacyjnych z IP i IR oraz stroną szwajcarską;
- ♦ w trakcie kontaktów roboczych oraz w drodze oficjalnej korespondencji z instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie programu.

W przypadku zidentyfikowania ryzyka nieosiągnięcia wskaźników przez IR, KIK podejmowała działania zaradcze, które polegały na:

- ♦ ścisłym monitoringu projektów, w których zostało zidentyfikowane ryzyko⁷²;
- ♦ modyfikacji projektów w celu m.in. usprawnienia realizacji działań i umożliwienia ich efektywnej realizacji;
- ♦ przedkładaniu oświadczeń przez IR stanowiących, iż w przypadku gdy realizacja prac wykroczy poza ostateczny termin kwalifikowalności wydatków, działania zostaną dokończone z własnych środków beneficjenta⁷³;
- ♦ organizowaniu spotkań ad-hoc z IR.

Zgodnie z rozdz. 2.3 *Systemu Monitorowania SPPW*, dla projektu trwającego dłużej niż 2 lata przeprowadzany jest okresowy audyt finansowy⁷⁴, a audyt końcowy do 40 dnia kalendarzowego po zakończeniu projektu. Wyniki audytów stanowiły dla KIK dodatkowe źródło informacji

⁶⁹ Kontrolę przeprowadzono na próbie raportów okresowych dotyczących 10 projektów objętych kontrolą bezpośrednią NIK, tj. KIK/23, KIK/28, KIK/39, KIK/41, KIK/46, KIK/50, KIK/51, KIK/63, KIK/71 i KIK/73. Wybrano raporty składane z ostatnim wnioskiem o płatność w 2014 r., 2015 r. i 2016 r.

⁷⁰ Dotyczy Projektu KIK/51. Raport z zakończenia tego projektu przekazano stronie szwajcarskiej terminowo. Strona szwajcarska zaakceptowała raport 18 grudnia 2015 r.

⁷¹ Celem przeglądów jest zidentyfikowanie obszarów problemowych i sformułowanie rekomendacji dotyczących podjęcia ewentualnych działań zaradczych.

⁷² Ryzyko to najczęściej związane było z opóźnieniami w realizacji działań projektowych, co wiązało się z koniecznością bezwzględnego przestrzegania harmonogramów, ich bieżącego monitorowania, a także z koniecznością ich aktualizacji oraz w uzasadnionych przypadkach, wydłużeniem terminu realizacji projektów.

⁷³ Miało to zapewnić, że produkty i rezultaty zakładane w projekcie zostaną osiągnięte. Zważywszy na krótki czas pozostały do zakończenia SPPW w przypadkach, gdy napięty harmonogram realizacji projektów wskazuje na możliwe wystąpienie ryzyka niezrealizowania wskaźników, np. w wyniku wystąpienia opóźnień w procedurze przetargowej.

⁷⁴ Audyt ten, zgodnie z zapisami *Systemu Monitorowania SPPW*, ma być przeprowadzony przez certyfikowaną instytucję audytującą.

o prawidłowości realizacji projektów, również pod względem postępu rzeczowego. Na podstawie szczegółowego badania dziesięciu audytów finansowych⁷⁵, NIK stwierdziła, że KIK dokonała ich analizy przy pomocy listy sprawdzającej, której wzór został określony w załączniku nr 12 *Podręcznika procedur*. Terminowo przekazała je stronie szwajcarskiej. W wyniku ww. audytów nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości w zakresie realizacji projektów.

Działania nadzorcze (kontrolne) KIK i IP nad realizacją projektów

Zgodnie z *Systemem monitorowania SPPW*, kontrola prawidłowości realizacji projektów jest realizowana głównie poprzez przeprowadzanie wizyt monitorujących na miejscu realizacji projektu, okresowych przeglądów projektów oraz kontroli doraźnych.

Kontrola wykazała, że zarówno KIK jak i IP rzetelnie wywiązywały się w okresie objętym kontrolą z obowiązków w tym zakresie. Obie instytucje opracowywały roczne plany wizyt monitorujących oraz skoordynowały je wzajemnie w celu niepowielania czynności kontrolnych w poszczególnych projektach. Badanie planowych wizyt monitorujących przeprowadzonych przez KIK i IP w odniesieniu do projektów objętych kontrolą bezpośrednią NIK wykazało, że były one realizowane rzetelnie, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie procedurami⁷⁶. Główne ustalenia kontroli przeprowadzonych przez KIK i IP dotyczyły m.in.:

- ♦ opóźnień w realizacji projektów (zalecenie: dołożenie wszelkich starań w celu prawidłowej i terminowej realizacji projektu oraz bieżące monitorowanie postępu finansowego i osiągnięcie zakładanych wskaźników);
- ♦ przekazywania dokumentów sprawozdawczych nieterminowo oraz z błędami (zalecenie: terminowe przedkładanie do IP dokumentacji sprawozdawczej i unikania konieczności dokonywania w nich poprawek);
- ♦ występowania oszczędności finansowych w projektach (zalecenie: przedkładanie działań rezerwowych, bądź rozszerzenie zakresów rzeczowych projektów);
- ♦ błędnego opisywania dokumentów finansowych (zalecenie: ewentualne korekty opisów oryginałów dokumentów finansowych);
- ♦ nieprzestrzegania ustawy Pzp.;

W okresie objętym kontrolą KIK i IP przeprowadziły po cztery kontrole doraźne⁷⁷. Głównymi powodami podjęcia czynności kontrolnych były:

- ♦ sprawdzenie prawidłowości udzielania zamówień publicznych – w czterech projektach stwierdzono naruszenia ustawy Pzp, z czego w dwóch przypadkach sporządzony został raport o nieprawidłowościach, w tym w jednym przypadku nałożono korektę finansową, ale nieskutkującą zmniejszeniem dofinansowania⁷⁸ (KIK/50);
- ♦ sygnalizowana przez stronę szwajcarską możliwość wystąpienia podwójnego finansowania działań w ramach projektu, czego kontrola KIK nie potwierdziła.

⁷⁵ Spośród 10 projektów objętych kontrolą bezpośrednią NIK, audyty zrealizowano w ośmiu, tj.: KIK/41 – 1 audyt, KIK/46 – 2 audyty, KIK/50 – 1 audyt, KIK/63 – 1 audyt KIK/73 – 1 audyt, KIK/71 – 1 audyt, KIK/39 – 2 audyty oraz jeden audyt końcowy dla projektu KIK/51.

⁷⁶ W KIK na podstawie Wytucznych do kontroli, w IP na podstawie *Podręcznika ścieżek audytu*.

⁷⁷ Kontrole przeprowadzone przez KIK dotyczyły projektów nieobjętych kontrolą bezpośrednią NIK, tj. projektów: KIK/9, KIK/11, KIK/34 i KIK/76. Kontrole przeprowadzone przez IP dotyczyły trzech projektów objętych kontrolą bezpośrednią NIK (KIK/41, KIK/46 i KIK/50).

⁷⁸ Kwota nałożonej korekty została rozlokowana na finansowanie innych zadań w ramach projektu.

Realizację zaleceń pokontrolnych (zarówno z planowych wizyt monitorujących jak i kontroli doraźnych) KIK i IP sprawdzały analizując przekazywane przez IR informacje o wykonaniu zaleceń pokontrolnych oraz w trakcie kolejnej wizyty monitorującej.

W ramach nadzoru nad prawidłowością realizacji projektów w obszarze środowiska i infrastruktury SPPW, poza przeprowadzaniem wizyt monitorujących na miejscu realizacji projektów, IP dokonuje weryfikacji ex-post dokumentacji przetargowej wszystkich zamówień publicznych dokonywanych przez IR oraz partnerów projektów zobowiązanych do stosowania ustawy Pzp. Kontrola ex-post dokumentacji dotyczy wszystkich zamówień powyżej progu stosowania ustawy Pzp realizowanych w ramach projektu, a także zamówień, w których udział projektu SPPW w całkowitej szacowanej wartości zamówienia przekracza 20%. Kontrola zamówień publicznych dokonywana jest przez wyspecjalizowaną w tym zakresie firmę zewnętrzną działającą na zlecenia CPPC, wybraną w otwartym postępowaniu przetargowym i finansowaną ze środków Pomocy Technicznej SPPW (sporadycznie kontrola zamówień publicznych przeprowadzana jest też przez pracowników Departamentu Prawnego CPPC). Kontrolę zamówień publicznych przeprowadzają również firmy zewnętrzne przeprowadzające wizyty monitorujące na miejscu realizacji projektu⁷⁹.

IP nie dokonuje poświadczenia wydatków w ramach projektu bez dokonania weryfikacji ex-post dokumentacji przetargowej dotyczącej tych wydatków. W przypadku zidentyfikowania naruszenia przepisów ustawy Pzp, IP sporządza raport o nieprawidłowości z propozycją nałożenia korekty finansowej zgodnie z taryfikatorem COCOF⁸⁰, który zostaje przekazany do akceptacji KIK, a następnie stronie szwajcarskiej. Do czasu zatwierdzenia raportu o nieprawidłowości przez stronę szwajcarską, IP czasowo wyłącza z poświadczenia wydatków na poziomie IP kwoty odpowiadające zaproponowanej korekcie finansowej.

Dotychczas nie ujawniono przypadków przeprowadzenia postępowania całkowicie niezgodnie z Pzp, a jedynie nieznaczne naruszenia przepisów ustawy.

Nieprawidłowości w zakresie sprawowania nadzoru nad realizacją projektów stwierdzono w IP i w KIK. W IP polegały one na przekazywaniu do IR raportów z wizyt monitorujących na miejscu realizacji projektu z opóźnieniem w stosunku do terminu określonego w *Podręczniku ścieżek audytu*. Spośród objętych kontrolą 39 raportów z wizyt monitorujących, 31 raportów przekazano nieterminowo, tj. powyżej 15 dni roboczych od dnia zakończenia kontroli⁸¹. Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu Programów Europejskich w CPPC, główną przyczyną niedotrzymania terminów była konieczność uzgodnienia ostatecznej treści raportu pomiędzy IP a podmiotem przeprowadzającym kontrolę. Raporty wielokrotnie wymagały kilku rund wymiany uwag pomiędzy IP a firmą kontrolującą, kilkakrotnie pojawił się też problem braku możliwości natychmiastowego zdobycia podpisu kontrolerów na finalnej wersji raportów (okres wakacyjny). Dyrektor dodała, że dotychczasowa praktyka wykazała, że termin pozostawiony IP na weryfikację i akceptację raportu, a następnie otrzymanie podpisanego raportu przez kontrolerów przeprowadzających wizytę monitorującą i przekazanie do IR jest zbyt krótki.

⁷⁹ Zgodnie z Podręcznikiem ścieżek audytu, zarządzania finansowego kontrole na miejscu realizacji projektów mogą być zlecone do realizacji podmiotowi zewnętrznemu wybranemu w procedurze konkurencyjnej przez IP. Wybrany podmiot zewnętrzny przeprowadza kontrole w imieniu i na rzecz IP.

⁸⁰ Tzw. Taryfikator COCOF, tj. Wytyczne w sprawie korekt finansowych nakładanych przez Komisję na wydatki finansowane przez Unię w ramach wspólnego zarządzania, w przypadku nieprzestrzegania przepisów dotyczących zamówień publicznych zatwierdzone Decyzją C (2013) 9527 z 19 grudnia 2013 r. Komisji Europejskiej.

⁸¹ Opóźnienia wynosiły od 1 do 60 dni, w tym 14 raportów przekazano z opóźnieniem do 10 dni, 7 raportów z opóźnieniem do 20 dni, 10 raportów z opóźnieniem powyżej 20 dni.

W KIK stwierdzono natomiast opóźnienia w przekazywaniu do IP kopii raportów z wizyt monitorujących przeprowadzonych na miejscu realizacji projektów.

W ocenie NIK ww. opóźnienia w przekazywaniu dokumentów z wizyt monitorujących nie miały istotnego wpływu na rzetelność monitorowania realizacji projektów.

3.7 Wykrywanie nieprawidłowości w projektach

Zgodnie z pkt 5.1. aneksu nr 2 do *umowy ramowej*, KIK ponosi odpowiedzialność za zwrot stronie szwajcarskiej nienależnie wypłaconych kwot w ramach SPPW, a także za natychmiastowe raportowanie stronie szwajcarskiej o nieprawidłowościach we wdrażanych projektach. Sprawy związane z odzyskaniem od IR kwot nienależnie wypłaconych lub nienależnie poświadczonych do wypłaty zostały, na podstawie *Porozumienia* (§ 10) przekazane do właściwości IP. Szczegółowe procedury dotyczące raportowania o nieprawidłowościach oraz odzyskiwania środków wynikające z *Systemu raportowania o nieprawidłowościach SPPW* zostały opisane w załączniku nr 1 do Informacji.

Raportowanie o nieprawidłowościach

Na podstawie wybranej do kontroli próby 18 raportów⁸² dotyczących wykrycia nowych nieprawidłowości ustalono, że IP sporządzała rzetelne raporty, na podstawie informacji wynikających m.in. z przeprowadzonych wizyt monitorujących i kontroli doraźnych projektów oraz z weryfikacji dokumentacji sprawozdawczej. W 17 przypadkach nieprawidłowości dotyczyły naruszenia ustawy Pzp lub *Wytycznych Ministra w zakresie udzielania zamówień w ramach SPPW*, a jedna dotyczyła wykazania we wniosku o płatność zawyżonego wydatku (tj. bez pomniejszenia go o wysokość pobranej kary umownej). W każdym z raportów zawarto propozycję IP dotyczącą kwoty korekty finansowej.

Zgodnie z *Systemem raportowania o nieprawidłowościach* IP sporządza również półroczne raporty, tzw. raporty follow-up. Kontrola wykazała, że w raportach półrocznych⁸³ prawidłowo ujęto dane z raportów dotyczących wykrycia nowych nieprawidłowości. Wszystkie badane raporty zawierały informacje na temat podjętych działań w sprawie stwierdzonych nieprawidłowości.

KIK zaraportowała stronie szwajcarskiej 18 nieprawidłowości stwierdzonych przez IP w łącznej kwocie 52 124 102,18 zł, tj. 16 193 624,04 CHF⁸⁴.

Korekty finansowe dotyczące ww. nieprawidłowości wyniosły 1 173 662,58 zł, tj. 364 480,44 CHF i zostały przekazane na sfinansowanie innych działań w ramach projektów. Tym samym w żadnym przypadku nie nastąpiło zmniejszenie dofinansowania.

W przypadku wszystkich szczegółowo zbadanych nieprawidłowości IP określiła w raportach o nowych nieprawidłowościach wszystkie wymagane elementy, tj. m.in.: zakwestionowaną kwotę nieprawidłowości (w PLN i CHF), wysokość korekty wynikającą z ww. wytycznych (% korekty wraz z wartością wyrażoną w PLN i CHF), propozycję postępowania z kwotą korekty finansowej (we wszystkich przypadkach występowało o realokowanie środków w ramach projektu), propozycje działań naprawczych.

⁸² Do kontroli wybrano po pięć raportów dotyczących wykrycia nowych nieprawidłowości z każdego roku objętego kontrolą, z wyjątkiem roku 2015, gdzie do kontroli wybrano wszystkie nieprawidłowości stwierdzone w tym roku. W badanej próbie 18 raportów o nieprawidłowościach, pięć dotyczyło nieprawidłowości podlegającej natychmiastowemu raportowaniu, a 13 dotyczyło nieprawidłowości nie podlegających natychmiastowemu raportowaniu.

⁸³ Kontrolą objęto raporty follow-up za II półrocze z lat 2014–2015.

⁸⁴ Nieprawidłowości stwierdzono w dziewięciu projektach m.in. w wyniku przeprowadzonych kontroli na miejscu realizacji projektów oraz w trakcie weryfikacji wniosków o płatność i załączonej do nich dokumentacji.

KIK, po przeanalizowaniu otrzymanych raportów IP o nieprawidłowościach, zatwierdziła zaproponowane przez IP wysokości korekt, sposoby postępowania z kwotami korekt oraz działania naprawcze.

Strona szwajcarska zatwierdziła wszystkie propozycje korekt zgłoszone przez stronę polską. W trzech przypadkach zastosowano korekty w wysokościach wynikających z ww. Wytycznych, w pięciu przypadkach obniżono korektę finansową w odniesieniu do wysokości określonej w Wytycznych, a w trzech przypadkach odstąpiono od nałożenia korekty.

Do dnia zakończenia kontroli NIK, procedowanie nieprawidłowości zostało zakończone w odniesieniu do siedmiu nieprawidłowości, natomiast trwał proces rozliczania korekt finansowych dotyczących czterech nieprawidłowości.

Kontrola wykazała niedochowywanie przez IP terminów określonych w *Systemie raportowania o nieprawidłowościach* oraz w *Podręczniku ścieżek audytu* Rozdział VII *Postępowanie z nieprawidłowościami* na przekazywanie raportów o nieprawidłowościach do KIK. Dotyczyło to następujących przypadków:

- ♦ pięć raportów, które podlegały raportowaniu natychmiastowemu⁸⁵, zostało przekazanych do KIK z opóźnieniem od 12 do 210 dni⁸⁶;
- ♦ osiem raportów, które nie podlegały raportowaniu natychmiastowemu zostało przekazanych do KIK lub IA w terminie od 2,5 do około 6 miesięcy od daty wstępnego ustalenia administracyjnego lub sądowego;
- ♦ cztery raporty o nieprawidłowościach – *follow up*, za II półrocze 2014 r.⁸⁷, zostały sporządzone z opóźnieniem wynoszącym od 38 do 68 dni. W następstwie KIK przekazała stronie szwajcarskiej ww. raporty z opóźnieniem 55 i 30 dni.

Opóźnienia w przekazywaniu raportów dotyczących wykrycia nowych nieprawidłowości do KIK, jak wyjaśniła Dyrektor Departamentu Programów Europejskich CPPC, spowodowane były m.in. długotrwałym weryfikowaniem ich treści pomiędzy IP, IR a firmą zewnętrzną, która zidentyfikowała nieprawidłowość, zaangażowaniem opiekunów projektów w inne zadania związane z realizacją projektów, uzgadnianiem nieprawidłowości między IR, IP, KIK oraz stroną szwajcarską, brakiem możliwości ustalenia ostatecznej kwoty nieprawidłowości przed zakończeniem realizacji umowy przez IR. Informacje odnośnie podejrzenia wykrycia nowej nieprawidłowości były sygnalizowana w trybie kontaktów roboczych opiekunom projektów w KIK i stronie szwajcarskiej, np. podczas cyklicznych spotkań. W odniesieniu do opóźnień w przekazywaniu raportów *follow-up* za II półrocze 2014 r. wyjaśniono, że wynikało to z niedopatrzenia związanego z napiętą sytuacją jaka miała miejsce w I kwartale 2015 r. na skutek gwałtownego wzrostu kursu wymiany CHF/PLN w styczniu 2015 r. i spowodowanych nim naglących działań zaradczych po stronie IP związanych z pilnym procedowaniem wniosków o zmianę we wszystkich projektach SPPW podlegających IP. Wnioski o zmianę były w tamtym czasie absolutnym priorytetem dla strony szwajcarskiej i dla KIK, zatem IP została poproszona o ich priorytetowe procedowanie. Dyrektor dodała, że nieterminowe przekazanie raportów *follow-up* nie spowodowało negatywnych skutków ani dla poszczególnych projektów, ani dla Programu

⁸⁵ Główne zasady raportowania o nieprawidłowościach określone w *Systemie raportowania o nieprawidłowościach* zostały omówione w Załączniku nr 1 do Informacji.

⁸⁶ KIK/28-1, KIK/39-2, KIK/46-1, KIK/48-4, KIK/50-3.

⁸⁷ Raport dotyczący: KIK-09-(1-3) sporządzony 10 marca 2015 r., KIK-71-(1-2) sporządzony 23 marca 2015 r., KIK-10-(1-2) sporządzony 2 kwietnia 2015 r. oraz KIK 50-(2-3) i KIK13-(1-2) sporządzony 9 kwietnia 2015 r.

jako całości. Raport *follow-up* pełni funkcję informacyjną, a jego nieterminowe przekazanie nie pociąga za sobą skutków finansowych.

Odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych

Sprawy związane z odzyskaniem od IR kwot nienależnie wypłaconych lub nienależnie poświadczonych do wypłaty zostały, na podstawie *Porozumienia* (§ 10), przekazane do właściwości IP.

Zgodnie z § 19 *umowy w sprawie realizacji projektu*, IP może zawiesić płatność dla IR w przypadku gdy projekt jest realizowany przez IR niezgodnie z umową, a w szczególności gdy IP nabierze uzasadnionego podejrzenia wystąpienia nieprawidłowości. W okresie objętym kontrolą, w obszarze środowiska i infrastruktury wystąpiły 42 przypadki zawieszenia płatności, w ramach 13 projektów na łączną kwotę 5 318,0 tys. zł. W przypadku siedmiu projektów, płatności na łączną kwotę 907,4 tys. zł, nie zostały odwieszone⁸⁸. Przyczyną nieodwieszenia ww. płatności były m.in. oczekiwanie na decyzję strony szwajcarskiej lub na wyjaśnienia IR w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami. Brak odwieszenia płatności w projektach nie miał negatywnego wpływu na ich dalszą realizację z uwagi na niewielki udział kwot zawieszonych w budżetach poszczególnych projektów.

W przypadku wykrycia nieprawidłowo wydatkowanego lub nienależnie pobranego dofinansowania IP żądała od IR zwrotu dofinansowania, stosownie do § 20 pkt 2 *umowy w sprawie realizacji projektu*. W okresie objętym kontrolą wystąpiły cztery przypadki zwrotu dofinansowania na łączną kwotę 26,2 tys. zł. Przyczynami żądania zwrotu środków było m.in.:

- ♦ ujęcie różnic kursowych w kwocie kosztu kwalifikowalnego w ramach projektu KIK/24 (0,2 tys. zł);
- ♦ możliwość odliczenia przez IR podatku VAT naliczonego od zakupu towarów i usług w ramach projektu KIK/28 (14,3 tys. zł);
- ♦ ujęcie we wniosku o płatność w ramach projektu KIK/42 kwoty 4,2 tys. zł z tytułu kar umownych naliczonych przez IR dostawcy samochodu do regularnego odbioru odpadów;
- ♦ naruszenie *Wytycznych w zakresie udzielania zamówień* w odniesieniu do umów zleceń z pięcioma zleceniobiorcami świadczącymi usługi asystenta w ramach projektu KIK/50 (7,5 tys. zł).

Ustalono, że podejmowane przez IP działania dotyczące zwrotu środków były wystarczające dla zapewnienia skutecznego ich odzyskania. IR zwracały środki wraz z należnymi odsetkami. Wyjątek stanowiła IR realizująca projekt KIK/50, która wystąpiła o odstąpienie od naliczania odsetek od przekazanych środków. Do czasu zakończenia kontroli NIK sprawa była w trakcie analizy w Departamencie Prawnym CPPC.

Ochrona informacji zawartych w raportach o nieprawidłowościach

Zgodnie z *Systemem raportowania o nieprawidłowościach*, informacje zawarte w raportach o nieprawidłowościach, ze względu na zamieszczone w nich dane oraz charakterystyki działań powodujących nieprawidłowości powinny podlegać stosownej ochronie.

Kontrola wykazała, że zarówno KIK jak i IP rzetelnie wywiązywały się z obowiązków w tym zakresie. W obu instytucjach zostały wyznaczone osoby upoważnione do sporządzania i przechowywania raportów o nieprawidłowościach. Raporty przechowywane były w zamykanych pomieszczeniach oraz zamykanych szafach, do których nie miały dostępu osoby nieuprawnione. Dokumenty w wersji

⁸⁸ Do dnia 18 października 2016 r. były to następujące projekty: KIK/22, KIK/41, KIK/42, KIK/46, KIK/50, KIK/32, KIK/37.

elektronicznej były przechowywane na oddzielnych dyskach komputerowych, do których dostęp mieli wyłącznie upoważnieni pracownicy.

3.8 Archiwizacja dokumentacji projektów

Zgodnie z § 7 ust. 4 umowy w sprawie realizacji projektu, IR są zobowiązane do przechowywania całości dokumentacji związanej z realizacją projektu w okresie realizacji projektu i przez okres 10 lat od dnia jego zakończenia wskazanego w umowie w sprawie realizacji projektu. Zgodnie z *Wytycznymi dla beneficjenta*, dokumenty dotyczące projektu winny być czytelne niezależnie od upływu czasu (w szczególności dotyczy to faktur VAT i rachunków) w związku z czym zaleca się w przypadku dokumentów sporządzonych na papierze o słabszej jakości lub dokumentów o słabszej jakości druku o ich dodatkowe skserowanie i poświadczenie za zgodność z oryginałem. W przypadku projektów realizowanych w partnerstwie IR przechowuje oryginały dokumentów związanych z realizacją swojej części projektu oraz kserokopie poświadczone za zgodność z oryginałem dokumentów otrzymanych od partnerów projektu.

Ustalono, że wszystkie kontrolowane IR rzetelnie wywiązywały się z nałożonych obowiązków dotyczących przechowywania i archiwizacji dokumentacji projektów. Wewnętrzne zarządzenia dotyczące archiwizacji dokumentacji uwzględniały wymogi archiwizacji przewidziane dla dokumentów związanych z SPPW. We wszystkich kontrolowanych przypadkach dokumentacja projektów była czytelna i kompletna oraz przechowywana w sposób uporządkowany, zapewniający łatwy i szybki dostęp. W przypadku realizacji projektów w partnerstwie, w IR (liderzy projektu) przechowywane były również kserokopie dokumentów (poświadczonych za zgodność z oryginałem) dostarczonych przez partnerów projektu. Wszystkie dokumenty poddane kontroli NIK były oznaczone logotypem SPPW oraz zawierały formułę informującą o wsparciu uzyskanym z SPPW.

4 INFORMACJE DODATKOWE

4.1 Przygotowanie kontroli

Do kontroli wybrano obszar tematyczny *Odbudowa, remont, przebudowa i rozbudowa podstawowej infrastruktury oraz poprawa stanu środowiska* w ramach obszaru finansowania *Środowisko i infrastruktura* ponieważ na ten obszar została skierowana największa alokacja w ramach SPPW. Do kontroli wytypowano w sposób celowy 10 spośród 16 projektów realizowanych w kontrolowanym obszarze tematycznym (z każdego z trzech celów określonych dla tego obszaru tematycznego). Wybrano projekty na różnym etapie zaawansowania realizacji (początkowym, średniozaawansowanym, wysoce zaawansowanym, końcowym i zakończonym)⁸⁹.

4.2 Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Czynności kontrolne przeprowadzone zostały w okresie od 12 września do 28 grudnia 2016 r. Do kierowników jednostek objętych kontrolą skierowano łącznie 12 wystąpień pokontrolnych, do których nie zgłoszono zastrzeżeń. Adresaci wystąpień pokontrolnych poinformowali o zrealizowaniu czterech i przyjęciu do realizacji dziesięciu wniosków pokontrolnych.

4.3 Finansowe rezultaty kontroli

Finansowe rezultaty kontroli wyniosły 7 189 936,83 zł i dotyczyły sprawozdawczych skutków nieprawidłowości, tj. ustalonej w Urzędzie Miasta Legionowo nieprawidłowości polegającej na ujęciu w księgach rachunkowych Urzędu w paragrafach z ostatnią cyfrą „6” wydatków niekwalifikowanych związanych z realizowanym projektem (w tym m.in. podatek VAT, wydatki na usługi poligraficzne) co było niezgodne z załącznikiem nr 3 do *rozporządzenia w sprawie klasyfikacji*, w którym określono, że symbol ten stosuje się do wydatków na współfinansowanie przedsięwzięć m.in. realizowanych w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy. Skutkowało to zawyżeniem o ww. kwotę wydatków wykazanych w sprawozdaniach Rb-28S (za lata 2013, 2014, 2015 i oraz za okres od początku roku do dnia 30 września roku 2016) [str. 26–27].

⁸⁹ Stopień zaawansowania realizacji projektów wg *Raportu rocznego z wdrażania SPPW za okres 1 stycznia–31 grudnia 2015 r.* opracowanego przez KIK w lutym 2016 r.

Charakterystyka uwarunkowań oraz stanu prawnego

Uwarunkowania

W dniu 27 lutego 2006 r. między rządem Szwajcarii a Komisją Europejską zostało podpisane tzw. Memorandum of Understanding dotyczące szwajcarskiego programu pomocowego na rzecz zmniejszenia różnic gospodarczych i społecznych w rozszerzonej Unii Europejskiej. Zgodnie z postanowieniami Memorandum of Understanding dla Polski, jako jednego z 10 państw beneficjentów⁹⁰ przeznaczono 489 020 tys. CHF, co stanowi 49% całkowitej puli szwajcarskich środków pomocowych.

SPPW obejmuje pięć obszarów finansowania podzielonych na obszary tematyczne. Najwięcej środków przewidziano na objęty przedmiotową kontrolą obszar finansowania *Środowisko i infrastruktura* – 198 726 913 CHF, co stanowi 40,6% łącznej kwoty pomocy⁹¹. W ramach tego obszaru finansowania zaplanowano działania m.in. w obszarze tematycznym *Odbudowa, remont, przebudowa i rozbudowa podstawowej infrastruktury oraz poprawa stanu środowiska*⁹² (z kwotą wydatków do 188 908 779 CHF, co stanowi 95,1% wydatków w obszarze finansowania *Środowisko i infrastruktura*), który podzielono na trzy cele:

- 1) cel 1: Poprawa usług z zakresu infrastruktury miejskiej w celu podniesienia standardu życia i promowania rozwoju gospodarczego;
- 2) cel 2: Zwiększenie efektywności energetycznej i redukcja emisji, w szczególności gazów cieplarnianych i niebezpiecznych substancji;
- 3) cel 3: Poprawa zarządzania, bezpieczeństwa, wydajności i niezawodności lokalnych/regionalnych publicznych systemów transportowych.

Zaciąganie zobowiązań (kontraktowanie) jest możliwe w okresie do 5 lat od daty przyznania pomocy finansowej przez Parlament Szwajcarski, tj. od 14 czerwca 2007 r., a wydatkowanie w okresie 10 lat od tej daty. Pomoc finansowa w formie dofinansowania nie może przekroczyć 60% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu, z wyjątkiem projektów otrzymujących dodatkowe środki finansowe z budżetu jednostek administracji publicznej szczebla centralnego, regionalnego lub lokalnego, w przypadku których wysokość pomocy finansowej nie może przekroczyć 85% całkowitych kosztów kwalifikowalnych.

Ze strony szwajcarskiej do działania w jej imieniu upoważnieni zostali: Ministerstwo Spraw Zagranicznych działające poprzez Szwajcarską Agencję ds. Rozwoju i Współpracy oraz Ministerstwo Gospodarki działające poprzez Państwowy Sekretariat do Spraw Ekonomicznych. Ambasada Szwajcarii pełni funkcję punktu kontaktowego dla KIK, przekazującego oficjalne informacje odnośnie pomocy finansowej (art. 9 ust. 3 *umowy ramowej*).

Do podejmowania działań w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej został upoważniony Minister Rozwoju Regionalnego jako Krajowa Instytucja Koordynująca dla SPPW, który ponosi ogólną

⁹⁰ Oprócz Polski beneficjentami są: Czechy, Estonia, Cypr, Łotwa, Litwa, Węgry, Malta, Słowenia i Słowacja.

⁹¹ Pozostałe obszary i indykatywne alokacje finansowe to: 1) Bezpieczeństwo, stabilność, wsparcie reform – 79.699.602 CHF; 2) Sektor prywatny – 67 866 117 CHF; 3) Rozwój społeczny i zasobów ludzkich – 81 179 938 CHF; 4) Alokacje specjalne – 61 547 430 CHF.

⁹² Drugi obszar tematyczny zaplanowany w tym obszarze finansowania to *Bioróżnorodność i ochrona ekosystemów oraz wsparcie transgranicznych inicjatyw środowiskowych* – 9 818 134 CHF (obszar ten nie był objęty kontrolą szczegółową).

odpowiedzialność za zarządzanie pomocą finansową, w tym m.in. za nabór projektów⁹³, wdrażanie, zarządzanie finansowe, kontrolę i ewaluację projektów oraz za wykorzystanie środków pomocy finansowej. KIK może delegować część zadań i obowiązków na jedną lub więcej IP i IR. Na podstawie zawartego w dniu 24 października 2008 r. *Porozumienia* większość zadań związanych z wdrażaniem SPPW w obszarze środowiska i infrastruktury KIK przekazała CPPC, które pełni w SPPW rolę IP, w tym m.in.:

- ◆ nadzór i zarządzanie wdrażaniem projektów zgodnie z zapisami umów w sprawie projektów oraz umów w sprawie realizacji projektów oraz przeprowadzanie niezbędnych kontroli;
- ◆ weryfikacja faktur lub dokumentów o równoważnej wartości otrzymanych od IR, weryfikacja poprawności złożonych dokumentów jak również kwalifikowalności wydatków zawartych we wnioskach o płatność;
- ◆ raportowanie do KIK o postępie wdrażania projektów;
- ◆ wykrywanie nieprawidłowości i raportowanie o nich do KIK;
- ◆ uzgadnianie z IR na piśmie uzasadnionych zmian w zakresie realizacji zatwierdzonych projektów, zgodnie z limitami określonymi w odpowiednich umowach w sprawie projektu.

Instytucja Realizująca jest odpowiedzialna za przeprowadzenie postępowania przetargowego, jeśli postępowanie występuje, oraz jest stroną umów o zakup usług i dostaw zawieranych w ramach zatwierdzonych projektów. Pozostałe zadania i obowiązki IR są określone w umowie w sprawie realizacji projektu.

Charakterystyka stanu prawnego

Podstawę realizacji SPPW stanowi umowa ramowa zawarta 20 grudnia 2007 r. między Szwajcarską Radą Federalną a Rządem Polski o wdrażaniu Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy w celu zmniejszenia różnic społeczno-gospodarczych w obrębie rozszerzonej Unii Europejskiej. Integralną częścią *umowy ramowej* są trzy aneksy: W aneksie nr 1 określono ramy programowe Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, w aneksie nr 2 zasady i procedury dla SPPW, a w aneksie nr 3 zasady i procedury dla Grantów Blokowych, Funduszu na przygotowanie projektów, Funduszu pomocy technicznej, Funduszu stypendialnego oraz projektu przedstawionego przez stronę szwajcarską w ramach SPPW.

Dla każdego projektu wybranego do dofinansowania w ramach SPPW zawierane są dwie umowy:

- a) umowa w sprawie projektu pomiędzy Szwajcarią reprezentowaną przez Szwajcarską Agencję do Spraw Rozwoju i Współpracy a Rzeczpospolitą Polską reprezentowaną przez Krajową Instytucję Koordynującą, która określa m.in. cel i zakres projektu, koszt projektu (określony w CHF), procedury dokonywania refundacji wydatków, obowiązki KIK, zasady monitorowania projektu i raportowania o postępach w jego realizacji, zasady kontroli i audytu projektu, procedury dokonywania zmian w projekcie, a także zasady zawieszenia i zwrotu płatności;
- b) umowa w sprawie realizacji projektu pomiędzy Instytucją Pośredniczącą, a Instytucją Realizującą, która zawierana jest na podstawie umowy w sprawie projektu i określa m.in.: okres realizacji projektu, warunki finansowania projektu i kwalifikowalności wydatków, obowiązki IR, postanowienia dotyczące zamówień publicznych, system płatności, zasady dotyczące ewidencji wydatków, zasady kontroli i audytu, sprawozdawczości, procedury dokonywania zmian w projekcie, a także zasady zawieszenia i zwrotu płatności.

⁹³ Ostateczną decyzję w sprawie przyznania dofinansowania dla danego projektu podejmowała strona szwajcarska, która zastrzegła sobie prawo do przeprowadzenia własnej oceny projektu (pkt 2.3. aneksu nr 2 do *umowy ramowej*).

Na potrzeby realizacji SPPW opracowane zostały procedury szczegółowe⁹⁴. Główne zagadnienia uregulowane w tych procedurach zostały omówione poniżej.

System monitorowania

Zgodnie z Systemem Monitorowania SPPW do podstawowych instrumentów stałego monitorowania projektów realizowanych w ramach SPPW należy sprawozdawczość oraz wizyty na miejscu realizacji projektów i okresowy przegląd projektów. W ramach systemu monitorowania tworzone są raporty okresowe, roczne oraz na zakończenie realizacji projektów. Sprawozdania te obejmują wszystkie istotne informacje związane z realizacją poszczególnych projektów.

KIK monitoruje wdrażanie projektów poprzez weryfikację przedkładanych przez IP raportów oraz wniosków o płatność pod kątem prawidłowości i spójności z posiadanymi danymi.

W Systemie monitorowania określono m.in. terminy na złożenie raportów przez IR, ich weryfikację oraz złożenie przez IP raportów zbiorczych do KIK.

Zgodnie z pkt 5.2. Systemu Monitorowania SPPW KIK, jako instytucja zarządzająca dla SPPW kontroluje działania m.in. Instytucji Pośredniczących w celu upewnienia się, że w tych instytucjach istnieją procedury/ścieżki audytu zapewniające funkcjonowanie systemu kontroli danej instytucji. Kontrole KIK mają być przeprowadzane w trybie kontroli planowanych, zgodnie z przedstawionym planem wizyt monitorujących/kontroli oraz w miarę potrzeb w trybie doraźnym. KIK przeprowadza kontrole w formie i zakresie określonym w wewnętrznie ustalonych wytycznych dotyczących wizyt monitorujących/kontroli.

Zgodnie z pkt 5 Systemu Monitorowania SPPW, KIK w każdym roku wdrażania SPPW ma obowiązek przeprowadzania wizyt na miejscu realizacji projektów. Wizyty te mają być przeprowadzane na podstawie rocznego planu wizyt monitorujących, który ma być opracowywany przez KIK na początku każdego roku i po jego zatwierdzeniu przekazywany do wiadomości IP. Plan wizyt ma obejmować projekty wybrane losowo lub na podstawie zidentyfikowanych problemów wynikłych w trakcie realizacji projektów. Ponadto plan wizyt ma być skoordynowany z planem wizyt IP w danym roku. KIK przeprowadza wizyty na miejscu realizacji projektów w formie i zakresie wewnętrznie ustalonych wytycznych dotyczących wizyt monitorujących/kontroli.

Zgodnie z pkt 5.1. Systemu monitorowania SPPW, IP są zobowiązane do dokonywania całkowitej kontroli dokumentacji przekazywanej przez IR oraz do przeprowadzania wyrywkowo wizyt monitorujących projektów na miejscu ich realizacji zgodnie z wewnętrznie ustalonym systemem monitorowania i kontroli oraz podręcznikiem ścieżek audytu zarządzania finansowego i kontroli opracowanymi przez IP. Instytucje Pośredniczące o każdej wykrytej nieprawidłowości przy realizacji projektu mają obowiązek poinformować IA i KIK.

System raportowania o nieprawidłowościach

Według *Systemu raportowania o nieprawidłowościach* podstawą do sporządzenia raportu o nieprawidłowościach jest wstępne ustalenie administracyjne lub sądowe, które oznacza wstępną ocenę pisemną wykonaną przez właściwy podmiot administracyjny lub sądowy stwierdzającą, na podstawie konkretnych faktów, istnienie nieprawidłowości, bez uszczerbku dla możliwości późniejszego skorygowania lub wycofania wniosku dotyczącego istnienia nieprawidłowości w następstwie ustaleń dokonanych w trakcie postępowania administracyjnego lub sądowego. Pod pojęciem wstępnej oceny pisemnej należy rozumieć pierwszą ocenę odpowiednich organów

⁹⁴ Dokumenty dostępne na stronie: <http://cppc.gov.pl/programy/sppw/dokumenty-do-pobrania/>.

administracyjnych lub organów wymiaru sprawiedliwości, która stwierdza występowanie nieprawidłowości na podstawie konkretnych faktów, np. wynik kontroli, wynik weryfikacji dokumentów, raport z audytu itp.

Raportowaniu natychmiastowemu, tj. w ciągu miesiąca od wstępnego ustalenia administracyjnego lub sądowego podlegają wszelkie wykryte nieprawidłowości, które były przedmiotem wstępnego ustalenia administracyjnego lub sądowego i obciążające budżet Szwajcarii kwotami przekraczającymi równowartość 15.000 CHF.

W trybie natychmiastowym powinna również być zgłaszana nieprawidłowość o wartości poniżej 15.000 CHF lub taka, która została usunięta przed włączeniem jej do raportu okresowego lub rocznego przedłożonego stronie szwajcarskiej, jeśli:

- ♦ podejrzenie lub wykrycie nieprawidłowości dotyczy domniemanego działania lub zaniechania, które stanowi przestępstwo takie jak korupcja, oszustwo, przekupstwo lub defraudacja;
- ♦ podejrzenie lub wykrycie nieprawidłowości stanowi zagrożenie dla pomyślnej realizacji projektu, ze względu na stosunek kwoty do całkowitych kosztów projektu, ich wagi lub z innego powodu;
- ♦ podejrzenie lub wykrycie nieprawidłowości przyciągnęło uwagę mediów.

Pozostałe nieprawidłowości powinny być raportowane do strony szwajcarskiej regularnie i nie podlegają raportowaniu natychmiastowemu.

Do przeliczeń kwot z PLN na CHF należy stosować kurs z decyzji przyznającej dofinansowanie na realizację projektu w ramach którego doszło do wykrycia nieprawidłowości. W innych przypadkach (np. jeśli kurs nie został określony w decyzji) do przeliczeń kwoty z PLN na CHF należy stosować aktualny kurs wymiany NBP z dnia sporządzania raportu o nieprawidłowościach.

System raportowania o nieprawidłowościach nakłada na KIK różne obowiązki w zakresie raportowania o nieprawidłowościach w zależności od momentu ich wykrycia i istoty nieprawidłowości. I tak:

a) raporty dotyczące wykrycia nowych nieprawidłowości:

- ♦ w odniesieniu do nieprawidłowości stwierdzonych po wypłaceniu refundacji przez stronę szwajcarską – KIK sporządza raporty o nieprawidłowościach i przekazuje je do Instytucji Audytu w ciągu trzech tygodni po powzięciu informacji o dokonaniu wstępnego ustalenia administracyjnego lub sądowego;
- ♦ w odniesieniu do nieprawidłowości stwierdzonych przed wydatkowaniem jakichkolwiek kwot w ramach projektu lub po wypłaceniu środków finansowych na rzecz projektu z polskiego budżetu ale przed wypłaceniem refundacji przez stronę szwajcarską – KIK sporządza raporty o nieprawidłowościach i przekazuje do strony szwajcarskiej. KIK przekazuje stronie szwajcarskiej również raporty o nieprawidłowościach otrzymane z IP oraz IPł. Termin na przekazanie wymienionych raportów – w ciągu jednego tygodnia w przypadku natychmiastowego raportowania lub w ciągu dwóch tygodni w pozostałych przypadkach.

Dodatkowo, jeśli KIK poweźmie informację o dokonaniu wstępnego ustalenia administracyjnego lub sądowego sporządza Raport dotyczący wykrycia nowej nieprawidłowości i przedkłada go stronie szwajcarskiej w ciągu trzech tygodni po powzięciu tych informacji.

b) półroczne raporty o nieprawidłowościach (follow-up). Raporty te dotyczą raportowania w sprawie procedur wszczętych w odniesieniu do wszystkich uprzednio zgłoszonych nieprawidłowości oraz ważnych zmian, jakie wynikły z podjętych działań:

- ♦ w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości po wypłaceniu refundacji przez stronę szwajcarską, KIK sporządza i przekazuje je do IA w ciągu jednego miesiąca od zakończenia półrocza objętego raportowaniem;
- ♦ w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości przed wydatkowaniem jakichkolwiek kwot w ramach projektu lub po wypłaceniu środków finansowych na rzecz projektu z polskiego budżetu ale przed wypłaceniem refundacji przez stronę szwajcarską, gdy sprawa nie została rozstrzygnięta w raporcie dotyczącym nowej nieprawidłowości, KIK sporządza i przekazuje do Szwajcarii w terminie dwóch miesięcy od zakończenia każdego półrocza.

W Systemie raportowania o nieprawidłowościach określono również zasady nakładania korekt finansowych. W przypadku wykrycia nieprawidłowości, każdorazowo zostają podjęte właściwe czynności, na podstawie obowiązującego krajowego systemu prawnego oraz standardów wypracowanych w ramach wdrażania funduszy europejskich oraz innych programów pomocowych. W odniesieniu do nieprawidłowości w zamówieniach publicznych stosuje się *Wytyczne dotyczące określania korekt finansowych dla wydatków współfinansowanych z funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności w przypadku nieprzebrzegania przepisów dotyczących zamówień publicznych (COCOF 07/0037/03-EN)*.

Jeżeli wskazano konieczność nałożenia korekt finansowych, raport o nieprawidłowościach powinien wskazywać zakwestionowaną kwotę oraz propozycję korekty finansowej. Kwota korekty finansowej powinna zostać określona jako koszt/wydatek niekwalifikowany. Korekty szczególnie dotkliwe powinny być szczegółowo uzasadnione. Ponadto, raport o nieprawidłowościach powinien zawierać propozycję strony polskiej co do postępowania z kwotą korekty finansowej – czy budżet projektu będzie podlegał zmniejszeniu o wskazaną kwotę, czy też środki będą realokowane w ramach projektu. Co do zasady środki powinny być realokowane w ramach projektu. W takim przypadku propozycja odpowiednich zmian w projekcie powinna zostać przedstawiona przy uwzględnieniu właściwych postanowień umowy w sprawie projektu w zakresie zmian projektu. Budżet projektu oraz odpowiednio kwota dofinansowania mogą podlegać zmniejszeniu, wyłącznie w przypadku gdy wykryto poważne nieprawidłowości, czyli wydatkowanie środków niezgodnie z przeznaczeniem, korupcją lub umyślne działanie w celu ograniczenia uczciwej konkurencji.

Strona szwajcarska decyduje w sprawie każdej stwierdzonej nieprawidłowości, albo zatwierdzając propozycję strony polskiej w procedurze bez sprzeciwu, albo w drodze konsultacji z KIK.

Procedura bez sprzeciwu polega na automatycznym zatwierdzeniu przez stronę szwajcarską propozycji strony polskiej w sprawie sposobu korygowania nieprawidłowości (Biuro SPPW⁹⁵ informuje w drodze listu poczty elektronicznej podmiot odpowiedzialny za zgłaszanie nieprawidłowości o dacie otrzymania raportu o nieprawidłowościach, jeżeli w ciągu 10 dni od tej daty Biuro SPPW nie przekaze stanowiska w sprawie raportu o nieprawidłowościach, środek naprawczy zaproponowany przez stronę polską, w tym propozycję dotyczącą przeznaczenia zakwestionowanej kwoty, należy uznać za zatwierdzony).

System przepływów finansowych

Zgodnie z tym dokumentem do zadań IP należy dokonanie analizy i weryfikacji merytorycznej i formalno-rachunkowej wniosku o płatność oraz dostarczonych przez IR kopii dokumentów potwierdzających poniesione wydatki, a w szczególności IP:

- ♦ sprawdza poprawność złożonych dokumentów;

⁹⁵ Biuro ds. Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy przy Ambasadzie Szwajcarii w Warszawie.

- ♦ sprawdza zgodność wniosku o płatność z umową ramową, umową w sprawie projektu, umową w sprawie realizacji projektu oraz pod względem możliwości wystąpienia podwójnego finansowania;
- ♦ sprawdza kompletność dokumentacji, m.in. kopii faktur i dokumentów księgowych o równoważnej mocy dowodowej oraz poniesionych w danym okresie wydatków (rodzaje dokumentów jakie IR ma obowiązek załączyć do wniosku o płatność zostały wyszczególnione w §12 pkt 7 wzoru umowy w sprawie realizacji projektu);
- ♦ sprawdza zgodność danych przedstawionych we wniosku o płatność z danymi z raportu okresowego, obejmującego ten sam okres sprawozdawczy;
- ♦ przeprowadza analizę poprawności postępowań w sprawie udzielenia zamówienia organizowanych w ramach projektu⁹⁶;
- ♦ w razie konieczności sprawdza poprawność wykorzystania środków poprzez przeprowadzenie kontroli na miejscu realizacji projektu.

W razie wystąpienia błędów/braków we wnioskach o płatność lub raportach okresowych, IP przekazuje drogą pisemną lub elektroniczną stosowne uwagi do IR, która w terminie pięciu dni roboczych od otrzymania uwag przekazuje skorygowaną dokumentację, dokonuje uzupełnienia dokumentacji, bądź udziela stosownych wyjaśnień.

Po pozytywnym zakończeniu weryfikacji IP zatwierdza wniosek o płatność i przekazuje go wraz z raportem okresowym w formie papierowej i elektronicznej do KIK do końca drugiego miesiąca po zakończeniu okresu sprawozdawczego objętego wnioskiem. Informacja o akceptacji jest niezwłocznie przekazywana drogą pisemną lub elektroniczną do IR.

IP w ciągu pięciu dni roboczych od dnia, w którym dokonała akceptacji wniosku o płatność oraz raportu okresowego występuje ze zleceniem płatności na rzecz IR do BGK. Zlecenie płatności przekazywane do BGK obejmuje zlecenie dotyczące płatności i ewentualnie dotyczące współfinansowania krajowego⁹⁷ oraz dodatkowo potwierdzenie zgody właściwego dysponenta części budżetowej na dokonanie wskazanej płatności.

Przelew płatności na rzecz IR powinien zostać dokonany nie później niż w ciągu 20 dni roboczych od dnia zaakceptowania przez IP wniosku o płatność oraz raportu okresowego. IP informuje drogą elektroniczną IR o przelewie środków na rachunek bankowy wskazany w umowie.

Do zadań KIK należy dokonanie weryfikacji zatwierdzonego przez IP wniosku o płatność (złożonego przez IR), w szczególności poświadczenie jego poprawności i autentyczności. W przypadku stwierdzenia błędów we wniosku o płatność, KIK przekazuje drogą elektroniczną bądź pisemną stosowne uwagi do IP, która w terminie pięciu dni roboczych od dnia ich otrzymania przekazuje skorygowaną dokumentację, dokonuje uzupełnienia dokumentacji bądź udziela stosownych wyjaśnień. KIK po pozytywnym zakończeniu weryfikacji, przekazuje wniosek o płatność wraz z kopią raportu okresowego (jeśli dotyczy) do Instytucji Płatniczej w wersji papierowej i elektronicznej do końca trzeciego miesiąca po zakończeniu okresu objętego danym wnioskiem o płatność i informuje o tym IP drogą pisemną lub elektroniczną.

⁹⁶ Co do zasady nie dotyczy umów o wartości nie przekraczającej równowartości progu stosowania przepisów krajowych dotyczących zamówień publicznych, chyba że z analizy wniosku o płatność i dołączonych dokumentów oraz dotychczas zidentyfikowanych nieprawidłowości wynika taka konieczność. Nie dotyczy również umów, dla których zaangażowanie środków SPPW jest niższe niż 20% wartości umowy.

⁹⁷ Kwota współfinansowania krajowego może zostać także wypłacona z konta IP, jeżeli IP nie zawarła z BGK umowy na dokonywanie płatności w ramach współfinansowania.

Instytucja Płatnicza weryfikuje przekazane przez KIK wnioski o płatność, w szczególności sprawdza ich formalną zgodność z finansowymi ustaleniami zawartych umów oraz poziom współfinansowania. Następnie sporządza i przekazuje stronie szwajcarskiej zbiorczy wniosek o refundację do 15 dnia czwartego miesiąca po zakończeniu danego okresu sprawozdawczego. IPł w ciągu 3 dni roboczych od wysłania stronie szwajcarskiej zbiorczego wniosku o refundację informuje papierowo i elektronicznie IP oraz KIK o przekazaniu wniosku o refundację i o kursie/ kursach wymiany jakie zostały zastosowane dla danego wniosku przy przygotowywaniu zbiorczego wniosku o refundację oraz o wysokości środków w CHF podlegających refundacji.

Ponadto opracowano procedury w zakresie zarządzania i wdrażania, sposobu organizacji przepływów finansowych i raportowania w partnerstwie (dobre praktyki), realizacji projektów – wytyczne dla beneficjentów priorytetu 1 oraz 2, udzielania zamówień w SPPW, do których nie ma zastosowania ustawa Prawo zamówień publicznych.

Wykaz podstawowych umów i procedur w przedmiocie kontroli

Umowy:

Memorandum of Understanding z 27 lutego 2006 r. między rządem Szwajcarii a Komisją Europejską.
Umowa ramowa – umowa z 20 grudnia 2007 r. zawarta między Szwajcarską Radą Federalną a Rządem Polski o wdrażaniu Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy w celu zmniejszenia różnic społeczno-gospodarczych w obrębie rozszerzonej Unii Europejskiej.

Procedury:

1. System zarządzania i wdrażania.
2. System monitorowania.
3. System raportowania o nieprawidłowościach.
4. System przepływów finansowych.
5. Realizacja projektów – wytyczne dla beneficjentów priorytetu 1 oraz 2.
6. Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie udzielania zamówień w SPPW, do których nie ma zastosowania ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych.

Wykaz jednostek, w których przeprowadzono kontrolę

L.p	Jednostki, w których przeprowadzono kontrolę	Osoby odpowiedzialne za kontrolowaną działalność		Ocena kontrolowanej działalności ⁹⁸	Jednostka organizacyjna NIK, która przeprowadziła kontrolę
		Imię i nazwisko	Pełniona funkcja		
1.	Ministerstwo Rozwoju	Elżbieta Bieńkowska (27.11.2013 r. – 22.09.2014 r.) Maria Wasiaś (22.09.2014 r. – 16.11.2015 r.) Mateusz Morawiecki (16.11.2015 r. – nadal)	Minister Infrastruktury i Rozwoju Minister Infrastruktury i Rozwoju Wicepremier Minister Rozwoju i Finansów	P	
2.	Centrum Projektów Polska Cyfrowa	Grażyna Węclewska (1.02.1995 r. – 19.03.2012 r.) Anna Siejda (20.03.2012 r. – 12.02.2014 r.) Jarosław Pasek (13.02.2014 r. – 14.06.2015 r.) Eliza Pogorzelska (15.06.2015 r. – 15.10.2015 r.) Joanna Boćkowska (16.10.2015 r. – 11.01.2016 r.) Wanda Buk (12.01.2016 – nadal)	Dyrektor	P(n)	Departament Administracji Publicznej
3.	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego	Adam Struzik	Marszałek Województwa Mazowieckiego	P	
4.	Urząd Miasta Legionowo	Roman Smogorzewski	Prezydent Miasta Legionowo	P(n)	
5.	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego	Mieczysław Struk	Marszałek Województwa Pomorskiego	P	Delegatura NIK w Gdańsku
6.	Urząd Miejski w Lęborku	Witold Namysłak	Burmistrz Miasta Lębork	P	

⁹⁸ Użyty skrót oznacza: P – ocena pozytywna, P(n) – ocena pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, O – ocena opisowa.

L.p	Jednostki, w których przeprowadzono kontrole	Osoby odpowiedzialne za kontrolowaną działalność		Ocena kontrolowanej działalności ⁹⁸	Jednostka organizacyjna NIK, która przeprowadziła kontrolę
		Imię i nazwisko	Pełniona funkcja		
7.	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	Jacek Krupa	Marszałek Województwa Małopolskiego	P	Delegatura NIK w Krakowie
8.	Urząd Miasta i Gminy Niepołomice	Roman Jan Ptak	Burmistrz Miasta i Gminy Niepołomice	P(n)	
9.	Urząd Miasta i Gminy Szczucin	Andrzej Gorzkowicz	Burmistrz Miasta i Gminy Szczucin	P	
10.	Urząd Gminy Mszana Dolna	Bolesław Żaba	Wójt	P	
11.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju	Piotr Wąsowicz (26.11.2006 r. – 4.12.2010 r.) Waldemar Sikora (5.12.2010 r. – nadal)	Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój	P	Delegatura NIK w Kielcach
12.	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego	Krzysztof Grabczuk (28.01.2008 r. – 30.11.2010 r.) Krzysztof Hetman (1.12.2010 r. – 23.06.2014 r.) Sławomir Sosnowski (24.06.2014 r. – nadal)	Marszałek Województwa Lubelskiego	O	Delegatura NIK w Lublinie

Wykaz projektów objętych kontrolą

L-p.	Numer projektu	Instytucja Realizująca		Tytuł projektu	Data podpisania umowy w sprawie realizacji projektu	Okres rzeczowej realizacji projektu wg pierwotnej umowy	Data zakończenia rzeczowej realizacji projektu po zmianach	Kwota dofinansowania z SPPW (CHF)	Stan rzeczowej realizacji projektu wg stanu na dzień 31.12.2016 r.*)
		Partner projektu							
Cel 1 – Poprawa usług z zakresu infrastruktury miejskiej w celu podniesienia standardu życia i promowania rozwoju gospodarczego									
1.	KIK/39	UM Województwa Lubelskiego	ok. 200 gmin z województwa lubelskiego	Pilotażowy system gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego wzmocniony sprawnym monitoringiem ilości oraz kontroli ich usuwania i unieszkodliwiania	23.01.2012 r.	1.01.2012 – 30.06.2016	31.12.2016	13.215.785	zakończony
2.	KIK/71	Gmina Szczucin	69 gmin z województwa małopolskiego	Demontaż i bezpieczne składowanie wyrobów zawierających azbest z obszaru województwa małopolskiego	12.07.2012 r.	14.06.2012 – 31.06.2016	31.12.2016 – na dzień zakończenia kontroli złożono wniosek o przedłużenie rzeczowej realizacji projektu do 31.03.2017 r.	10.590.988	końcowy
Cel 2 – Zwiększenie efektywności energetycznej i redukcja emisji, w szczególności gazów cieplarnianych i niebezpiecznych substancji									
3.	KIK/41	Miasto i Gmina Niepolomice	Gminy: Wieliczka, Skawina i Miechów	Instalacja systemów energii odnawialnej w Gminach: Niepolomice, Wieliczka, Skawina oraz Miechów na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych	24.01.2012 r.	1.01.2012 – 31.12.2014	31.12.2016 – na dzień zakończenia kontroli złożono wniosek o przedłużenie rzeczowej realizacji projektu do 31.03.2017 r.	14.369.355	końcowy
4.	KIK/46	Gmina Busko-Zdrój	9 gmin z powiatu buskiego i pińczowskiego – plus powiat buski i gmina Sędziszów	Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego	20.02.2012 r.	16.01.2012 – 31.12.2014	31.03.2017	16.845.958	końcowy

L.p.	Numer projektu	Instytucja Realizująca		Tytuł projektu	Data podpisania umowy w sprawie realizacji projektu	Okres rzeczowej realizacji projektu wg pierwotnej umowy	Data zakończenia rzeczowej realizacji projektu po zmianach	Kwota dofinansowania z SPPW (CHF)	Stan rzeczowej realizacji projektu wg stanu na dzień 31.12.2016 r.*)
		Partner projektu							
	KIK/50	Gmina Mszana Dolna		Poprawa efektywności energetycznej i działań prośrodowiskowych dzięki wprowadzeniu systemów energii odnawialnej poprzez montaż systemów kolektorów słonecznych na terenie gminy Mszana Dolna oraz 4 gmin partnerskich	17.04.2012 r.	1.04.2012 – 30.06.2014	30.09.2016	9.094.519	zakończony
5.		Miasto Mszana Dolna Gmina Niedźwiedź Gmina Dobra Gmina Kamienica Gmina Raba Wyżna							
	KIK/51	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego		Poprawa efektywności energetycznej poprzez wprowadzenie systemów energii odnawialnej oraz modernizacji instalacji grzewczych w wybranych publicznych wojewódzkich zakładach opieki zdrowotnej	11.07.2012 r.	1.06.2012 – 31.12.2013	31.01.2015	11.206.502	zakończony
6.		nie dotyczy							
	KIK/63	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego		Budowa systemu energii odnawialnej – kolektory słoneczne w zakładach opieki zdrowotnej, dla których organem tworzącym jest Samorząd Województwa Mazowieckiego	10.07.2012 r.	1.04.2014 – 31.12.2016	31.12.2016	9.205.323	końcowy
7.		nie dotyczy							
	KIK/73	Gmina Miasto Łęborg		Budowa elektrociepłowni opalanej biomasą jako podstawowego źródła ciepła w systemie ciepłowniczym miasta Łęborg	12.07.2012 r.	1.06.2012 – 30.06.2015	31.10.2016	9.892.465	zakończony
8.		nie dotyczy							
Cel 3 – Poprawa zarządzania, bezpieczeństwa, wydajności i niezawodności lokalnych/regionalnych publicznych systemów transportowych									
	KIK/23	Samorząd Województwa Pomorskiego		Zakup czterech spalinywych zespołów trakcyjnych do obsługi kolejowego odcinka Malbork-Grudziądz, w celu poprawy bezpieczeństwa, zarządzania, wydajności i niezawodności lokalnego systemu transportowego	14.06.2012 r.	1.05.2012 – 31.07.2014	31.12.2016	9.041.460	zakończony
9.		nie dotyczy							
	KIK/28	Urząd Miasta Legionowo		Centrum Komunikacyjne w Legionowie	19.07.2012 r.	14.06.2012 – 31.12.2013	31.12.2016	9.634.464	końcowy
10.		nie dotyczy							

*) źródło: patrz przypis nr 13

Dane finansowe dla obszaru Środowiska i infrastruktury

w tysiącach

Obszary tematyczne i cele	Liczba realizowanych projektów	Liczba zakończonych projektów	Łączna wartość realizowanych projektów		w tym kwota grantu		Kwota zgłoszona do refundacji	Kwota otrzymanej refundacji (dane z KIK na dzień 31.10.2016)	Środki przekazane do IR	10:7		
			CHF	PLN	CHF	PLN				%	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Odbudowa, remont, przebudowa i rozbudowa infrastruktury oraz poprawa stanu środowiska	16	1	267 669,2	994 930,2	188 908,8	701 083,5	137 657,6	106 455,3	519 530,1	72,9	56,4	74,1
cel 1 – Odpady	3	0	44 341,6	158 735,6	35 751,3	127 555,4	20 987,1	14 966,4	79 116,8	58,7	41,9	62,0
cel 2 – Energia	10	1	170 273,5	628 864,9	115 127,7	425 127,1	84 565,1	70 335,0	315 427,4	73,5	61,1	74,2
cel 3 – Transport	3	0	53 054,1	207 329,7	38 029,8	148 401,0	32 105,4	21 153,9	124 985,9	84,4	55,6	84,2
Bioróżnorodność i ochrona ekosystemów oraz wsparcie transgranicznych inicjatyw środowiskowych	7	1	11 067,5	39 409,2	9 818,1	34 954,2	8 391,1	8 096,4	29 747,2	85,5	82,5	85,1
OGÓŁEM	23	2	278 736,7	1 034 339,4	198 726,9	736 037,7	146 048,7	114 551,7	549 277,3	73,5	57,6	74,6

kolumny 2–8 i 10 wg danych na 30.11.2016 r. (ustalenia kontroli w IP)

kolumna 9 wg danych na 31.10.2016 r. (ustalenia kontroli w KIK)

Dane finansowe z badanych w trakcie kontroli NIK projektów

w tysiącach

L.p.	Projekt	Instytucja Realizująca	Całkowita wartość projektu (wydatki kwalifikowalne)		Dofinansowanie		Wydatkowane środki		Otrzymana refundacja		Zbadane wydatki (kwalif. i niekwalif.)		8:5		9:7		10:8			
			CHF	PLN	CHF	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	%	%	%	%	%	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
1	KIK/23	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego	11 777,4	45 557,6	9 041,5	34 986,4	44 924,6	31 748,2	44 824,1	98,6	90,7	99,8								
2	KIK/28	Urząd Miasta Legionowo	11 334,7	43 391,7	9 634,5	36 882,9	37 414,6	31 495,0	36 100,1	86,2	85,4	77,3								
3	KIK/39	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego	15 548,0	52 383,8	13 215,8	44 525,4	41 057,0	29 546,1	29 334,0	78,4	66,4	71,4								
4	KIK/41	Miasto i Gmina Niepołomice	22 275,0	82 704,9	14 369,4	53 351,9	56 903,7	36 704,7	4 196,6	68,8	68,8	7,4								
5	KIK/46	Gmina Busko-Zdrój	22 484,8	81 078,5	16 846,0	60 745,3	58 754,2	39 190,2	25 731,1	72,5	64,5	43,8								
6	KIK/50	Gmina Mszana Dolna	10 699,4	38 314,5	9 094,5	32 567,3	38 297,3	29 406,5	24 722,5	100,0	90,3	64,6								
7	KIK/51	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	13 184,1	45 037,0	11 206,5	38 281,4	44 975,4	38 229,1	46 508,1	99,9	99,9	103,4								
8	KIK/63	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego	10 829,8	42 223,2	9 205,3	35 889,8	32 732,3	17 915,3	21 101,9	77,5	49,9	64,5								
9	KIK/71	Gmina Szczucin	12 460,0	44 434,4	10 591,0	37 769,2	28 183,4	20 306,8	1 718,5	63,4	53,8	6,1								
10	KIK/73	Gmina Miasto Lębork	11 638,2	43 152,1	9 892,5	36 679,3	43 122,2	34 308,8	35 349,5	99,9	93,5	82,0								
Razem			142 231,4	518 277,7	113 097,0	411 678,9	426 364,7	308 850,7	269 586,4	82,3	75,0	63,2								

Źródło: Ustalenia kontroli w IP i IR

Zestawienie projektów przyjętych do realizacji, które otrzymały dofinansowanie z innych środków pomocowych

L-p.	Nazwa Beneficjenta	Nazwa projektu	Kwota kosztów kwalifikowanych	Poziom dofinansowania z SPPW	Poziom dofinansowania z innych źródeł	Inne źródła
1.	Miasto i Gmina Niepołomice	KIK/41 Instalacja systemów energii odnawialnej w Gminach: Niepołomice, Wieliczka, Skawina oraz Miechów na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych	22 275 030 CHF	64,5%	35,5%	Gminy Niepołomice, Wieliczka, Skawina, Miechów – środki własne – publiczne
2.	Powiat Suski	KIK/44 Program zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii i poprawy jakości powietrza w obrębie obszarów NATURA 2000 Powiatu Suskiego	10 284 227 CHF	47,2%	52,8%	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska w Warszawie, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska w Krakowie, wpłaty mieszkańców
3.	Gmina Busko-Zdrój	KIK/46 Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego – wymiana opraw oświetlenia ulicznego na energooszczędne oprawy typu LED – w budżecie uproszczonym działanie 7.1.1	2 326 390 CHF (działanie 7.1.1)	51,0% - dofinansowano z SPPW działania 7.1.1	49,0% - dofinansowanie działania 7.1.1	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Źródło: Ustalenia kontroli w KIK

Realizacja wybranych wskaźników produktu i rezultatu w obszarze środowiska i infrastruktury SPPW dla badanych w kontroli NIK 10 projektów

L.p.	Numer projektu	Instytucja Realizująca	Aktualna nazwa wskaźnika	Wskaźniki produktu				Wskaźniki rezultatu			
				Plan pierwotny		Plan po zmianach		Plan pierwotny		Plan po zmianach	
				Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.	KIK/23 Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego										
	Produkt 1	Liczba spalinywych zespołów trakcyjnych	0	4	0	4	0	4	4		
	Zakupiony tabor i budowa nowoczesnego systemu transportu	Liczba zmodernizowanych EZT linii Malbork – Trójmiasto			0	1			1		
		Liczba zakupionych i zamontowanych defibrylatorów w pociągach województwa			0	51			51		
		Liczba miejsc siedzących (nowy tabor)	0	480	0	480	0	480	480		
		Liczba miejsc dla pasażerów (pojemność nowego taboru)	0	1 040	0	1 040	0	1 040	1 040		
		Liczba miejsc dla osób na wózkach inwalidzkich	0	8	0	10	0	10	10		
		Liczba miejsc siedzących (zmodernizowany tabor)			0	160			160		
		Liczba miejsc dla pasażerów (pojemność zmodernizowanego taboru)			0	370			370		
	Zwiększony poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego i kolejowego	Liczba zmodernizowanych wiaduktów			0	1			1		
2.	KIK/28 Urząd Miasta Legionowo										
	Produkt 1	Liczba wdrożonych systemów IT	0	1	0	1	0	1	1		
	Wdrożenie systemu informacji pasażerskiej	Liczba zainstalowanych wyświetlaczy	0	6	0	6	0	6	6		
	Produkt 2	Liczba wybudowanych obiektów dworca	0	1	0	1	0	1	1		
	Wybudowany i przyjęty do eksploatacji wielofunkcyjny obiekt dworcowy wraz z peronami autobusowymi i jednopoziomym krótkoterminowym parkingiem	Liczba wybudowanych platform autobusowych	0	3	0	3	0	3	3		
		Powierzchnia użytkowa w m ²	0	2 824,63	0	2 824,63	0	2 824,63	2 824,63		
		Liczba miejsc parkingowych	0	97	0	97	0	97	97		
		Liczba miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych	0	2	0	2	0	2	2		

L.p.	Numer projektu	Aktualna nazwa wskaźnika	Wskaźniki produktu						Wskaźniki rezultatu													
			Plan pierwotny			Plan po zmianach			Wykonanie 31.10.2016			Plan pierwotny			Plan po zmianach			Wykonanie 31.10.2016				
			Wartość bazowa	Wartość docelowa	1	Wartość bazowa	Wartość docelowa	1	Wartość bazowa	Wartość docelowa	1	Wartość bazowa	Wartość docelowa	1	Wartość bazowa	Wartość docelowa	1	Wartość bazowa	Wartość docelowa	1		
	Produkt 3 Wybudowany i przyjęty do eksploatacji obiekt P&R z dostępem do obiektu dworca	Liczba wybudowanych obiektów P&R z dostępem do stacji kolejowej	0	1	0	1	0	1	1													
		Liczba miejsc parkingowych	0	826	0	826	0	826	826													
		Liczba miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych	0	3	0	3	0	3	3													
		Powierzchnia użytkowa w m ²	0	19 711,59	0	19 711,59	0	19 711,59	19 711,59													
3.	KIK/39 Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego																					
	Produkt 1 Ustanowienie systemu zarządzania odpadami azbestowymi	Liczba jednostek samorządu terytorialnego uczestniczących	0	200	0	200	0	200	203													
	Produkt 3 Usunięcie, złożone i neutralizowane odpady azbestowe	Liczba gospodarstw domowych z usuniętym azbestem	0	6 600	0	16 000	0	16 000	28 424													
		Liczba najołszych gospodarstw domowych z usuniętym azbestem i otrzymanym nowym pokryciem dachowym	0	200	0	220	0	220	715													
		Ilość w tonach usuniętych odpadów azbestowych	0	45 000	0	56 000	0	56 000	70 891													
		Ilość w tonach zneutralizowanych odpadów azbestowych	0	45 000	0	56 000	0	56 000	70 891													
4.	KIK/41 Miasto i Gmina Niepołomice																					
	Rezultat 1 Wzrost świadomości ekologicznej w społeczeństwie	Wzrost oszczędności w zużyciu energii w budynkach docelowych w GJ/a do roku 2016	0	47 281,7	0	47 281,7	0	47 281,7	107 000													
	Rezultat 2 Redukcja niskich emisji zanieczyszczeń powietrza	Redukcja emisji zanieczyszczeń wg. czynnika zanieczyszczającego w t/rok do roku 2016: CO ₂ CO SO ₂ Nox Pył zawieszony	0	3 305	0	55 505	0	15 778	0	1 783	0	49 206	0	5 000	0	100	0	32	84	6,0	200	
	Rezultat 3 Wykorzystanie niekonwencjonalnych źródeł energii	Redukcja zużycia paliw kopalnych w t/rok wg. rodzaju budynku do roku 2016: budynki mieszkalne budynki użyteczności publicznej	0	1 634	0	286	0	1 797	0	1 634	0	286	0	1 634	0	286	0	1 634	0	286	0	263
		Redukcja zużycia paliw kopalnych w t/rok do roku 2016	0	1 797	0	1 797	0	1 797	3 666,8													

L.p.	Numer projektu Instytucja Realizująca	Aktualna nazwa wskaźnika	Wskaźniki produktu						Wskaźniki rezultatu						
			Plan pierwotny		Plan po zmianach		Wykonanie 31.10.2016	Plan pierwotny		Plan po zmianach		Wykonanie 31.10.2016			
			Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa		Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
	Produkt 3 Przygotowanie systemów solarnych dla budynków mieszkalnych	Liczba systemów do roku 2016	0	3 841	0	3 841	0	3 841	3 908						
		Powierzchnia kolektorów słonecznych w m ² do roku 2016	0	18 514,5	0	25 000	27 640								
	Produkt 6 Przygotowanie pomp ciepła dla budynków użyteczności publicznej	Długość odwiertów w metrach do roku 2016	0	2 700	0	7 500	4 290								
	Produkt 7 Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Liczba budynków poddanych termomodernizacji do roku 2016			0	39	11								
	Produkt 8 Modernizacja oświetlenia na LED	Liczba budynków użyteczności publicznej, w których wymieniono oświetlenie na LED do roku 2016			0	17	2								
		Oświetlenie uliczne – ilość lamp do roku 2016			0	400	400								
5.	KIK/46 Gmina Busko-Zdrój														
	Produkt 3 Przygotowanie systemów solarnych dla domów mieszkalnych	Liczba systemów do końca roku 2016	0	3 928	0	5 847	5 804								
		Powierzchnia kolektorów słonecznych w m ² do końca roku 2016	0	18 804	0	28 320,6	28 914								
	Produkt 4 Przygotowanie systemów solarnych dla budynków użyteczności publicznej	Liczba systemów do końca roku 2016	0	22	0	16	14								
		Powierzchnia kolektorów słonecznych w m ² do końca roku 2016	0	1 436	0	1 430	1 404								
	Produkt 5 Przygotowanie systemów fotowoltaicznych dla budynków użyteczności publicznej	Liczba systemów do końca roku 2016	0	1	0	32	1								
		Liczba lamp do końca roku 2016	0	81	0	110	111								
	Produkt 6 Przygotowanie systemu monitoringu skutków ekologicznych i dla energii	Liczba liczników do końca roku 2016	0	100	0	113	100								

L.p.	Numer projektu Instytucja Realizująca	Aktualna nazwa wskaźnika	Wskaźniki produktu						Wskaźniki rezultatu					
			Plan pierwotny		Plan po zmianach		Wykonanie 31.10.2016		Plan pierwotny		Plan po zmianach		Wykonanie 31.10.2016	
			Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa
		Szpital Jana Pawła II (pompy ciepła)	0	max 10	0	max 10	0	max 10	max 10					
		Szpital Św. Łukasza	0	5	0	5	0	5	5					
		_ odzysk ciepła z agregatów chłodniczych	0	3	0	3	0	3	3					
		_ kotły kondensacyjne	0	2	0	2	0	2	2					
		Długość zmodernizowanej sieci ciepłej wody użytkowej w metrach razem	0	3 390	0	3 390	0	3 390	3 390					
		szpital Rydygiera	0	0	0	0	0	0	0					
		szpital Jana Pawła II	0	3 060	0	3 060	0	3 060	3 060					
		szpital Św. Łukasza	0	330	0	330	0	330	330					
		Rekonstrukcja i rozbudowa istniejącego budynku zaplecza technicznego – rozbudowa piętra przeznaczonego do instalacji gazowych pomp ciepła (szpital Jana Pawła II)			0	1			1					
		Modernizacja instalacji uzdatniania wody kotłowej, instalacji zasilania, sieci podawania pary w wyniku wymiany izolacji na rurach kondensatu oraz wykonaniu nowego układu cyrkulacyjnego w systemie ogrzewania budynków szpitalnych (szpital Św. Łukasza)			0	1			1					
	Produkt 2 Zmodernizowany i unowocześniony system centralnego ogrzewania	Liczba szpitali z systemami centralnego ogrzewania zmodernizowanymi i dostosowanymi	0	3	0	3	0	3	3					
		Liczba wymienionych grzejników higienicznych w szt. razem	0	4 912	0	4 392	0	4 392	4 392					
		szpital Rydygiera	0	2 350	0	1 830	0	1 830	1 830					
		szpital Jana Pawła II	0	867	0	867	0	867	867					
		szpital Św. Łukasza	0	1 695	0	1 695	0	1 695	1 695					
		Długość zmodernizowanej sieci centralnego ogrzewania (wraz z podejściami) w metrach razem	0	29 740	0	28 800	0	28 800	28 800					
		szpital Rydygiera	0	11 800	0	10 860	0	10 860	10 860					
		szpital Jana Pawła II	0	7 160	0	7 160	0	7 160	7 160					
		szpital Św. Łukasza	0	10 780	0	10 780	0	10 780	10 780					

L.p.	Numer projektu	Instytucja Realizująca	Aktualna nazwa wskaźnika	Wskaźniki produktu						Wskaźniki rezultatu												
				Plan pierwotny		Plan po zmianach		Wykonanie 31.10.2016		Plan pierwotny		Plan po zmianach		Wykonanie 31.10.2016								
				Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa							
Produkt 3 Zmodernizowany i unowocześniony system chłodzenia			Liczba szpitali z zmodernizowanymi systemami chłodzenia	0	3	0	3	3														
				Liczba zmodernizowanych systemów chłodzenia razem	0	3	0	3	3													
					szpital Rydygiera	0	1	0	1	1												
						szpital Jana Pawła II	0	1	0	1	1											
					szpital Św. Łukasza	0	1	0	1	1												
					Zużycie energii dla produkcji chłodu w MMWh/rok razem	0	575,3	0	575,3	575,3												
					szpital Rydygiera	0	472,5	0	472,5	472,5												
					szpital Św. Łukasza	0	102,8	0	102,8	102,8												
					Liczba wymienionych urządzeń do wytwarzania chłodu razem	0	5	0	6	6												
					szpital Rydygiera	0	4	0	5	5												
szpital Św. Łukasza	0	1	0		1	1																
Produkt 4 Zmodernizowany i unowocześniony system wentylacyjny			Liczba szpitali z zmodernizowanymi systemami wentylacji	0	2	0	2	2														
				Liczba instalowanych systemów wentylacji razem	0	2	0	2	2													
					szpital Rydygiera	0	1	0	1	1												
						szpital Św. Łukasza	0	1	0	1	1											
					Wydajność ciepła technologicznego z zmodernizowanych systemów MMWh/rok razem	0	12 124,2	0	12 154,2	12 154,2												
					szpital Rydygiera	0	11 763	0	11 763	11 763												
					szpital Św. Łukasza	0	361,2	0	391,2	391,2												
					Liczba wymienionych urządzeń w systemach wentylacyjnych razem	0	76	0	79	79												
					szpital Rydygiera	0	66	0	67	67												
					szpital Św. Łukasza	0	10	0	12	12												
Produkt 5 Rozwój systemów zarządzania energią			Liczba szpitali z wdrożonym systemem zarządzania energią		0	1	0	1	1													
				Liczba sieci kontrolowanych przez system zarządzania energią	0	4	0	4	4													

L.p.	Numer projektu Instytucja Realizująca	Aktualna nazwa wskaźnika	Wskaźniki produktu						Wskaźniki rezultatu					
			Plan pierwotny		Plan po zmianach		Wykonanie 31.10.2016		Plan pierwotny		Plan po zmianach		Wykonanie 31.10.2016	
			Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa
	Produkt 1 Zainstalowana elektrociepłownia oparta na kogeneracji z biomasy w cyklu ORC wraz z wyposażeniem eksploatacyjnym	Wydajność ciepła zainstalowana, w MW	0	5,4	0	5,4	5,4							
		Wydajność elektryczna zainstalowana, w MWe	0	1,25	0	1,25	1,25							
	Produkt 2 Wybudowany budynek elektrociepłowni na biomasę	Liczba wybudowanych budynków	0	1	0	1	1							
	Produkt 3 Wybudowana infrastruktura dostaw i przechowywania biomasy	Liczba wybudowanych dróg dojazdowych	0	1	0	1	1							
		Liczba wybudowanych miejsc do magazynowania	0	2	0	2	2							
		Liczba nabytych urządzeń do przerobu biomasy	0	1	0	1	1							

Źródło: Ustalenia kontroli w IP i IR

Realizacja wskaźników produktu w obszarze środowiska i infrastruktury SPPW w zakresie realizowanych działań promocyjnych

Lp	Numer projektu	Aktualna nazwa wskaźnika	Wskaźniki produktu				
	Instytucja Realizująca		Plan pierwotny		Plan po zmianach		Wykonanie
			Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wykonanie 31.10.2016
1.	KIK/23 Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego						
	Produkt 2 Promowanie dostępności usług transportu publicznego dla mieszkańców w obszarze docelowym	Liczba artykułów prasowych opublikowanych w prasie specjalistycznej i lokalnej o projekcie	0	6	0	6	7
		Liczba audycji w regionalnej TV i radio dotyczących projektu	0	2	0	2	2
		Liczba specjalnych weekendowych i wakacyjnych kursów pociągów	0	50	0	50	50
		Liczba konferencji	0	3	0	3	3
		Liczba uczestników konferencji	0	140	0	140	140
	Produkt 3 Poszerzona wiedza przedstawicieli Instytucji Realizującej w zakresie funkcjonowania transportu publicznego i ofert producentów taboru	Liczba wizyt studyjnych	0	1	0	1	1
		Liczba uczestników wizyty studyjnej	0	3	0	3	3
		Procent uczestników wizyty studyjnej z poszerzoną wiedzą	0	100	0	100	100
	2.	KIK/28 Urząd Miasta Legionowo					
	Produkt 5 Promowana dostępność usług transportu publicznego skierowana do mieszkańców z przedmiotowego obszaru	Liczba konferencji prasowych	0	1	0	1	0
		Liczba zorganizowanych działań promocyjnych wraz z zaangażowaniem władz lokalnych	0	2	0	2	1
		Liczba zainstalowanych tablic informacyjno-promocyjnych	0	9	0	11	6
		Liczba opublikowanych artykułów prasowych	0	15	0	15	9
		Liczba materiałów informacyjnych wyprodukowanych i wydanych	0	5 000	0	5 000	0
		Liczba wydanych i wydanych folderów wielojęzycznych	0	1 000	0	1 000	0

Lp	Numer projektu		Wskaźniki produktu				
	Instytucja Realizująca	Aktualna nazwa wskaźnika	Plan pierwotny		Plan po zmianach		Wykonanie
			Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wykonanie 31.10.2016
3.	KIK/39 Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego						
	Produkt 2 Kampania edukacyjna, informacyjna i promocyjna	Liczba konferencji	0	2	0	2	1
		Liczba osób, które obejrzą film na konferencji podsumowującej projekt			0	250	0
		Liczba uczestników konferencji	0	400	0	400	183
		Liczba artykułów prasowych opublikowanych w prasie regionalnej i lokalnej	0	16	0	16	22
		Liczba programów edukacyjnych na antenie regionalnej telewizji i radia	0	26	0	26	28
		Liczba edukacyjnych i promocyjnych imprez i spotkań informacyjnych z lokalnymi społecznościami	0	200	0	210	308
		Liczba uczestników wydarzeń	0	12 000	0	120 000	150 199
		Liczba rozpowszechnionych materiałów promocyjnych	0	500 000	0	650 000	695 677
		Liczba szkół uczestniczących w spotkaniach	0	120	0	120	121
4.		KIK/41 Miasto i Gmina Niepołomice					
	Produkt 1 Promocja odnawialnych, niekonwencjonalnych źródeł energii	Liczba konferencji do roku 2016	0	2	0	2	3
		Liczba uczestników konferencji do roku 2016	0	200	0	200	292
		Liczba rozprawionych materiałów promocyjnych do roku 2016	0	3 524	0	4 124	13 769
		Liczba wejść na stronę internetową do roku 2016	0	12 000	0	51 000	65 634
		Liczba publikacji prasowych do roku 2016	0	100	0	100	102
	Produkt 2 Wzrost wiedzy w grupach docelowych o odnawialnych, niekonwencjonalnych źródłach energii i ekologii	Liczba kursów szkoleniowych do roku 2016	0	56	0	86	86
		Liczba uczestników kursów szkoleniowych do roku 2016	0	1 400	0	1 850	1 850

Lp	Numer projektu	Aktualna nazwa wskaźnika	Wskaźniki produktu				
	Instytucja Realizująca		Plan pierwotny		Plan po zmianach		Wykonanie
			Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wykonanie 31.10.2016
5.	KIK/46 Gmina Busko-Zdrój						
	Produkt 1 Promocja odnawialnych niekonwencjonalnych źródeł energii	Liczba konferencji do końca roku 2016	0	2	0	2	1
		Liczba uczestników konferencji do końca roku 2016	0	200	0	200	200
		Liczba spotkań informacyjnych do końca roku 2016	0	2	0	4	30
		Liczba uczestników spotkań informacyjnych do końca roku 2016	0	200	0	300	1 895
		Liczba instalacji demonstracyjnych na budynkach użyteczności publicznej oraz instalacji modelowych w szkołach	0	1	0	4	1
		Liczba wizyt szkolnych do instalacji demonstracyjnych na budynkach użyteczności publicznej do końca roku 2016	0	10	0	10	0
		Ilość rozprowadzonych materiałów promocyjnych do końca roku 2016	0	3 000	0	3 300	3 200
	Produkt 2 Wzrost wiedzy grup docelowych o odnawialnych niekonwencjonalnych źródłach energii i o ekologii	Liczba kursów szkoleniowych do roku 2016	0	40	0	44	44
		Liczba uczestników kursów szkoleniowych do roku 2016	0	850	0	950	962

Lp	Numer projektu	Aktualna nazwa wskaźnika	Wskaźniki produktu				
	Instytucja Realizująca		Plan pierwotny		Plan po zmianach		Wykonanie
			Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wykonanie 31.10.2016
6.	KIK/50 Gmina Mszana Dolna						
	Produkt 1 Wypromowanie źródeł odnawialnej, niekonwencjonalnej energii	Liczba konferencji do 2017	0	2	0	3	3
		Liczba uczestników konferencji do 2017	0	50	0	75	75
		Liczba rozdanych materiałów promocyjnych do 2017	0	2 500	0	4 000	4 000
		Liczba wejść na stronę internetową do 2017	0	3 500	0	63 000	65 850
		Liczba publikacji prasowych do 2017	0	5	0	60	60
	Produkt 2 Wzrost wiedzy o grupach docelowych o źródłach odnawialnej energii niekonwencjonalnej i ekologii	Liczba zebrań tematycznych z mieszkańcami i beneficjentami końcowymi do 2017	0	40	0	66	66
		Liczba uczestników zebrań tematycznych do 2017	0	800	0	3 891	4 900
7.	KIK/51 Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego						
	Produkt 7 Zrealizowane akcje promocyjne	Liczba konferencji	0	2	0	2	2
		Liczba uczestników konferencji	0	60	0	60	121
		Liczba dystrybuowanych materiałów promocyjnych	0	1 000	0	1 000	1 000

Lp	Numer projektu	Aktualna nazwa wskaźnika	Wskaźniki produktu				
	Instytucja Realizująca		Plan pierwotny		Plan po zmianach		Wykonanie
			Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wykonanie 31.10.2016
8.	KIK/63 Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego						
	Produkt 3 Zrealizowane innowacyjne działania promocyjne	Liczba konferencji	0	3	0	3	5
		Liczba dziennikarzy biorących udział w konferencjach	0	30	0	30	35
		Liczba konkursów/gier organizowanych w czasie imprez masowych	0	7	0	7	62
		Liczba materiałów promocyjnych ogólnie oraz ze względu na rodzaj dystrybucji: ulotki plakaty	0 0 0	6 600 6 000 600	0	6 600 6 000 600	8 300 7 700 600
		Liczba imprez dla mieszkańców	0	12	0	12	16
		Liczba uczestników biorących udział w wydarzeniach informacyjnych	0	600	0	600	907
		Liczba uczestników w konkursie ekologicznym	0	200	0	200	694
		Liczba ładowarek słonecznych i innych urządzeń elektronicznych nabytych i rozdanych	0	50	0	150	427
		Liczba publikacji prasowych dotyczących projektu w prasie regionalnej			0	35	47
		Liczba emisji spotów informacyjnych w radiu			0	480	840
		Liczba opracowanych i wydanych rodzinnych gier planszowych			0	1	1
		Liczba wyprodukowanych materiałów audiowizualnych promujących projekt			0	10	10

Lp	Numer projektu	Aktualna nazwa wskaźnika	Wskaźniki produktu				
	Instytucja Realizująca		Plan pierwotny		Plan po zmianach		Wykonanie
			Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wykonanie 31.10.2016
9.	KIK/71 Gmina Szczucin						
	Produkt 1 Poprawa działania jednostek/wydziałów gminnych zajmujących się kwestiami środowiskowymi	Liczba zaangażowanych gmin	0	40	0	70	69
		Liczba szkoleń dla kluczowego personelu	0	10	0	13	14
		Liczba uczestników szkoleń	0	42	0	300	643
	Produkt 2 Liczba zrealizowanych kampanii edukacyjno-informacyjno-promocyjnych	Liczba konferencji	0	2	0	2	1
		Liczba uczestników konferencji	0	200	0	200	110
		Liczba insertów w gazecie	0	5	0	5	5
		Liczba spotkań w szkołach	0	40	0	175	408
		Liczba szkoleń	0	200	0	220	408
		Liczba uczestników działań edukacyjno-promocyjnych	0	20 000	0	20 000	71 675
		Liczba rozdanych ulotek informacyjnych do 2016r.	0	175 000	0	175 000	164 900
		Liczba rozdanych kompletów gadżetów „Grupa Azbestozaurus”	0	12 000	0	12 000	13 879
		Liczba odwiedzin strony internetowej	0	50 000	0	50 000	90 133
		Liczba postawionych tablic promocyjnych	0	40	0	71	70
	Liczba postawionych banerów promocyjnych	0	2	0	2	2	
10.	KIK/73 Gmina Miasto Lębork						
	W przypadku projektu KIK/73 w Matrycy logicznej projektu nie było wymienionych wskaźników dotyczących promocji. Dane podane są na podstawie Ankiety zrealizowanej na prośbę KIK z października 2016 r.	Konferencja informująca społeczeństwo o planach realizacji budowy elektrociepłowni					1
		Oficjalna inauguracja realizacji projektu					1
		Liczba artykułów prasowych					8
		Liczba zrealizowanych filmów					2
		Liczba materiałów promocyjnych					ok. 2 600
		Liczba nagród zdobytych w konkursach na zielone inwestycje					2

Źródło: Ustalenia kontroli w IP i IR

Wykaz organów, którym przekazano Informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Rozwoju i Finansów
8. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
9. Sejmowa Komisja do Spraw Unii Europejskiej
10. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
11. Sejmowa Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej
12. Senacka Komisja Budżetu i Finansów Publicznych
13. Senacka Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej
14. Senacka Komisja Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej
15. Marszałek Województwa Lubelskiego
16. Marszałek Województwa Małopolskiego
17. Marszałek Województwa Mazowieckiego
18. Marszałek Województwa Pomorskiego